

30K-3
2600

Колл. Бібліотеки

ПРОЛЕТАРІ УСІХ КРАЇН, ЗЛУЧАЙТЕСЯ!

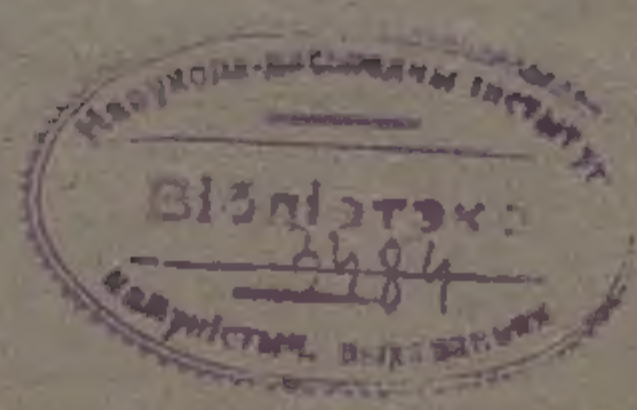
БОЛЬШЕВІК

БЕЛАРУСЬ

№ 9

№ 9

46481
50 370

М Е Н С К

Выдавецтва ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА”
1934

6-79

ВЫДАВЕЦТВА ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА“

Менск, Чырвонаярмейская, ЦК КП(б)Б, пакой 105.

ЧАСОПІС

„БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“

ОРГАН ЦК КП(б)Б.

- Б. Б.** асвятляе асноўныя пытанні марксізма-ленінізма, тэарэтычныя і практычныя пытанні партыйнай, саюзнай, гаспадарчай, прафесійнай работы і адрэ-рашучую барацьбу за генеральную лінію партыі на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.
- Б. Б.** асвятляе пытанні нацыянальнай палітыкі партыі і адрэ-рашучую барацьбу з буржуазна-нацыяналістычнымі скажэннямі лініі партыі ў нацыянальным пытанні.
- Б. Б.** асвятляе ўсе пытанні тэорыі і практыкі культурнага будаўніцтва і марксісцка-ленінскага выхавання.
- Б. Б.** шырока асвятляе работу палітаддзелаў МТС і саўгасаў, іх барацьбу за сацыялістычную рэканструкцыю сельскай гаспадаркі.
- Б. Б.** асвятляе работу палітаддзелаў транспарта ў справе выканання задач, пастаўленых перад намі партыяй.
- Б. Б.** шырока асвятляе пытанні партыйнага будаўніцтва, пытанні перабудовы партыйнай работы ў адпаведнасці з рашэннямі ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б.
- Б. Б.** у аб'яднаным парадку асвятляе вопыт работы раёнаў, прадпрыемстваў, паасобных парт'ячоў на розных участках сацыялістычнага будаўніцтва, работу саўгасаў, калгасаў, МТС, транспарта і іх барацьбу за рэалізацыю чорговых задач, высунутых партыяй.
- Б. Б.** уяўляе аддзел кансультацыі па розных пытаннях: палітыка-эканамічных, арганізацыйных і інш.
- Б. Б.** рэалізуе на кіруючы і нізавы парт'яктыў, які адрэ-рашае работу ў розных галінах нашага сацыялістычнага будаўніцтва.
- Б. Б.** агульнае часопісам абсалютна неабходным у штодзённай рабоце партарганізацыі, кіруючым часопісам па пытаннях партбудаўніцтва як для парткамаў і ячэек, так і для паасобных членаў партыі.

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА ЧАС. „БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“ НА 1934 ГОД

ПАДПІСНАЯ ЦЕНА:

24 НУМАРЫ У ГОД	На год		Па 6 м-цаў		Па 3 м-цаў		КОШТ ОДНАГО НУМАРА
	Р.	К.	Р.	К.	Р.	К.	
	6	—	3	—	—	50	25 К.

Падпіска прымаецца штомесяц усімі райбюро „Саюздруку“, паасобнымі ўпадзінанымі па друку на прадпрыемствах, ва ўсіх паштовых аддзяленнях, агенцтвах і ўсіх гавотаносцах.

5-79.

30к 2^{ден}
2600

ПРОЛЕТАРЫ І УСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

ПАЛІТЫКА-ЭКАНАМІЧНЫ
ДВУХТЫДНЕВІК

ОРГАН ЦК КП(б)Б

ГОД ВЫДАНИЯ VIII

№ 9

15-га МАЯ 1934 г.

З М Е С Т

Стар.

Н. Ф. Гікало—Даб'ёмся высокага ўраджаю	2
Элоткін—Аб перабудове партыйнай работы ў прамыс- ловасці	5
Нірылаў—За большэвіцкую перабудову транспарта	13
Малінін і Рывіна—Барацьба за павышэнне прадук- цыйнасці працы тарфянай прамысловасці ў другой пяцігодцы	18
Эцін—З вопыту палітыка-масавай работы перадавога ў БССР палітаддзела Хойніцкай МТС	31
Кісельў—Па-большэвіцку арганізаваць вывучэнне ра- шэнняў XVII з'езда партыі	45
Ілюшын—Ленін у барацьбе за пролетарскі інтэрна- цыяналізм	39

КАНСУЛЬТАЦЫ

Узняць арганізацыйную работу да ўзроўню палітычнага кіраўніцтва	57
Ніжняя паліца	66
ПАСТАНОВЫ ЦК ВМП(б) і ЦК КП(б)Б	70

Адрас рэдакцыі:

Менск, Чырвонаярмейскі вул.
ЦК КП(б)Б, пакой № 105.
Тэлефон адказнага рэдактара па каму-
татару 20 000 дзб. 80; адк. сакратара—12;
гарадскі—21 044.

5090
18497

Н. Ф. ГІКАЛО

Секрэтар ЦК КП(б)Б

Даб'ёмся высокага ўраджаю.

Беларусь скончыла сяўбу 23 мая, гэтым самым яна вышла ў шэрагу перадавых абласцей і краёў. К 25 МАЯ РЭСПУБЛІКА ПЕРАВЫКАНАЛА ДАДАТКОВЫ ПЛАН СЯЎБЫ ЗЕРНАВЫХ У 65 ТЫСЯЧ ГЕКТАРАЎ І ЗАКОНЧЫЛА СЯЎБУ ЛЁНУ.

У 1932 годзе веснавая сяўба цягнулася да паловы чэрвеня, і ўсё-ж план сяўбы не быў выканан. У 1933 годзе сяўба цягнулася да 20 чэрвеня. Параўноўваючы даныя сяўбы гэтага года з папярэднімі двума гадамі, выразна бачыш, што найшырэйшыя масы калгаснікаў часна, па-гаспадарску адносяцца цяпер да калгаснай працы. Партыйныя і савецкія арганізацыі Беларусі ў гэтым годзе лепш працавалі, лепш кіравалі калгаснай вытворчасцю, навучыліся больш глыбока і ў той-жа час больш канкрэтна падыходзіць да кожнага пытання.

Характэрнай асаблівасцю сёлетняй веснавой сяўбы з'яўляецца яе роўнамернасць. Амаль адначасова ўсе раёны к 20 мая закончылі сяўбу, адставала толькі некалькі раёнаў.

Асабліва важнай акалічнасцю мы лічым тое, што аднаасобнікі ў гэтым годзе следавалі па тэмпах сяўбы за калгасамі. Гэтаму спрыяла ўказанне ЦК ВКП(б) у пачатку красавіка на нездавальняючае становішча работы з аднаасобнікамі ў некаторых раёнах Беларусі (Магілёў, Гомель, Жлобін). ЦК КП(б)Б падняў на ногі ўсю партарганізацыю і дабіўся рашучага палепшання работы з аднаасобнікам.

У чац сяўбы па ўсёй Беларусі мы мелі значны прыліў аднаасобнікаў у калгасы. У некаторых раёнах, напрыклад у Рагачоўскім, амаль падвоіўся процант калектывізацыі.

Неабходна адзначыць сціслыя тэрміны сяўбы такіх культур, як лён і авёс. План пасеву лёну к 15 мая 1934 года быў выканан на 94 проц., тады як у 1933 годзе 15 мая план быў выканан толькі на 30 проц. Сяўба яравых зернавых 15 мая 1934 года закончана з перавышэннем на 5,5 проц., а ў 1933 годзе на тое-ж чысло было выканана 51,8 проц. плана.

Веснавая сяўба 1934 года знамянуе сабой пералом у вёсцы Савецкай Беларусі, паказаўшай нябачаныя раней тэмпы і якасць сяўбы. Сяўба 1934 года прайшла, па-першае, пад знакам масавага сацыялістычнага спаборніцтва, у якое былі ўцягнуты раёны, сельсоветы, калгасы, брыгады і радавыя калгаснікі. Сяўба 1934 года прайшла, па-другое, пад знакам разгорнутай барацьбы за якасць сяўбы. Барацьба за якасць стала здабыткам мас. У камісіях па якасці прымалі ўдзел дзесяткі тысяч людзей. У гэтым факце ярчай за ўсё адлюстроўваюцца новыя адносіны сялянскіх мас да калектывізацыі і калектывнай працы, да рэзультатаў сваёй працы. Радавы калгаснік ужо зразумеў,

што калгас—яго родная справа. Таму так бязлітасна і сурова змагаецца калгасная маса з бракаробамі.

Але, канстатуючы буйнейшыя поспехі, мы ні на хвіліну не забываем аб значных недахопах, якія яшчэ ёсць у нашай рабоце. Мы маглі і павінны былі скончыць сяўбу раней, чым 23 мая. Нас затрымлівалі перш за ўсё соўгасы. У радзе раёнаў яшчэ дрэнна быў арганізаван аднаасобнік. У 8—10 адстаючых раёнах была ўскрыта дрэнная падрыхтаванасць да сяўбы. Як агульная з'ява, мы мелі дрэнныя адносіны да каня, а месцамі затrudнены з кармамі. Ва многіх калгасах коні перад сяўбой былі ў незадавальняючым стане. Не было ў нас даволі цвёрдага кантролю за захаваннем насення, у рэзультате чаго ў радзе калгасаў насенне было разбазарана або папсавана. І ўжо ў працэсе самой сяўбы прыходзілася адшукваць добраякаснае насенне.

Вопыт мінулых гадоў паказаў, што самым слабым участкам нашай работы з'яўляецца лён. З года ў год мы лён недасявалі. Сама сяўба лёну праводзілася дрэнна. Планы ільназагатоўак не выконваліся. Таму першая задача, якую мы сабе ставім,—гэта ўнікнуць памылак мінулых гадоў, дабіцца ў гэтым годзе рашучага палепшання апрацоўкі і догляду лёну. Мы ўжо пачалі першую праполку лёну. Перадавы ільнаводчы Сенненскі раён ужо закончыў першую праполку. Мы строга прасочым за тым, каб лён быў праполат не менш 2-х раз.

Мы маем зараз добрыя ўсходы яравых, абяцаючыя высокі ўраджай. Віды на ўраджай азімых таксама здавальняючыя. Гэта—рэзультат высокай якасці і сціслых тэрмінаў сяўбы. Але ўсё-такі высокі ўраджай трэба яшчэ заваяваць. Таму мы побач з праполкай лёну дабіваемся праполкі ўсіх зернавых. Прыклад перадавых раёнаў (Барысаў, Слуцк і інш.) паказвае, што гэту задачу безумоўна можна выканаць.

Другая задача, якую мы павінны вырашыць,—гэта быстрае правядзенне папаравай кампаніі. У гэтай галіне мы ўжо маем пэўныя поспехі, чаго нельга сказаць аб падняцці цаліны. ЦК камуністычнай партыі Беларусі прыходзіцца рашуча ламаць настроі бяспечнасці і благадушнасці, якія ёсць адносна цаліны ў радзе раёнаў.

Сур'ёзнай гаспадарча-палітычнай кампаніяй з'яўляецца і своечасовае правядзенне сенакоса. Нельга дапускаць паўтарэння памылак мінулага. Не павінна быць ні аднаго гектара няскошанага і няўбранага сена. Закончыць сенаўборачную кампанію поўнасцю да ўборкі зернавых—такі наш лозунг.

Перыяд паміж сяўбой і ўборкай павінен быць выкарыстан для кароткатэрміновай падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі калгасных кадраў, адначасова са смелым вылучэннем лепшых ударнікаў і ўдарніц на пасты брыгадзіраў, старшынь калгасаў.

Кожны калгас, соўгас павінны неадкладна арганізаваць сапраўдную ахову і абарону ўраджаю. Трэба мець на ўвазе, што класавы вораг—кулак, белагвардзеец—і ў гэтым годзе будзе яшчэ прабаваць шкодзіць сацыялістычнай гаспадарцы, сацыялістычнай уласнасці.

Калгаснікі і аднаасобнікі Беларусі, савецкія, партыйныя органы ўпэўнена ўступаюць у перыяд падрыхтоўкі да ўборачнай кампаніі, упэўнена рыхтуюцца да выканання абавязацельстваў перад дзяржавай па зернапастаўках, бульбапастаўках і ільназагатоўках. Яны гараць жаданнем дабіцца ва ўборцы яшчэ большых поспехаў, чым у

час сяўбы. І яны даб'юцца гэтага. Зарукай гэтаму служыць той велізарны вытворчы і палітычны ўздэм шырокіх працоўных мас вёскі, калгаснікаў і аднаасобнікаў, які праяўляўся ўжо вясною.

Калгаснікі Беларусі ў рэзультате веснавой сяўбы 1934 года моцна сталі на шлях заможнага культурнага жыцця.

Стаўка беларускіх буржуазных нацыяналістаў, рабіўшых спробы ў саюзе і па загаду замежных імперыялістаў адарваць Савецкую Беларусь ад СССР, імкнуўшыхся накіраваць сельскую гаспадарку Беларусі па шляху сталыпінскіх хутароў,—гэта стаўка канчаткова біта. Працоўнае сялянства Савецкай Беларусі сваёй самаадданай барацьбой на палях веснавой сяўбы 1934 года ярка прадэманстравала сваю бязмежную адданасць справе рабочага класа, партыі, справе Леніна—Сталіна, так сама як яно прадэманстравала гэта 14 год назад на палях Беларусі ў барацьбе за савецкую ўладу супроць белапольскіх акупантаў.

«ПРАВДА».

Аб перабудове партыйнай работы ў прамысловасці¹⁾

Рэалізацыя рашэнняў XVII партз'езда немагчыма, калі ў адпаведнасці з ім не будзе забяспечана перабудова работы нашых партыйных арганізацый.

Успомнім толькі паасобныя, найбольш яркія моманты прынятага з'ездам другога пяцігадовага плана, і перад намі ва ўсю веліч паўстаюць апромыныя задачы, складанасць і труднасць іх вырашэння. Таварышам, занятым у прамысловасці, яны добра вядомы са штодзённай практычнай работы. Нашы прадпрыемствы, абсталяваныя новымі механізмамі, будуць і ў далейшым безупынна ўдасканальвацца і к 1937 г. механізуюцца на 50—60 проц. за кошт новых складаных машын. Варта ўдумацца ў гэта, каб уявіць сабе, якія патрэбны рабочыя, якія партыйныя і комсамольскія сілы, арганізатары, кіруючыя кадры для гэтых нанова механізаваных, складаных прадпрыемстваў, для поўнага выкарыстання ўсіх унутраных магчымасцей вытворчасці, асабліва, калі ўлічыць, што большасць нашых рабочых прывыкла да старой тэхнікі.

А хіба не такі малюнак і ў сельскай гаспадарцы? Асвойваючы на сяўбе нашы трактары, мы яшчэ недастаткова эфектыўна іх выкарыстоўваем, а часта і ламаем. А што-ж будзе праз тры гады, калі 80 проц. асноўных сельгасработ—і ворыўных, і прапалачных і ўборачных—механізуюцца? Мы яшчэ надта адстаем ад пастаўленых XVII з'ездам партыі патрабаванняў, часам недастаткова ўлічваючы і ўсведамляючы іх у барацьбе за той узровень прадукцыйнасці працы, якасць прадукцыі і зніжэнне сабекошту, якога патрабуе другі пяцігадовы план. Мы павінны дабіцца, каб кожны рабочы, на якім-бы рабочым месцы ні стаяў, быў тэхнічна ўзброен, меў поўную магчымасць ісці ў нагу са шпаркім ростам тэхнікі, каб кожны рабочы моцна ўсвядоміў палітыку нашай партыі, неабходнасць барацьбы за кожную дробязь на вытворчасці, за перабудову зарплат, тэхнічных норм, за дыферэнцыяванае снабжэнне.

Рабочы, які нядаўна прышоў з вёскі, па сваіх навыках, па сваёй прыродзе не прывык яшчэ да той інтэнсіўнай працы, якой патрабуе ад яго тэхнічная ўзброенасць прадпрыемства, а часта нават і супраціўляецца ёй. Тым часам любы канвеерны варштат прад'яўляе нам патрабаванні на чалавека новага тыпу. Трэба перапрацаваць псіхалогію селяніна, які прывык улетку працаваць ад зары да зары, а зімой ляжаць на печы, трэба дабіцца ад яго арганізаванасці ў рабоце, каб

1) Перапрацаваная стэнаграма даклада на гарадзе аб перабудове партыйнай работы прамысловых прадпрыемстваў.

ён сачыў за кожным момантам вытворчага працэса, за кожным рухам машыны.

Найвялікшае значэнне ў рэалізацыі гаспадарчых задач другой пяцігодкі мае перабудова партработы. Трэба забяспечыць партыйны ўплыў на кожным участку вытворчага працэса, на кожнага рабочага паасобку. Без партыйнага ўплыву, без сур'ёзнай, глыбока-вытворчай, партыйна-палітычнай, тэхнічнай і арганізацыйнай работы з кожным рабочым, на кожным звяне вытворчасці мы нічога не дасягнем. Кожны член, кандыдат партыі, кожны спачуваючы, комсамалец, стары рабочы-вытворца павінен стаць свядомым будаўніком, актыўным арганізатарам вытворчасці.

Пастаўленыя партыяй задачы мы здолеем выканаць толькі тады, калі кожны партыец будзе палітычным важаком на пэўным вытворчым участку, калі любое, нават самае дробнае звяно вытворчага ланцуга будзе знаходзіцца пад нашым сістэматычным партыйным наглядом. Ленінскае разуменне суадносін звяна і ланцуга ў нас часам недапушчальна скажаюць. Замест таго, каб па-ленінску ўхапіцца за асноўнае, рашаючае звяно і цягнуць увесь ланцуг уперад, бяруцца толькі за адно звяно, а пра ланцуг забываюць. І здараецца так, што сяўбу выцягваюць, а жывёлагадоўля адстае, на адно прадпрыемства навалываюцца, а пра ўсю прамысловасць няма клопату. Тым часам класавы вораг не дрэмле. Спусціні з вока толькі адзін які-небудзь участак, як ён туды пралазіць для шкодніцкай справы. Непаладкі на адным участку адбываюцца на ўсім прадпрыемстве. Гэта пацвярджаецца здарэннем на сілавой станцыі Добрушскай фабрыкі, дзе не захоўвалі рэжыму водаачысткі: уся фабрыка стала, а з ёю і 3500 рабочых.

Усёй сур'ёзнасці перабудовы партработы многія таварышы яшчэ не ўсвядомілі. У іншага часам спытаеш аб тэхніцы партыйнай работы, аб змесце яе, аб тым, як яе трэба праводзіць, папросіш раскажаць, як падрыхтоўваў пытанні, як ставіў іх, што ўдачна, а што няўдачна пастаўлена,—і часта адказу не атрымаеш, нават недаўменне выклічаш:—хіба гэта датычыць промфінплана, уплывае на яго выкананне? Вядома, што выкананне промфінплана—мэта, а партыйная работа—сродак, але нельга забываць, што без перабудовы партыйнай работы сістэматычнае выкананне промфінплана немагчыма. Яно будзе працякаць вельмі няроўнамерна: калі ў адзін месяц вы атрымаеце 105 проц., але не замацуеце іх, то на другі месяц будзе 60 проц. Толькі добра пастаўленая сістэматычная партыйная, масава-палітычная работа, нястомная барацьба за аўладанне тэхнікай ліквідуе тую штурмаўшчыну, якую мы бачым на многіх нашых прадпрыемствах.

Вось факт з Добрушскай фабрыкай. У мінулым годзе брыгада Жэброўскага правяла там глыбокую партыйную работу, сур'ёзную перабудову ў сістэме кіраўніцтва, арганізацыі працы і нават зарплаты. Але варта было брыгадзе Жэброўскага выехаць, як сістэма кіраўніцтва вярнулася да функцыяналкі, арганізацыя працы да абязлічкі, зарплата стымулявала дрэнную якасць, нізкую прадукцыйнасць, брак, перавыдатак матар'ялаў, і ад партыйнай работы нічога не засталася.

Прыехала новая брыгада—Чэрвякова, і фабрыка больш-менш справілася з красавіковым планам. Але бяда ў тым, што праробленае брыгадамі не замацоўвалася пасля іх ад'езду, не становілася арганічнай часткай работы завода. За першыя 10 дзён мая месяца фабрыка не толькі не выконвае план, але стаіць перад пагрозай спынення, вываду са строю новай сілавой станцыі. Пачынаюць шукаць шкодніцтва, думаючы, што гэта страслося за 2—3 дні. Такія тэорыі ства-

рае ў прыватнасці начальнік сілавой станцыі, каб самому апраўдацца. Але аказваецца, што справа цягнецца ўжо 16 месяцаў.

Аб чым гэта гаворыць? Аб тым, што без сур'ёзнай перабудовы партыйна-масавай работы не выканаем сваіх задач. Вы будзеце і сябе і людзей дэргаць, ад гаркома, ад райкома патрабаваць усё новых і новых і быццё нядрэнных камуністаў. Мы тады толькі крычым і судзім чалавека, калі ён зусім заграз у твані, у балоце, і неўдамец падумаць нам, што трэба выхаваць камуніста, своечасова сігналаваць аб дрэннай рабоце, здолець выправіць яго недахопы. І вось крычым, што кадраў мала, давай людзей аднекуль зверху, а потым іх збіваем больш, як выходзім.

Вось чаму перабудова партработы з кожным камуністам—асноўная і рашаючая задача.

Структура нашых партарганізацый часта не адпавядае патрабаванням XVII партз'езда. Праўда, за апошні час, пасля раду праведзеных нарад, выпадкі скажэнняў у перабудове партыйных арганізацый зменшыліся, але ўсё яшчэ пануе шаблон. Возьмем к прыкладу Віцебск—там мы бачым галоўным чынам цэхавых парторгаў, г. зн. тое, што было ў Менску на першым этапе. У радзе арганізацый пераважаюць зменныя парторгі. У барысаўскай, напр., выбыла сярэдняе звяно, а ў віцебскай нізавое. Кожны ўясніў сабе толькі што-небудзь адно з усяго комплексу, прычым не адмовіўся ад шаблона, шматступеннасці, шматзвеннасці. А тым часам шаблон шкодзіць справе. Усё залежыць ад умоў работы прадпрыемства: калі на адным пазменных парторгі, то на другім могуць быць іменна вызваленыя цэхпарторгі.

Тав. Чэрніенка гаварыў, што калі на фабрыцы вялікая праслойка камуністаў (25 проц.), то можна стварыць партыйную групу з парторгам на кожным вытворчым участку. Але задача не толькі ў гэтым. Трэба дабіцца, каб і на прадпрыемствах з нязначнай партпраслойкай кожны камуніст, комсамалец, беспартыйны рабочы актывіст уплываў на рабочых не толькі ў барацьбе за інтэнсіўнасць працы, за кваліфікацыю, за вывучэнне варштата, але і за ўсведамленне палітыкі нашай партыі, за выхаванне ўпэўненасці ў яе правільнасці.

Нельга выезджаць на адных чорных і чырвоных сцяжках, светлых люстэрках. Усё гэта нядрэжныя формы работы. Але калі вы запішаце рабочага на чорную дошку, а ён не будзе ўпэўнен у тым, што яму неабходна ўцягнуцца ў барацьбу за пяцігодку,—то гэтым пытанне яшчэ не вырашаецца.

Перабудова абавязвае палепшыць метады пераконвання кожнага рабочага.

Ітак, самае важнае ў структуры арганізацыі—партыйны ўплыў на кожным вытворчым працэсе. Гавораць—няма камуністаў, або ёсць, ды слабыя. Усе сілы і сродкі ў нашых руках, мы маем усе магчымасці са слабога камуніста зрабіць вытворчага палітычнага важака.

Тав. Чэрніенка і іншыя ўказвалі на такія факты, што некаторыя камуністы за тыдзень-два сталі раптам перадавымі, актыўнымі работнікамі. Сакрэт, аказваецца, у іншых метадах, у дапамозе маладым камуністам, у правільнай арганізацыі і расстаноўцы партыйных сіл. Больш падрыхтаваныя павінны вучыць і выходзіць слабейшых іменна на практычнай рабоце. Трэба памятаць словы т. Кагановіча, што большэвікі-арганізатары выходзілі не ў школах, але больш за ўсё і галоўным чынам на практычнай рабоце.

Цікавы факт даваўся наглядаць на швейнай фабрыцы ў Бабруй-

ску. У адной са зменных груп працуе партаргам маладая работніца, т. Альперовіч. Ёй толькі 22 гады. Працуючы 8 год на вытворчасці, яна здолела, не кідаючы работы, скончыць рабфак. Альперовіч добра ведае кожнага камуніста сваёй фабрыкі, але партыйнай работы з ім не вядзе, не прымацоўвае да групы беспартыйных, не дапамагае ў кіраўніцтве. Альперовіч сама расце, але, падмяняючы сабою другіх камуністаў, не дае магчымасці расці ім. І калі бывае патрэба вылучыць каго ў якасці парторга, то нельга знайсці чалавека.

Часта таварышы заяўляюць, што 10 год працуюць у парткоме, чаму-б ім не пайсці і на вучобу. А калі ў іх спытаеш, каго выхавалі на сваё месца, то аказваецца—нікога.

У некаторых узнікае пытанне: ці можна мець групу, калі ёсць кандыдат і два комсамольцы? Хіба справа ў назве. Асноўнае-ж ядро камуністы і комсамольцы. Але парторг павінен добра ведаць кожнага рабочага, кожнага камуніста і комсамольца, каб правільна расставіць іх на вытворчасці. Калі 80 проц. работніц Магілёўскай шоўкавай фабрыкі нядаўна прыйшлі з вёскі, і сярод іх няма камуністаў і комсамольцаў, то вы знойдзеце ўсё-ж старую іванаўскую работніцу, маскоўскую тэкстыльшчыцу—выкарыстайце іх. Выходзячы з гэтага, трэба спачатку будаваць нізавое звязно, потым сярэдняе і нарэшце ўжо—партком або партгрупа.

Нажаль, трэба сказаць, што ў рэзультатах блытаніны ў структуры партарганізацыі, неканкрэтнага, недыферэнцыяванага падыходу мы маем агромнае супраціўленне пераводу сакратара і парторга на вытворчасць. Хіба можам мы выходзіць свае кадры, калі часам не выконваем статут партыі, калі на аплату сакратара, парторга стараемся знайсці дзе-небудзь грошы, думаючы, што ніхто, моў, гэтага не прымеціць, што гэта дробязь. Гэтым самым мы ашукваем партыю.

Мы павінны на кожным прадпрыемстве перагледзець структуру партыйнай работы і паставіць яе так, каб яна дапамагала выкананню промфінплана. Тады не будзе тутарак, што гаспадарнік не разумее задач перабудовы, бо ён сам стане адчуваць палёжку ў рабоце, усвядоміць, што перабудова партработы дапамагае яму выконваць промфінплан.

Упор у перабудове—барацьба за якасць на ўсіх участках работы.

Нас павінны цікавіць не толькі арганізуючы момант, своечасовая здача тэхэкзамена. Наша мэта—дабіцца і добрай якасці ў вучобе. Адзін таварыш сказаў тут, што на адным заводзе ён выявіў як тэхвучоба са здачай экзаменаў ператвараецца на справе ў лішнюю трату часу, выключна ў звыштэрміновую работу, а не вучобу. Я ўпэўнен, што і ў іншых месцах не абышлося без скажэнняў—або ўдар у практыцызм, або захапленне кабінетнай работай: закрыецца і вучыць алгебру, геаметрыю, тэхналогію працэса, зусім адарваўшыся ад вытворчасці. Магчыма і тое і другое. Зусім-жа невыпадкова нашумелі з прапрацоўкай рашэнняў XVII з'езда—завялі палітвудачкі, палітбаі і т. д. А хто гэта ускрыў? Хіба не зразумела, што палітвудачкі—скажэнне, што такім метадам не засвойваюцца рашэнні з'езда? Чаму-ж ні адна арганізацыя гэтага не прымеціла? Ды таму, што ў сваіх дакладах, справаздачах мы гаворым толькі пра колькасць здаўшых экзамен, а як ідзе вучоба, якая якасць—гэтага не ўказваем.

Гоняцца за выдатнікамі, але робяць гэта так дрэнна, што яны па сутнасці не засвойваюць рашэнняў XVII з'езда. Усю тэхвучобу зводзяць да таго, каб хутчэй круцілася кола, не клапацячыся аб неабходнай якасці тэхвучобы. Я не хачу сказаць, што ў нас з тэхвучобаў

усюды дрэнна, але зместам трэба падзяцца. Трэба цікавіцца тым, што тэхвучобу стымулявала, чым удалося да яе прыцягнуць. Тэарэтычна і практычна прапрацаваць на партднях пытанне аб матар'яльных стымулах прыцягвання да вучобы, каб рабочы пайшоў на тэхвучобу сам, а не толькі па волі чорнай дошкі.

Тое-ж самае можна сказаць аб партасвеце: са зместам і якасцю з рук вон дрэнна. Рашаючае значэнне ў пастаноўцы партвучобы адгрывае прапагандыст, але якой якасці ад яго чакаць, калі не прапрацаваць з ім усіх матар'ялаў, не падрыхтаваць да кожнага занятку, не даць краўніка? Не выпадкова тав. Постышэў сказаў на Харкаўскім абкоме, што ні адзін прапагандыст не можа як след правесці ні аднаго занятку ў партшколе, калі яго загадзя як след не падрыхтаваць.

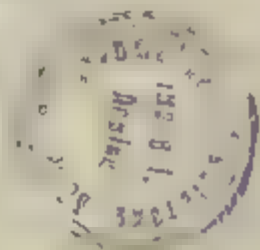
У нас вельмі мала прапагандыстаў, якія працуюць непаасрэдна на вытворчасці. Мы ўсё яшчэ не дабіліся, як таго патрабаваў т. Постышэў у сваім выступленні аб марксісцка-ленінскім выхаванні, каб кожны тэарэтычна падрыхтаваны камуніст працаваў на практычнай прапагандысцкай рабоце, каб кожны оргработнік быў прапагандыстам.

На партыйнай вучобе ў нас такія-ж крайнасці, як і на тэхнічнай. Бягучыя рашэнні партыі прапрацоўваюць па падручніку, а караных, фундаментальных, тэарэтычна абгрунтаваных ведаў не даюць, ці наадварот — па сутнасці не спалучаюць тэорыі з практыкай. Відавочна, падаў добры прыклад падрыхтоўкі да партдня. Пытанне аб тэхнічных нормах зарплаты загадзя абгаварылі ў сесі партыйнай вучобы, скарыстаўшы ў прапрацоўцы чацвёртую главу з «Дзяржавы і рэвалюцыі», адпаведныя рашэнні партыі, б'юро, што дало добрыя практычныя рэзультаты.

Тав. Кагановіч на XVII з'ездзе вельмі выпукла і ярка гаварыў аб сувязі тэорыі і практыкі. Але мы яшчэ мала займаемся зместам канкрэтнай перабудовы партасветы. Мы часта чуем сухія лямбін аб тым, колькі чалавек навучалася, колькі вучыцца зараз, колькі партыйных школ было раней, колькі цяпер. Аднак якасць вучобы, выпадкі абстрактнасці, адарванасць яе ад жыцця выкрываюцца мала.

Нарэшце аб даламозе парторгу і кожнаму камуністу ў асяродку палітычна-вытворчымі навыкамі. Вельмі характэрна выступленне партгрупы менскай ф-кі «Окцябр». Яна аб'явіла бэжэ-партыі, стаяла за практычнасць і канкрэтнасць, а таму на працягу месяца не збіралася. Другі таварыш сказаў, што цэхавыя партсходы збіралі тры разы ў месяц, а партгрупу, якая са змены ў змену змагаецца за вытворчы працэс, за выкананне промфінплана, дзе людзі сутыкаюцца паміж сабою, дзе кіпіць усё палітычнае і вытворчае жыццё раз у месяц. У выніку партыйна-выхаваўчая работа аказалася ў загоне. Так гаварыць аб перабудове, гэта усёроўна, што разам з вадой выплеснуць і дзіця.

Гэтыя выступленні пацвярджаюць лішні раз, што мы не займаемся яшчэ канкрэтнай партыйна-масавай работай, не можам зараз сказаць як лепш, колькі раз, па якіх пытаннях збіраць партгрупу, па якіх пытаннях зменную, ці трэба ставіць вытворчыя пытанні на зменнай партгрупе. Тав. Канопнік гаварыў нам аб вытворчых настроях, аб ударніцтве, аб прапрацоўцы рашэнняў XVII з'езда, аб наведванні гурлоў. Але ці сказаў ён аб тым, што хвалявала рабочых, аб чым яны гаварылі: нібы толькі аб снабжэнні, аб зарплате? А хіба не было пытанняў аб Кітаі? З вопыту чыткі газет мы ведаем, што большая доля пытанняў прыпадае на тэмы аб Кітаі, Японіі, Германіі, аб страта-

сферы. Чаму тав. Канопік не мог сказаць, ці былі такія пытанні? Відаць не абышлося без скажэнняў, не завастрылі палітычных пытанняў.

Характэрна, што ўсе выступаўшыя, за выключэннем таварышоў з Віцебскай фабрыкі, гаварылі толькі аб 8-мі гадзінах рабочага на вытворчасці, аб 20-ці хвілінах да пачатку работы, аб поўгадзіне, якую яны праводзяць у час абедзенага перапынку і, у краінным выпадку, аб адной-двух гадзінах тэхвучобы. Але рабочы, акрамя гэтых 8 гадзін, жыве яшчэ 16 і мае выхадныя дні. Вольны час рабочага мы вельмі дрэнна выкарыстоўваем для масавай работы.

Трэба адзначыць і станоўчы вопыт у рабоце фабрыкі імя Клары Цэткін—арганізацыю выходнага дня з музыкай і ўсякага роду гульнямі прыстасоўна да густу дарослых і моладзі, работніц фабрыкі і хатніх гаспадынь, а побач з гэтым правядзенне палітмасавай работы. Ці мае такія магчымасці кожнае прадпрыемства? Безумоўна, мае. Але, на жаль, не скарыстоўвае рацыянальныя формы адпачынку. Большую частку часу рабочы застаецца без нашага ўплыву, без нашай апрацоўкі, і таму, бывае, адмаўляецца, напр., ад падпіскі на пазыку, мы-ж не ведаем як да яго падыйсці, чаму ён не хоча падпісацца. А зацікаўцеся бытам гэтага рабочага, пайдзіце да яго на дом. Аказваецца, ён карову мае, казу, скупляе на рынку па 10 руб. сторублевыя аблігацыі. Стане ясна, чаму ён адмаўляецца ад пазыкі. Такі рабочы-камень па дарозе палітмасавай работы на заводзе, а выкрыць яго мы не можам, бо ён сам і сям'я па-за нашым уплывам і вокам ў нерабочы час.

Характэрна, што на фабрыцы Добруш ісклікаць сход у цэху цяжка, а на даму адносна лягчэй. Бывае крыўдзяцца нават, калі не запрасяць.

Працуе там пяць год стары рабочы Зюзькоў—бацка нашага Зюзькова. Сын член партыі, якога мы ведаем, і яшчэ 3—4 сыны і дачкі—усе яны камуністы, усе на адказнай рабоце: прафесары, інжынеры, камандзіры, вучоныя. А старога Зюзькова мы не выкарыстоўваем, як актыў у нашай масавай рабоце.

Абслугоўванне рабочага па-за прадпрыемствам, культурна-масавае работа—оправа вялікая. Добрушская фабрыка знаходзіцца ў найлепшых кліматычных умовах, якім можа пазаздросціць любы санаторыі Беларусі, у Менску няма такога клуба, як у Добрушы. Але ці могуць яны пахваліцца культурна-масавай работай? Ёсць аркестр, каля 15 год іграюць адны і тыя-ж музыканты і за гэты час нікога з моладзі не навучылі, хоць і можна было стварыць ужо 4—5 аркестраў. Але не баліць фабкаму галава па гэтым. Або лоды. Гаварылі—грошы патрэбны, бо за 10 лодак гомельскі Освод просіць 11 тыс. руб. Аказваецца, у горсовеце, у камгасе, у парку культуры і адпачынку мёртвым пружам ляжыць 200 лодак.

Вялікую ўвагу трэба ўдзяліць вопыту абслугоўвання і вучобы інструктароў у Менску, Бабруйску і часткова ў Віцебску. Сельскі інструктар, прасядзеўшы восем дзен у раене, дзевяты адводзіць вучобе. Займаецца 4 гадзіны. Знаеміцца з тэарэтычнымі пытаннямі, вывучае ленызм, гісторыю партыі. У Бабруйскім раённе створан спецыяльны кабінет для інструктара, дзе збіраецца ўвесь патрэбны яму матар'ял і газеты. На спецыяльнай дошцы ўказваецца, што трэба прачытаць інструктару ў «Іравде» і ў іншых газетах і часопісах. Афармляюць кабінет інструктара работнікі парткабінета. Інструктар мае таксама магчымасць прачытаць усе рашэнні Бюро ЦК і падобны матар'ял. Такім чынам, у распараджэнні інструктара ўсё неабходнае, каб не адстаць ад жыцця і быць моцным у рабоце.

Але не ўсе сакратары райкомаў разумеюць, што інструктару патрэбна над сабою працаваць, што інакш ён не паднімецца вышэй нізавога звяна і па сутнасці не зможа справіцца са сваёй работай.

На прадпрыемстве інструктар павінен выбраць адзін з цэхаў і папрацаваць там дні 3—4, выпраўляючы гаспадарчыя недахопы на аснове арганізацыйнай канкрэтнай партыйнай работы, насычанага палітычным і вытворчым зместам. Але як дабіцца, каб інструктар не ператварыўся ў хадатая за гаспадарніка. Бывае часам так, што гаспадарнік просіць інструктара націснуць на які-небудзь участак, інструктар націскае і дырэктар задаволен. Інструктар павінен весці партыйную работу, а не ператварацца ў страхоўшчыка, у хадатая гаспадарніка.

Выяўляючы гаспадарчыя недахопы, партарганізацыя павінна дазнацца прычыну, знайсці яе корань і знішчыць начыстую, каб не паўтаралася на іншых прадпрыемствах.

Прапрацаваўшы ў адным цэху і прадпрыемстве, інструктар не прывае сувязі з астатнімі пярвічнымі партарганізацыямі; збірае на гэтым прадпрыемстве ўсіх сакратароў і парторгаў для перадачы канкрэтнага вопыту партработы.

Ці павінен інструктар займацца спагнаннямі і выключэннямі, якія выносяцца пярвічнымі партарганізацыямі? Безумоўна павінен. Першы час будзе цяжка. Але пры правільным падыходзе створыцца абстаноўка, калі выключэнні можна звесці да мінімуму. Так. Гершон гаварыў, што па менскай арганізацыі партспагнанні і выключэнні зараз мінімальны. А чаму ў Веткаўскай арганізацыі 50 проц. партыйцаў са спагнаннямі? Таму, што партарганізацыя не прымае выхаваўчых мер уздзеяння. У нас ужо так водзіцца, што пры наяўнасці прыступку адразу запісваюць вымову, праяўляючы фармалізм, бяздушнасць. Інструктар павінен заняцца гэтымі пытаннямі, бо яны сігналізуюць аб фактычных недахопах работы партарганізацыі, і правільна іх вырашыць, тады спагнанні і выключэнні звядуцца да мінімуму, што вызначае перабудову.

Аб прыёме спачуваючых. Гэта пытанне можа паўстаць толькі ў рэзультате сапраўднай перабудовы партыйнай работы, у рэзультате арганічнай работы з беспартыйным рабочым актывам, бо інакш яно ператворыцца ў кампанію з паўтарэннем памылак, якія мы мелі да чысткі партый. Нельга забываць пры гэтым, што спачуваючыя арганізуюцца ў пярвічных партарганізацыях. Каб не здарылася часам так, што прыём спачуваючых будзе фарсіраван там, дзе няма камуністаў, абы толькі запоўніць звяно. Гэтага трэба баяцца. Спачуваючыя могуць прымацца толькі там, дзе ёсць партарганізацыя, дзе забяспечан партыйны ўплыў і кіраўніцтва.

Тут не спыніліся на адным злобаздзенным пытанні—на размеркаванні функцый паміж сакратаром і яго намеснікам. Намеснік сакратара райкома па-ранейшаму займаецца галоўным чынам інструктарамі і партыйна-масавай работай.

Нарэшце, аб бюро гаркома і райкома. У нас ёсць тэндэнцыя вырашаць усё апытаннем, а бюро збіраць раз у 3 тыдні, ставіць толькі 2—3 пытанні. Справа аднак у тым, што важна правільна ўлічыць, якія з пытанняў абгаварыць на бюро, а якія правесці апытаннем. У Бабруйску давялося мне бачыць, як на паседжанні бюро 17 пытанняў былі вырашаны за 2½ гадзіны, бо ўсе члены бюро былі ў курсе кожнага пытання, добра ведалі матар'ялы і хутка ўносілі канкрэтныя прапановы.

Сакратар парткома і намеснік павінны добра выясніць свае функцыі. Сакратар парткома павінен, як і кожны парторг, сам займацца арганізацыяй партвучобы, кіраваць ёю.

У заключэнне трэба падкрэсліць, што пасабныя крупіцы становага вопыту партработы мы яшчэ мала ведаем і дрэнна вивучаем. Трэба ўзяць нашу перабудову пад агонь большэвцкай самакрытыкі.

Не выпадкова ЦК ВКП(б) і МК, заслухаўшы рад партыйных арганізацый, прызналі іх перабудову нездавальняючай. Тав. Кагановіч на адным з апошніх бюро МК правільна адзначыў, што нашы сакратары райкомаў ведаюць вытворчасць, цэх, чісам і рабочага ведаюць, інжынера, ведаюць карову, ланя, ведаюць севазварот, глебу, часенне, ведаюць працэдні, а самае труднае, самае шматграннае—тэхніку, змест партыйнай работы—не ведаюць. Густу не маюць яшчэ ў гэтай рабоце. Не ўсвядомілі веліч значэнне яе. Рэшэнні XVII зезда прадгледжваюць скарачэнне штатаў партыйнага апарата. Такім чынам вызваліцца вялікая частка камуністаў для непасрэднай работы на вытворчасці. Інструктар не павінен усё пераказваць на сваіх плячах, бо тады ніякіх штатаў не хача-б. Яго справа—займацца партыйнай работай, унікаючы ў яе змест, у дэталі.

Гэта ўжо чацвёртая нарада пасля бабруйскай, магілёўскай і мазырскай. Мы выбралі такія раёны, дзе партыйная работа была дрэнна наладжана. Вынікі сяўбы паказваюць, што ў гэтых раёнах яна дрэнна праходзіла іменна ў сувязі з дрэннай перабудовай партыйнай работы. Магілёў-жа, Бабрунск, якія раней адставалі, перабудаваўшыся, працуюць надрэнна.

Мы сабралі прамысловых інструктараў, каб перагледзець кожнае звязно зверху да нізу і мець яснае ўяўленне аб нашых недахопах і як гармонізаць сапраўдную перабудову партыйнай работы.

Па гэтаму тыпу намячаецца сабраць рад іншых нарад. 3-га чэрвеня адбудзецца сход інструктараў гаркома па кааперацыйных установах.

Важна дабіцца, каб таварышы больш пісалі ў «Большэвік Беларусі», дзе шырока асвятляюцца ўсе пытанні перабудовы. З выступленняў відаць, што некаторыя таварышы не чыталі адпаведных артыкулаў у «Большэвіку Беларусі», бо там якраз ёсць адказы на тыя пытанні, якія, мяркуючы па выступленнях, няясны для раду нізавых партыйных работнікаў.

В. Кірылаў

Нач. палітаддзела
Оршаўскага чыг. раёна

За большэвіцкую перабудову транспарта

Оршаўскае аддзяленне эксплуатацыі па сваёму тэхнічнаму абсталяванню і аб'ёму работы з'яўляецца адным з буйнейшых не толькі ў Беларусі, але і ў Савецкім саюзе. Яно абслугоўвае рад прамысловых і сельскагаспадарчых раёнаў СССР і БССР. Праз абменныя пункты аддзялення ў Оршы і Менску штосутачна праходзяць сотні парожніх вагонаў, якія жывяць дарогі поўдня, сотні гружаных вагонаў, якія накіроўваюцца ў Ленінград, Маскву, Менск і інш прамысловыя цэнтры.

Оршаўскі чыгуначны раён, не гледзячы на некаторыя зрухі ў рабоце, яшчэ не стаць на ўзроўні тых задач, што прад'яўляюцца яму ростам сацыялістычнай гаспадаркі Беларусі, разгортваннем таваразвароту паміж горадамі і вёскай.

Адсутнасць штодзённай большэвіцкай барацьбы за чоткае плававанне перавозак, парушэнне дысцыпліны і лешыя недахопы, адзначаныя ў апошніх пастановах СНК і ЦК аб транспарце ад 9 і 23 сакавіка, характэрны і для оршаўскага аддзялення эксплуатацыі.

Указанне СНК і ЦК аб тым, што «палітаддзелы і партыйныя арганізацыі не здолелі арганізаваць ударнікаў куністаў, комсамольцаў і беспартыйных актывістаў на актыўную барацьбу са зрываючымі дысцыпліну і выкананне плана перавозак...» — поўнасьцю адносіцца да палітаддзела і партыйнай арганізацыі Оршаўскага чыгуначнага раёна.

Аб тым, што сапраўды ў оршаўскім чыгуначным аддзяленні няма яшчэ рашучага пералому ў рабоце, сведчыць такі факт: з пагружаных у студзені 5786 і ў лютым 5223 вагонаў каля 50 проц. складалі назаплаваныя перавозкі і грузы другачарговага значэння.

Палітаддзел сваёй асноўнай задачай паставіў павышэнне палітычнай боездольнасці партыйнай арганізацыі на вузлах і асабліва лінейных станцыях, мабілізацыю куністаў, комсамольцаў і беспартыйных ударнікаў на большэвіцкае выкананне пастаноў СНК і ЦК ад 9 і 23 сакавіка, на практычную рэалізацыю ўказання тав. Сталіна аб тым, што «задача рашучага палепшання транспарта з'яўляецца той чарговай і актуальнейшай задачай, без вырашэння якой мы не можам рухацца ўперад».

Якія-ж мерапрыемствы правёў палітаддзел для палітычнага забеспячэння вытворчых аперацый?

Палітаддзел арганізацыйна перабудаваў партарганізацыю ў адпа-

вяднасці з рашэннямі XVII з'езда партыі, пачаўшы гэту работу з паасобнымі членамі і кандыдатамі партыі і памятаючы, што «член партыі павінен стаяць у цэнтры работы партарганізацыі» (Кагановіч).

Усе работнікі палітаддзела і расійны актыў былі мабілізаваны для гэтай справы, вывучалі і гугарылі з кожным камуністам. Гэта дапамагала, побач з матэрыяламі чысткі, багатыя фактычныя даныя аб твары партарганізацыі, на аснове якіх палітаддзел будзе сваю як масавую палітычную работу, так і марксісцка-ленінскае выхаванне партыйных радоў.

Праверка паказала, што палітычны ўзровень значнай часткі членаў і кандыдатаў партыі нізкі, партыйная асвета ў раёне пастаўлена дрэнна (дэпо—Орша, Менск, станцыя Орша, ст. Барысаў і інш.).

Ліквідаваны лішнія звенні, радзізавых партарганізацый пачацёў і непарадка палітаддзелу. Пры перавыборах у асноўным забяспечаны падбор катэгарыі парткомаў і парторгаў.

Неабходна адзначыць надзвычайную вузкую партпраслойку на вытворчасці. Так, напр., на вагоннаму участку Орша на 850 рабочых і служачых 40 камуністаў, ст. Орша-цэнтральная—на 144 рабочых і служачых 17 камуністаў і т. д. Не гледзячы на гэта, партарганізацыі не разгарнулі работы як з беспартыйным актывам, так і з пераводнымі ў спачувальныя.

На вонг Чырвонай арміі, настлі напярэдняй масавай работы, палітаддзел увеа абавязковую палітгадзіну ў паравозным дэпо і на вагона-рамонтным заводзе імя Мяснікова. Паліткіраўніцтва ЧКІК палітаддзел дарогі зусім правільна ўказвае нам на памылкі ў правядзенні палітгадзіны: недыферэнцыяваны падыход да паасобных груп рабочых, слабы ўлік іх запросаў, некаторае адміністраванне ў вучобе і т. д.

Не гледзячы аднак на рад адмоўных бакоў і памылак, якія палітаддзел выпраўляе, палітгадзіна мае безумоўна свае станоўчыя бакі: садзейнічае ўмацаванню дысцыпліны, выкананню вытворчых вымернікаў, павышае палітведы рабочых.

Тав. Кагановіч на XVII з'ездзе сказаў аб рабоце чыг. транспарта: **«Трэба згуртаваць масы, апірацца на лепшых людзей—ударнікаў транспарта, і перамога будзе забяспечана».**

Гэта указанне палітаддзел няўхільна праводзіць у жыццё, выховаючы дзесяткі рабочых, якія па-ударнаму б'юцца за ўзорную работу сацыялістычнага транспарта.

Машыністы Міронаў і Янкулеў—лепшыя ў Оршанскім аддзяленні МББ чыг.; змазчык Сенькоўскі не ведае аддэпак і аварый; Позняк—майстар вагона-зборачнага цэха завода імя Мяснікова—герой 1-й пяцігодкі; дыспетчары Рыжоў, Крыштаповіч; Пекарскі—брыгадзір узорнага комсамольска-маладзёжнага поезда Менск—Днепрапетроўск; брыгада кровельшчыкаў завода імя Мяснікова тав. Падабеда, луганская брыгада Балашова і многія іншыя ізотавы сваёй справы. На іх вопыце палітаддзел вучыць, як трэба працаваць.

Оршанскае аддзяленне мае дзесяткі кандуктароў, якія вывучылі і прымяняюць метады грозненскага дыспетчара тав. Кутафіна, лабіруючы гэтым самым эканоміі часу і палепшання звароту вагонаў (Кузьменкоў, Стахно, Рахубо, Кунцэвіч, Башуро, Холадаў, Шкуратаў, Буранок і інш.).

«Камуністы-чыгуначнікі павінны быць узорам чыгуначнай большэвіцкай дысцыпліны на транспарце. На справе, аднак, многія камуністы з'яўляюцца менш дысцыплінаванымі, чым беспартыйныя работ-

нікі чыгуначнага транспарта, а некаторыя з іх даходзяць у сваёй недyscyплінаванасці да таго, што іх цяжка адрозніць ад очкаўцірацелей, дэзарганізатараў і шкоднікаў» (з пастановы СНК і ЦК ад 23 сакавіка).

Гэта—суровая, але разам з тым зусім правільная ацэнка работы многіх «комуністаў» на транспарце.

Можна адзначыць падобнага роду «комуністаў» і з оршанскага чыгуначнага аддзялення:

Быўшы нам. нач. раёна па камерцыйнай частцы Карпушчэнка займаўся раскраваннем ботаў, касцюмаў, мануфактуры і т. д., прызначаных для снабжэння рабочых-грузчыкаў.

Сідараў—быўшы нач. ст. Койданава—сістэматычна парушаў п. і перавозак, прадстаўляў вагоны за ўзяты.

Мігуноў—нач. ст. Орша-заходняя перадаверыў планаванне перавозак пачочным асобам, зусім не кантралюючы выкананне плана, змазваў рад бяспечнасці, на станцыі (раскраванне дакументаў строгай справядчаснасці, здарэнні і т. д.).

Усё гэта—рэзультат слабай партыйна-масавай работы, асабліва на лінейных станцыях.

Метады партыйна-масавай работы не адпавядаюць яшчэ асаблівасцям і спецыфічным умовам чыгуначнага транспарта—раскіданасць, раз'ядная служба, зменнае дзяжурства і т. д.; не прыстасаваны так каб поўнасю ахапіць палітычным уплывам усе групы рабочых.

Факты юзмейственасці і ваціоку самакрытыкі мелі, напр., месца ў оршанскім паравозным дэпо. Насценгазета выступіла з рэзкай большэвіскай крытыкай недахопаў, але сустрэла супраціўленне з боку пачасовых кіруючых работнікаў, у тым ліку і сакратара парткома. Справа дайшла да таго, што на сігналы газеты зусім не рэагавалі нават забаранялі ей крытыкаваць пачасовых людзей.

Тэрытарыяльныя партарганізацыі павінны аказаць вялікую дапамогу транспартным партарганізацыям у перабудове партыйна-масавай работы, у перанясенні лепшых узораў работы на транспарт.

Клопат аб палепшэнні бытавых умоў удэрнікаў—неад'емная частка работы палітаддзела. Тут мы дабіліся ў бягучым годзе рэальных рэзультатаў.

Развіццё індывідуальнага і калектыўнага гарадніцтва, стварэнне ўласнай харчовай базы адыгрываюць агромнае значэнне ў палепшэнні бытавых умоў рабочых. У рэзультате дапамогі, аказанай ЦК КП(б)Б і пачасовымі тэрытарыяльнымі арганізацыямі, 6354 сям'і чыгуначнікаў атрымалі ў гэтым годзе гароды і засеялі 901 га пры заданні 650 га.

Трансгасамі «Большэвік» і імя Фабрыцыуса засеяна (акрэмя зямель пад пазнія культуры) 805 га.

Сіламі чыгуначнікаў пасаджана пладовых дрэў 4300 шт., дэкаратыўных—4964 шт.

Як-жа выконваецца пастанова СНК і ЦК аб палепшэнні работы транспарта?

Спачатку кіраўніцтва аддзялення не зразумела значэння ўказанняў СНК і ЦК, да перабудовы работы падышло фармальна, дапусцішы пры гэтым рад скрыўленняў (прызначэнне інжынера-экачаміста начальнікам канторы, а канторшчыкаў інжынерамі і тэхнікам). Умяшайся палітаддзел—і ўсё гэта было выпраўлена.

Аднак, рад фактаў гаворыць аб тым, што і далей не выконваюцца важнейшыя ўказанні СНК і ЦК, у прыватнасці—несвоечасова

даюцца станцыям планы і пяцідзённые нарады-заказы, штодзённа не кантралюецца выкананне плана па чарговасці і катэгорыях грузаў, не выконваецца маршрутызацыя і т. д.

Нацвярджалася гэта здарэннямі і аварыямі «паказчык расхлябанасці і разгільдзяйства (сакавік—17 важных, 46 менш важных, красавік—адпаведна—7 і 42, 1-я дэкада мая—5 і 7).

Для лепшага абароту і зніжэння непрадукцыйнасці простаю вагона па якім-небудзь палітаддзела ўводзіцца на ўсіх станцыях так званая ўзбуджэнная пагрузка. Напрыклад, кліенту па плану прадастаўлена 10 вагонаў прызначэннем у Смаленск, ён грузіць іх не па асобных днях, як гэта рабілася раней, а адразу ўсе 10 вагонаў у адзін пэўны, устаноўлены па плану дзень.

Гэта набліжае да максімальнай маршрутызацыі, дае магчымасць своечасова жыць станцыі пагрузкі паражняком і выгадна для чыг. транспарта, бо забяспечвае выкананне дзяржаўнага плана.

Рашаючы рычаг перавозак—станцыя.

Да пастановы СНК і ЦК станцыя была фактычна закінутым, забытым участкам. Прытупленне рэвалюцыйнай пільнасці спрыяла таму, што сюды пралязалі класавыя ворагі, займаліся антыдзяржаўнымі справамі, падрывалі план перавозак.

Красамоўны факты, ускрытыя палітаддзелам на ст. Фаніпаль, Талачын, Орша-Ўсходняя і інш. Група чужакоў і разлажывальных элементаў (Вішнеў, Пражка, Сергель, Фрыдлянкі і інш.), стаўшы на чале станцыі, за ўзяцкі прадастаўляла пазатанова вагоны, п'янствавала, разлагала працоўную дысцыпліну.

Пастановай партыі і ўрада начальніку станцыі прадастаўлены шырокія правы. Ён цяпер поўнапраўны камандзір і цалкам адказвае за выкананне дзяржаўнага плана перавозак.

Работа станцыі і аддзялення ў цэлым значна залежыць і ад кліентуры, якая ў такой-жа меры адказна за выкананне дзяржаўнага плана пагрузкі, як і чыгуначны транспарт.

Тым часам многія прадпрыемствы безадказна адносяцца да выкарыстання транспартных сродкаў. Толькі гэтым можна тлумачыць той факт, што за красавік месяц кліентура адмовілася ад пагрузкі 1211 вагонаў, за 1-ю дэкаду мая—ад 265 вагонаў, перамяніла станцыі для пагрузкі на 158 вагонаў.

Такія кліенты як Белпродгарадніна, Эльвод, «Комунарка», «Саюзшклофарфарзбыт» і інш. за парушэнні плана адданы пад суд.

Масвае адмаўленне кліентуры ад пагрузак, змена станцыі адпраўлення і прызначэння ўказваюць і на тое, што плануючыя органы кліентуры не ведаюць вытворчых магчымасцей сваіх нізавых гаспадарчых адзінак.

Якія-ж вытворчыя паказчыкі мае аддзяленне да і пасля пастановы СНК і ЦК?

Рэгуліровачны загад. Сакавік: заданне—27.893 вагоны, выканана 29.532 вагоны, красавік—адпаведна—29.900 і 33.216.

Зварот вагона. Заданне 1,0 г., выканана: сакавік—0,94 г., красавік—0,87 г.

Прастой вагонаў. 1-ы аддзел пры заданні 6 гадз. выканаў: сакавік 6,1 г., красавік—5 гадз.; 2-і аддзел: сакавік—задана 19 гадз., выканана 19,1 г.; красавік—адпаведна—18,5 гадз. і 18,2 гадз.

Камерцыйная хуткасць. Сакавік: задана 17,7 клм., выканана 16,3 клм.; красавік—адпаведна—18 клм. і 17,1 клм.

Гэтыя даныя характарызуюць некаторы зрух у рабоце аддзялення **але безумоўна недастатковы**. Яны сведчаць аб тым, што мы маем усе магчымасці працаваць значна лепш.

Не малую дапамогу павінны аказаць нам тэрытарыяльныя партыйныя і савецкія арганізацыі.

Палітадзел пры вялікай дапамозе, аказанай ЦК КП(б)Б, дабіўся некаторых рэзультатаў.

Рад тэрытарыяльных арганізацыяў (Менскі гарком і горсовет, леспелескі і барысаўскі райкомы, заводы «Кочмар», «Большэвік», імя Молатава) уключыўся ў актыўную дапамогу транспарту, узяўшы канкрэтныя абавязальствы, чаго не зрабілі многія тэрытарыяльныя арганізацыі зоны дзейнасці оршанскага аддзялення эксплуатацыі.

Трэба практычна ажыццявіць лозунг: **«Справа транспарта—справа ўсёй краіны»**.

Чыгуначнікі оршанскага аддзялення ўключыліся ў агульнае спаробніцтва станцыі. На аснове большэвцкага выканання палітаноў партыі і ўрада аб транспарце, раўняючыся па лепшых ударніках, гвалодваючы тэхнікан сваёй справы, умацоўваючы жалезную працоўную дысцыпліну.—Заваяваць першых у спаробніцтве, дэратва-рыць оршанскае аддзяленне ва ўзорны частак БССР і СССР—таква задача. Выканаць яе—справа чэсці кожнага ўдарніка, камуніста і комсамольца.

Малінін С. Н.
Рывіна Б. Д.

Барацьба за павышэнне прадукцыйнасці працы тарфянай прамысловасці ў другой пяцігодцы¹⁾

(па машынафармовачнаму спосабу здабывання)

XVII партыйная канферэнцыя ў дырэктывах к складанню 2-й пяцігодкі ўказала, што важнейшым элементам тэхнічнай рэкаструкцыі народнай гаспадаркі з'яўляецца стварэнне швейчай энергетычнай базы, якая апіраецца на самае шырокае выкарыстанне мясцовых відаў паліва—торфу, сланцоу і т. д.

Ва ўмовах БССР тарфяная прамысловасць з'яўляецца вядучай. Гэта яе вядучая роля ў 2-й пяцігодцы яшчэ больш узрасла. Тэмпы і якасць работы торфапрамысловасці вызначаюць энергетычную базу, неабходную для паспяховага росту народнай гаспадаркі БССР.

Тым часам работа торфапрамысловасці БССР за гады першай пяцігодкі і ў першым годзе другой пяцігодкі была недавальняючай, аб чым сведчаць сістэматычнае, з года ў год, недавыкананне промфінплана. Паводле даных планавага аддзела Белторфа, у 1931 г. Белторф выканаў сваю вытворчую праграму ў сярэднім па ўсіх відах здабычы на 51 проц., у 1932 г.—на 52,5 проц., і ў 1933 г.—на 68,9 проц. У прыватнасці, па віду здабычы, які да гэтага часу з'яўляецца асноўным для Белторфа—па машынафармовачнаму торфу—мы наглядзем наступны малюнак (данія планавага аддзела Белторфа):

	1931 г.	1932 г.	1933 г.
Выкананне праграмы ў проц.	68,1	62,6	91,7
Выкананне плана па прадукцыйнасці працы ў проц. (за 8 гадз. раб. дзень) . . .	65,0	77,3	85,9

Гэтыя даныя дазваляюць з пэўнай бяспрэчнасцю зрабіць вывад, што адною з рашаючых прычын невыканання вытворчай праграмы было сістэматычнае невыкананне плана па прадукцыйнасці працы.

У перыяд другой пяцігодкі—пяцігодкі «асваення новых заводаў і новай тэхнікі, сур'езнага павышэння прадукцыйнасці працы, сур'ез-

¹⁾ Арыгін друкуюцца ў барадку абгаварэння.

нага скарачэння сабекошту» (Сталін)—галоўнейшай задачай усёй нашай прамысловасці з'яўляецца барацьба за якасныя паказчыкі.

Да самых апошніх год ва ўмовах БССР машынафармовачны торф у выкананні праграмы Белторфа складаў у 1931 г.—75,7 проц., у 1932 г.—76,2 проц., а ў 1933 г.—нават 90 проц., г. зн. з'яўляўся пануючым.

Аднак трэба падкрэсліць, што на працягу 2-ой пяцігодкі адбудзецца карэнная тэхнічная рэканструкцыя торфапрамысловасці БССР. Працэскі, тэхнічна адсталы машынафармовачны спосаб к канцу 2-ой пяцігодкі будзе адцеснен на задні план больш механізаванымі і прадукцыйнымі спосабамі здабывання: гітраторфам, багерным і фрэзерным спосабам. Удзельная вага машынафармовачнага торфу будзе вельмі зніжана.

Але ўсё-ж і тады абсалютная колькасць торфу, якая будзе здабывацца гэтым спосабам, застаецца значнай. У першыя-ж гады другой пяцігодкі машынафармовачны спосаб здабычы будзе займаць яшчэ вельмі значнае месца (у 1934 г. 62,8 проц. да агульнай праграмы).

Таму аналіз фактараў, за якіх можа быць узнята прадукцыйнасць працы на машынафармовачнаму торфу, ёсць неабходная і актуальная задача, тым больш, што на працягу першай пяцігодкі, хоць і меўся непарывны рост прадукцыйнасці, аднак ён значна адставаў ад намечанага плана (гл. табліцу на стар. 18).

Але ў той-жа час некаторыя перадавыя заводы БССР, як напрыклад, «Закрашынскі мох», «Чырвоная Беларусь», выканалі ў паасобныя гады план па прадукцыйнасці на 95-98 проц.

Яшчэ больш яркі малюнак выканання плана па прадукцыйнасці працы даюць паасобныя лепшыя ўдарныя брыгады (гл. табліцу на стар. 23).

Усё гэта з поўнай відавочнасцю сведчыць аб тым, што план па прадукцыйнасці, намечаны на мінулыя гады, быў у поўнай меры рэальны. Невыкананне яго абумоўлівалася зусім недастатковым выкарыстаннем усіх тых шматлікіх вытворчых магчымасцей, якія мелі ў сваім распараджэнні і мае торфяная прамысловасць.

Соцыялістычная прырода нашай гаспадаркі мае агромныя перавагі перад гаспадаркай капіталістычнай, высуваючы цэлы рад новых магчымасцей і крыніц безупыннага росту прадукцыйнасці, на якія ў сваім дакладзе на XVI з'ездзе указаў тав. Сталін.

У адносінах здабычы машынафармовачнага торфу абмяжваемся аналізам магчымасці росту прадукцыйнасці за лік механізацыі, павелічэння каэфіцыента выкарыстання механізмаў і ўшчыльнення рабочага дня рабочых, увядзення рэзультатыўных форм аплаты працы, росту соцыялістычнага спаборніцтва і ўдарицтва, уплыву аблагаражвання залежаў шляхам іх лепшага асушэння. У меншай ступені з-за адсутнасці адпаведных даных мы можам закрануць той уплыў, які акажуць на прадукцыйнасць такія важнейшыя фактары, як павышэнне кваліфікацыі торфарабочых, зменшэнне цяжчасці, зніжэнне нявыходаў, магчымасць падоўжання сезона (з пункту ўплыву на сезонную выпрацоўку) і т. п.

Механізацыя і рацыяналізацыя аграгата

Усе маючыяся ў карыстанні элеватарныя машыны ў другую пяцігодку павінны быць рэканструяваны шляхам увядзення:

- а) каленчатага і папярочнага элеватара,
- б) пенькатаскалкі,

- в) стандартнага прэса,
- г) транспарцёра,
- д) аўтаматычнага секача і падкладных дошак¹⁾

Ва ўмовах БССР, з агульнага ліку 56 элеватарных машын, якія знаходзяцца зараз у эксплуатацыі, на заводах Белторфа захавалася толькі 9 перэканструяваных. Увядзенне на гэтых машынах стандартных прэсаў транспарцёраў, каленчатых элеватараў і карчавальнікаў павінна даць скарачэнне рабочай сілы на 15 проц., з адначасовым павелічэннем прадукцыйнасці машын на 20 проц.²⁾ Пры гэтай умове прадукцыйнасць працы аднаго тарфяніка павінна ўзрасці на 41 проц (г. зн. прадукцыйнасць будзе роўна $\frac{120 \times 100}{85}$). Калі-ж ўлічыць, што ўдзельная вага машын старой канструкцыі роўна па Белторфу 16 проц., то можна лічыць, што па трэсту прадукцыйнасць аднаго тарфяніка па здабычы машынафармовачнага торфу ўзрасце на 6,6 проц.³⁾

Пры ўмове увядзення на ўсіх машынах аўтаматычнага секача і падкладных дошак (канструкцыі якіх выпрацоўваюцца Інсторфам), на рабочых у брыгадзе скараціцца на 4 (ці нават на 5) чалавек, зменшыўшы склад брыгады з 27 да 23 чал. Гэта дасць прырост прадукцыйнасці на 17,4 проц. $\frac{(27-23) \cdot 100}{23}$.

Такім чынам, мерапрыемствы па далейшай механізацыі паасобных працэсаў здабычы машынафармовачнага торфу могуць даць прырост прадукцыйнасці працы на 24 проц.

Павелічэнне каэфіцыента выкарыстання машыны.

Гэты фактар павышэння прадукцыйнасці працы ў тарфянай прамысловасці мае асабліва вялікае значэнне. Выкарыстанне механізмаў на торфазаводах пастаўлена ў сучасны момант надзвычай дрэнна, аб чым сведчаць даныя аб сярэднім па Белторфу процанце чыстага часу работы элеватарных машын; у сярэднім на змену: у 1931 г. 70,3 проц., у 1932 г.—71,6 проц., у 1933 г.—70,6.

Высокі процант прастою ў першую чаргу тлумачыцца надзвычай нізкай кваліфікацыяй рабочых і малодшага адміністрацыйна-тэхнічнага персанала (начальнік змены, агрэгата), адсутнасцю сапраўднай і сістэматычнай барацьбы за асваенне тэхнікі, недаацэнкай значэння правільнай арганізацыі працы ў брыгадзе і шгодзежнага тэхнічнага нагляду за станам агрэгатаў (планавана-пакераджальны рамонт і інш.).

У другой пяцігодцы выкарыстанне механізмаў павінна быць значна палепшана.

Тав. Куніцын у сваім дакладзе на XVII партканферэнцыі падкрэсліў:

«Задача перэканструкцыі не вычэрпваецца новым будаўніцтвам.

1) Асноўныя палажэнні перэканструкцыі тарфянай прамысловасці ў другой пяцігодцы, распрацаваныя Інсторфам, час. «Тарфяная справа» № 8—9 за 1932 г.

2) М. Рубінштэйн. «Механізацыя працаўніцкіх работ» — стар. 67. І. Бакекін — «Механізацыя працаўніцкіх работ тарфянай гаспадаркі Іванаўскай обл. на пяцігодку 1933 г. — 1937 г.», стар. 12, а таксама «Інструкцыя для малодшых тэхнікаў Сяюзторфа», — стар. 8. указанні аб штаце брыгад пры транспарцёрнай і ваганетачнай установах.

3) На торфазаводах сістэмы НКЛП, мясцовай прамысловасці, Белбумтрэста проц. перэканструяваных машын значна вышэй, чым у Белторфе, і складае 31,1 проц. Такім чынам гэта крыніца росту прадукцыйнасці па ўсіх элеватарных машынах БССР будзе мець яшчэ большае значэнне, чым у сістэме Белторфа.

Трэба лепш выкарыстоўваць існуючыя домны, існуючыя мартэны, існуючыя пракатныя цэхі».

Гэта дырэктыва поўнасьцю павінна быць аднесена і да абсталявання тарфянай прамысловасьці.

За лік чаго-ж можа быць забяспечана лепшае выкарыстаньне элеватарных машын? У першую чаргу павінен быць значна скарачаны затрачваемы на перасоўку час, які ў сярэднім па Белторфу складаў у 1933 г. у змену 1 гадз. 20 мінут. У гэтых адносінах паказальны матэрыялы лепшых брыгад¹⁾ розных торфазаводаў СССР (Шатура - торфабрыгада Церадзева і Кірушына, Угораўскія торфараспрацоўкі - брыгада Клімачова), здольных правільна арганізаваць працу і расстаноўкаю рабочых скараціць час на перасоўку машын да 15-20 мінут. У інструкцыі па арганізацыі работ пры перасоўцы элеватарнай устаноўкі, распрацаванай Укрторфаб'яднаньнем, і тыповых нормах выпрацоўкі, складзеных І. І. Ілюхторфам у 1933-34 г., нармальнае працягласць гэтай перасоўкі таксама вызначана ў 15 мінут.

Улічваючы сказанае, мы ў праве лічыць, што час на адну перасоўку в канцы другой пяцігодкі ў сярэднім не павінен перавышаць 15, максымум 20 мінут (улічваючы, што лепшыя метады арганізацыі працы пры перасоўцы агрегата толькі паступова будуць асвойвацца ўсімі брыгадамі).

Сярэдні лік перасовак за змену (мяркуючы дзённую выпрацоўку брыгады парадку 40.000 цэглы, як гэта разлічана ў насі ў канцы гэтага артыкула т. л. стар. 28) можна прыняць роўнай 2,6 (з разліку сярэдняй глыбіні кар'ера 2,5, шырыні кар'ера 7 метраў, даўжыні перасоўкі 6 метраў, уліку магчымых страт у кар'еры да 10 проц., хоць мерапрыемствы па лепшаму асуджэнню балот і больш правільная распрацоўка кар'ера на працягу другой пяцігодкі змогуць даць значнае зніжэньне размеру страт).

Такім чынам, замест устаноўленых у 1933 г. планам I гадзіны 25 мінут за змену ці 17,7 проц. ад валавога часу работы агрегата, мы будзем мець 52 мінуты ці 10,8 проц.

Зразумела, што гэта лічба ёсць толькі сярэдняя і будзе значна змяняцца ва ўмовах балот з рознай глыбінёю залежы. І агульнае-ж у тым, што час, які зараз на нашых торфараспрацоўках затрачваецца на няўмелую перасоўку агрегатаў, пры аўладанні тэхнікай гэтай справы можа і павінен быць скарачаны амаль на палову.

Прастоі па механічных прычынах таксама павінны быць значна зменшаны. Гэта змяншэнне будзе абумоўлена палепшаннем кантальнага рамонту, а таксама ўвядзэннем сістэмы планавана-папярэджальнага рамонту, які ў сучасны момант зусім не прымяняецца на торфараспрацоўках. Значна павінна павысцца кваліфікацыя рабочых, абслугоўваючых механізмы (матарысты, рамонтныя слесары і т. д.) і агульная тэхнічная грамаднасць тарфянікаў.

Вопыт лепшых у сэнсе барацьбы з тэхнічнымі прастоямі заводаў Белторфа («Закрашынскі мох», «1-е мая», «Свабода») ужо зараз паказвае, што размер прастояў па механічных прычынах можа быць скарачаны больш як да 2 проц.

У выніку можна меркаваць, што на працягу 2-й пяцігодкі за лік

¹⁾ Любасяў «Якасць работы ў барацьбе за торф», выд. 1932 г. стар. 32 і кн. «Ударнікі ў барацьбе за торф» ЦК саюза рабочых торфсландцаў і прам-ці і Саюзторф (вынікі усеаюзнага конкурсу), выд. 1932 г. стар. 12. В. І. Іарачкін «Эксплуатацыя тарфяных залежаў на паліва» Дзярж. н/т. Гор. выдат. 32 г. стар. 60. Інж. Зайцаў «Результаты іспытаў элеватарнай на і. о. с. у сезоне 1930 г. час. «Тарфяная справа» № 3.

змяншэння часу перасовак машыны і прастояў па механічных прычынах (нават дапускаючы, што ўсе іншыя віды прастояў захаваюць размер, прадугледжаны планам 1933 г.)—чысты час работы элеватарных машын будзе даведзен з фактычных 70,6 проц. да 83—84 проц., ад валавога часу работы.

Ушчыльненне рабочага дня

Даныя шматлікіх фатаграфій рабочага дня тарфянікаў, занятых на здабычы машынафармаванага торфу, паказваюць, што на асноўнай рабоце ямшчыкі затрачваюць усяго 50—53,4 проц. рабочага часу. У сцільшыкаў час асноўнай работы яшчэ ніжэй (41,6—51,5 проц.).

Прастоі па арганізацыйных, тэхнічных прычынах і па вине рабочих складаюць звыш 20—30 проц.

Недапушчальна вялікая колькасць часу затрачваецца на дапаможныя работы (у асноўным работы, звязаныя з перасоўкай машын), працягласць якіх за 8-гадзінную змену ў паасобных выпадках у не кваліфікаваных і няўдарных брыгад дасягае каласальнай лічбы: 2—3 гадзіны (торфазавад «Большэвік» агрэгаты № 1, № 3, № 6 і інш.).

На працягу 2-й пяцігодкі барацьба за рацыянальнае выкарыстанне рабочага часу на торфазавадах павінна карэнным чынам палепшыць структуру рабочага дня. Час, які затрачваецца на асноўную работу, павінен быць максімальна павялічан за лік давядзення да мінімума дапаможнай работы і прастояў. Час на перасоўку агрэгата ў папярэднім раздзеле намі вызначан у сярэднім у 52 хвіліны за змену; звыш таго неабходна даць рабочаму 8—10 хвілін на іншую падрыхтоўча-заклучную работу, у прыватнасці на падрыхтоўку да перасоўкі і выпадковую работу, і 80 хвілін дадатковага часу на адпачынак¹⁾. Такім чынам, час асноўнай работы занятых на здабычы машынафармаванага торфу рабочих можа быць павялічан да 70,9 проц. (ці 340 хвілін з разліку дапаможных работ—60 мін., дадатковы час—80 мін., працягласць рабочага дня—480 хвілін).

Ітак, павелічэнне працягласці асноўнай работы з 53 проц. рабочага часу да намечаных намі 70,9 проц. павінна даць павелічэнне прадукцыйнасці працы на 33,8 проц. $\left(\frac{70,9}{53,0} \cdot 100 - 133,8\right)$.

Вышэй было сказана, што чысты час работы элеватарнай машыны можа быць даведзен да 83 проц. Калі супаставіць гэтую лічбу з асноўнай работай ямшчыкаў—70,9 проц., то будзе відавочна, што агрэгат мае яшчэ далейшы рэзэрв, за лік якога ямшчыкі пры чарговым адпачынку могуць павышаць у парадку ўдарніцтва інтэнсіўнасць і прадукцыйнасць сваёй працы.

Соцпаборніцтва і ўдарніцтва

Другая пяцігодка і пяцігодка пабудовы бяскласавага сацыялістычнага грамадства «павінна прайсці пад адзнакай не толькі поўнага ахопу сацыялістычным спаборніцтвам і ўдарніцтвам усіх рабочих і калгаснікаў Савецкага саюза, але і пад адзнакай далейшага развіцця і паглыблення сацыялістычных форм працы»²⁾.

¹⁾ Дадатковы час на адпачынак узят з разліку 10 хвілін на кожную гадзіну работы. Такая норма дадатковага часу на адпачынак, пры пэўным рэжыме рабочага дня, была прызнана дастатковай і неабходнай на аснове фізіялагічных назіранняў, праведзеных над ямшчыкамі Беларускага інстытута працы (гл. зборнік V прац Інстытута працы ВЦСПС пры ЦСПСБ—1934 г.).

²⁾ Молатаў, Куйбыцэў «Аб другой пяцігодцы», Партвыдат. Масква, 1932 г., ст. 79.

Гэта ставіць перад намі задачу, аналізуючы крыніцы росту прадукцыйнасці працы ў торфапрамысловасці БССР, спецыяльна спыніцца на тых рэсурсах, якія крыюцца ў далейшым развіцці сацнаборніцтва і ўдарніцтва на торфараспрацоўках.

Належыць пры гэтым агаварыцца, што вытворчая эфектыўнасць сацпаборніцтва к канцу другой пяцігодкі, у сілу далейшага наглыблення, развіцця і ўзбагачэння соцыялістычных форм працы новымі якаснымі асаблівасцямі, бяспрэчна перавысць нават тыя лепшыя ўзоры ўдарнай работы, якія мы маем на торфараспрысцоўках зараз. Таму разлік магчымага прыросту прадукцыі насці, які мы робім на аснове паданага ніжэй справаздачнага матэрыялу, трэба лічыць вельмі прыблізным і пераўменшаным.

У сучасны момант соцспарборніцтва і ўдарніцтва на торфазавадах БССР разгорнута зусім недастаткова. Па даных Белторфа, ахоп соцспарборніцтвам рабочых, занятых на здабычы машынафармавацкага горфу складае за 1933 г.—44,5 проц., а па асобных заводах справа значна горш (на торфазавадзе «Большэв.к» ахоп соцспарборніцтвам 22,2 проц., на Асінторфе—32,6 проц.). Аднак, трэба мець на ўвазе, што і гэты справаздачны процант перапаўзялачын, бо цэлы рад брыгад, лічыўшыхся ўдарнымі, плана ні па колькасных, ні па якасных паказчыках не выканалі, г. зн. гэтыя брыгады Белторфа толькі фармальна лічыліся ўдарнымі. Лік-жа брыгад, ўдарна працававших на працягу сезона, складае, прыкладна, 25 проц.

Даныя аб прадукцыйнасці працы лепшых брыгад, праявіўшых сапраўды ўдарныя тэмпы ў рабоце, на фоне агульнага невыканання плана па прадукцыінасці па ўсіх астатніх брыгадах Белторфа, асабліва паказальны.

Ударныя брыгады	Прадукцыйн. на чал.-гадз. валав. работы (у цэгках)	Сярэдн. па за- воду прадукц. на чал.-гадз. валавон работы (у цэгк.)	Перавышэнне агульнага па заводу ўзроўню прадукц. працы (у проц.)
Баркоўскага (Асінторф)	128	108	118,5
Клячкова („Большэвік“)	200	127	157,5
Бычкова „	173		136,2
Мардовіча (Чыр. сцяг“)	145		107,4
Сяміжонава „	157	135	116,3
Клыга „	138		102,2
Жура (імя Гея)	166	130	127,6
Качурына „	158		121,5
Краснадзельскага („Свабода“) . . .	164	120	136,7
Лаўшука („Закр. мох“)	178	166	107,2
У сярэднім	160,7	120,3	133,6

Значыць, у другой пяцігодцы, калі сапраўдным соцспаборніцтвам і ўдарніцтвам будуць ахоплены ўсе брыгады, можна чакаць росту прадукцыйнасці працы за лік гэтага фактара, прыкладна, на 25 проц.

$$\left(\frac{33,6\% \times 75}{100} \right).$$

Рэзультатыўныя сістэмы аплаты працы

Карэіны пералом у сэнсе перабудовы зароботнай платы у торфапрамысловасці БССР дала пастанова сакратарыята ЦК КП(б)Б ад 8 IV-33 г., зацверджаная ліпеньскім пленумам ЦК і ЦКК, якая патрабавала рашуча перанесці на дробна-групавую здзелшчыну ў кар'еры (2 чал.) і індывідуальную на другіх працэсах¹⁾.

Аднак, на большасці заводаў гэта пастанова Цэнтральнага Камітэта была рэалізавана ў зусім недастатковай меры і ў большасці выпадкаў—чыста фармальна.

Таму вопыт станоўчага увядзення індывідуальнай і дробна-групавой здзелшчыны быў атрыманы ў мінулым годзе толькі на адзінкавых лепных заводах, дзе гэта мерапрыемства праводзілася самімі низавымі арганізацыямі, наперакор супраціўленню Белторфа; у бягучым-жа 1934 г. павінна быць перанесена на ўсе астатнія прадпрыемствы.

Дробна-групавая здзелшчына ямшчыкаў, згодна даных сезона 1933 г., дае павелічэнне прадукцыйнасці гэтай групы рабочых ад 19 проц. («Большэвік») да 25 проц. («Закрашынскі мох») пры сярэднім 20 проц. Праўда, формы пераводу ямшчыкаў на дробна-групавую здзелшчыну распрацаваны пакуль што толькі для бяспністых балот і балот з малою пністасцю.

Увядзенне дробна-групавой здзелшчыны ямшчыкаў (16 чал. з нармальнай брыгады з 27), улічваючы, што сярод торфараспрацовак Белторфа ўдзельная вага бяспністых і малапністых балот роўна 40 проц., можа даць павелічэнне агульнага узроўню прадукцыйнасці па здабычы машынафэрмовачнага торфу ў 4,7 проц. $\left(\frac{20 \cdot 16 \cdot 40}{27 \cdot 100} \right)$

Аднак, калі ўлічыць, што механізацыя роўнага стала можа скараціць лік рабочых у брыгадзе з 27 да 23 чал. (гл. стар. 20), то ў гэтым выпадку прырост прадукцыйнасці працы за лік увядзення індывідуальнай і дробна-групавой здзелшчыны ямшчыкаў павінен выразіцца не ў 4,7 проц., а ў 5,6 проц. $\left(\frac{26 \cdot 16 \cdot 40}{23 \cdot 100} \right)$.

Згодна даных, атрыманых на тых-жа торфазаводах, перавод сцільшчыкаў на індывідуальную здзелшчыну дае павелічэнне прадукцыйнасці працы аднаго сцільшчыка ў сярэднім на 27-28 проц.

Паколькі сцільшчыкаў у брыгадзе 6 з 27 тарфянікаў, то можна лічыць, што прадукцыйнасць аднаго рабочага брыгады, за лік пераводу сцільшчыкаў на індывідуальную здзелшчыну, узрасце ў сярэднім на 6 проц. (на падставе аналагічнага падліку), улічваючы-ж магчымае скарачэнне брыгады ў рэзультате механізацыі роўнага стала,—на 7 проц.

Значыць, рэалізацыя пастановы ЦК КП(б)Б аб увядзенні індывідуальнай і дробна-групавой здзелшчыны можа даць прырост прадукцыйнасці на 10,7 проц. пры сярэднім акруглена 10 проц. З улікам-жа скарачэння брыгады пры умове механізацыі роўнага стала, прырост прадукцыйнасці выразіцца ў 12 проц.

1) „Звязда“ орган ЦК КП(б)Б, Менск, 9/VI-33 г.

Вельмі важна адзначыць, пры гэтым, што далёка не заўсёды рост прадукцыйнасці працы пры ўвядзенні рэзультатывых сістэм аплаты дасягаецца за лік такога-ж павелічэння шчыльнасці рабочага дня. Гэтым мерапрыемствам дасягаецца часта і павелічэнне «скорасці, інтэнсіўнасці працы, лепшай яе арганізацыі»¹⁾, г. зн. за тую-ж адзінку часу асноўнай работы торфарабочы дае большую прадукцыю.

У якасці прыкладу, пацвярджаючага сказанае, можна ўказаць на наступныя факты. пры росце прадукцыйнасці прамы сцільшчыкаў торфазавода «Большэвік» у межах да 46,7 проц., даныя выбарачнай фатаграфіі рабочага дня паказалі павелічэнне шчыльнасці з 63,4 проц. да 81,7 проц. (г. зн. усяго на 28,7 проц.).

Былі нават такія выпадкі, калі пасля ўвядзення індывідуальнай і дробна-групавой здзелшчыны шчыльнасць рабочага дня заста-валася нязменнай, а прадукцыйнасць значна павышалася (Грыгалі Галузы, Хлебін на торфазаводзе «Большэвік»).

Павышэнне кваліфікацыі рабочых і барацьба з цякучасцю

Цікавы матар'ял аб безупынным росце прадукцыйнасці працы тарфянікаў на працягу сезона. Гэту з'яву можна тлумачыць галоўным чынам тым, што рабочы па меры разгортвання сезона паступова «упрацоўваецца», набываючы вытворчыя навыкі. Калі маюць пра-дукцыйнасць аднаго тарфяніка, па даных Белторфа за 1933 г., пры-няць за 100 проц., то ў чэрвені яна складае 112 проц., а ў ліпені і ў жніўні 127 проц.

Замацаванне рабочай сілы за торфазаводамі ў парадку арганіза-ванага набору і стварэнне асноўнага касцяка з пастаяннага кадра торфарабочых (побач з ліквідацыяй ураўніравкі і палепшаннем ма-тар'яльна-бытавых і культурных умоў) павінны прывесці на працягу другой пяцігодкі да амаль поўнай ліквідацы цякучасці, дасягаючай агромных размераў; каэфіцыент цякучасці, па даных птанавага ад-дзела Белторфа за сезон 1932 г., складаў 138,2 проц. за сезон 1933 г.—103,8 проц.

Улічваючы, што к канцу сезона прадукцыйнасць торфарабочых стабілізуецца на узроўні, прыкладна, на 30 проц. вышэй, чым у па-чатку сезона, можна думаць, што пры наяўнасці значнай колькасці пастаянных кадраў кваліфікаваных тарфянікаў, арганізацыі даскана-лага вытворчага інструктажа новых рабочых, належнай арганізацыі тэхвучобы на аснове разгорнутых соцметадаў працы (соцтэхэкзамен і інш.) і ліквідацыі цякучасці, першая палова сезона не будзе так рэзка адрознівацца па прадукцыйнасці ад наступных месяцаў.

Дакладны разлік прыросту прадукцыйнасці за лік указанага фактара вельмі цяжкі, але мы можам меркаваць на падставе прыве-дзеных вышэй даных, што ён складзе, прыкладна, 10 проц. (у даным канкрэтным выпадку разлікі не могуць быць зроблены дакладна).

Уплыў аблагарожвання залежаў шляхам лепшага асушэння балот

Гаворачы аб павышэнні прадукцыйнасці працы на машынафармо-вочным торфе, трэба ўлічыць уплыў асноўнага торфмехістэрскага фактара—аблагарожвання залежаў шляхам правядзення дадатковых асушальных работ, у якіх вельмі адчуваюць патрэбу ўсе заводы Бел-

1) Ленін «Чарговія задачы савецкай улады» т. XXII, стар. 453, выд. III.

торфа. Гэта мерапрыемства дасць значнае павышэнне выхаду паветрана-сухога торфу, за які чаго павялічваецца і прадукцыйнасць працы рабочага.

Становішча ў сучасны момант характарызуецца наступнымі данымі:

Назва завода	Сярэдняя вага цэглы ў паветр.-сухім стане ў 1933 г. у кг.		Вільготнасць у рабочым сячэні кар'ера ў проц.
	планавы	фактычны	
Асінторф	1,04	1,11	87,53
„Большэвік“	1,06	0,944	88,7
„Чыр. сцяг“	1,025	1,158	86,0
Імя Гея	1,18	1,28	—
„Чыр. Беларусь“	1,10	1,12	86,9
Імя Даўмана	0,77	0,78	92,1
Сярэдняя ўзважаная к дабы- ваему торфу	1,01	1,04	87,0

Далейшае зніжэнне вільготнасці безумоўна можна лічыць магчымым на 1 проц., дзякуючы чаму выхад паветрана-сухога торфу павялічыцца на 10 проц. ²).

Зразумела, канечная вільготнасць торфу залежыць ад тыпу тарфяніка і ўласцівасцей торфу, таму для розных торфазаводаў процант прыросту прадукцыйнасці працы за лік гэтага фактара будзе розны. Але цікавы ўказанні інж. С. В. Курдзюмава³), што аптымальнай для работы элеватарных і багерных машын з'яўляецца вільготнасць 83—85 проц.

Гэты фактар знойдзе сваё адлюстраванне пры падліку выпрацоўкі ў тонах паветрана-сухога торфу.

Фактары лепшага выкарыстання сезона.

Да гэтай групы фактараў, уплываючых на рост сезоннай прадукцыйнасці працы, належаць адносі колькасць нявыхадаў па розных прычынах, прагулы, хваробы і т. д. і працягласць самога сезона, г. зн. агульную колькасць дзён, якую тарфянік можа працаваць на здабычы машынафармовачнага торфу.

Аналіз даных Белторфа паказвае, што за лік знішчэння прагулаў па няважлівых прычынах, зніжэння захворванняў і т. д.—выхады ў сярэднім могуць узрасці на 2 проц., што адпаведна дасць павышэнне прадукцыйнасці мінімум на 2 проц. ($\frac{97,8 \cdot 100}{95,8} = 102,1$).

Разглядаючы далей пытанне аб магчымасці павелічэння агульнай працягласці сезона па здабычы машынафармовачнага торфу, г. зн.

1) В. Г. Гарачкія „Эксплуатацыя тарфяных залежаў на паліва“ ст. 9 выд. 1932 г.

2) Час. „Торфяное дело“ № 2, 1934, г. арт. „Вопросы подготовки болот“, стр. 5—8.

Больш ранняга пачатку і больш позняга сканчэння яго, мы наиперш павінны ўлічыць фактычны вопыт першай пяцігодкі.

Практыка здабычы торфу ў БССР паказала, што нармальным пачаткам сезона трэба лічыць 3-е мая. Канчаючы сезон 15-га жніўня, мы маем 105 календарных дзён, або, прымаючы каэфіцыент выкарыстання сезона за 93,4 проц. (згодна плана Белторфа на 1933 г.), атрымалі 98 рабочых дзён, што ў адносінах да існуючай нормы дае магчымасць прыросту сезоннай выпрацоўкі на 14,3 % $\left(\frac{93 - 82,3}{85,8} \cdot 100 \right)$

Указанае падоўжанне сезона ў поўнай меры рэальна і пацвярджаецца данымі аб фактычным пачатку сезона ў 1932 г. і 1933 г. па цэламу раду заводаў. У дадатак нашы распрацоўкі ў барацьбе з прымярзаемасцю залежаў амаль зусім не практыкуюць мерапрыемстваў, якія дазволілі-б падоўжыць сезон здабычы больш указанага без баязні за якасць прадукцыі (пачынаць сезон раней).

Празмернае-ж павелічэнне сезона (да 110—123 календарных дзён), як гэта мела месца ў 1932 і 1933 г., не давала магчымасці высушыць позна здабыты торф, г. зн. фактычна прыносіла нетаварную прадукцыю.

Агульныя перспектывы росту прадукцыйнасці працы на здабычы машынафармовачнага торфу

Прааналізаваўшы магчымы размер росту прадукцыйнасці працы за лік наасобных фактараў, мы напрабуем зараз вызначыць агульны процант прыросту, магчымы пры здабычы машынафармовачнага торфу на працягу другой пяцігодкі. Гэты разлік, зразумела, трэба прарабіць асобна ў адносінах дзеннай прадукцыйнасці (пры працягласці змены 8 гадзін) і агульнай сезоннай выпрацоўкі торфаробочага.

Але перш за ўсё трэба зноў-такі падкрэсліць, што метадалогія планавання прыросту прадукцыйнасці па асобных фактарах складана і мала распрацавана.

У цэлым радзе выпадкаў наасобныя крыніцы росту прадукцыйнасці не паддаюцца выражэнню ў канкрэтных лічбах. Да такіх крыніц, якія на працягу другой пяцігодкі павінны адыграць выключна буйную ролю, належыць аднесці: агульнаадукацыйны і культурны ўздым, далейшае палепшанне матар'яльна-бытавых умоў, мерапрыемствы па аздараўленню ўмоў працы, павелічэнне насычанасці тарфянай прамысловасці кваліфікаванымі інжынерна-тэхнічнымі кадрамі і т. д. Для паданага ніжэй падліку гэтыя фактары з'яўляюцца моцным дадатковым рэзервам, які выцякае з самой прыроды нашай соцыялістычнай гаспадаркі.

Далей мы маем рад крыніц, за лік якіх рост прадукцыйнасці працы можа быць выражан у лічбах.

На павелічэнні дзеннай прадукцыйнасці скажуча нлстутныя фактары з ліку прааналізаваных намі вышэй: механізацыя, павелічэнне каэфіцыента выкарыстання абсталявання і палепшанне структуры рабочага дня рабочых, новы ўздым соцпаборніцтва і ўдарніцтва, перабудова заробтнай платы, павышэнне кваліфікацыі тарфянікаў, аблагарожванне залежаў.

Аднак, і тут мы сустракаемся з цяжкасцю вызначыць агульны па данай групе фактараў процант прыросту прадукцыйнасці. Справа ў тым, што вызначэнне агульнага процанта прыросту шляхам звычайнага арыфметычнага складання атрыманых па асобных фактарах велічынь носіць механістычны характар.

Такі спосаб не ўлічвае складанага узаемадзеяння паасобных фактараў магчымасці перакрыцця ці, наадварот, узмацнення дзеяння аднаго фактара ўплывам другога¹⁾.

Мы скарыстаем спосаб складання процантаў прыросту прадукцыйнасці працы толькі ў адносінах фактараў: механізацыі, ушчыльнення рабочага дня рабочых і павелічэння чыстага часу работы аграгатаў (беручы абодва гэтыя фактары сумесна), павышэння кваліфікацыі рабочых і аблапарожвання залежаў.

Што датычыць соцпаборніцтва і перабудовы зарплаты, то іх уплыў на прадукцыйнасць у вельмі значнай частцы супадае з ужо пералічанымі вышэй фактарамі, бо іменна на аснове разгортвання соцпаборніцтва будзе ісці барацьба за павышэнне кваліфікацыі, ушчыльненне рабочага дня і т. д. Аднак, як мы ўказалі гэта ў раздзеле «Рэзультатыўныя формы аплаты працы», перабудова зарплат не толькі павышае шчыльнасць рабочага дня аграгата і рабочых (процант занятага работай часу на працягу змены), але дадаткова дае яшчэ павелічэнне прадукцыйнасці, інтэнсіўнасці працы. Соцпаборніцтва—соцыялістычны метад працы, з'яўляючыся асновай для дасягнення высокага ўзроўню прадукцыйнасці за лік усіх пералічаных вышэй фактараў, арганізуючы і накіроўваючы творчую ініцыятыву мас на далейшае палепшанне вытворчасці, арганізацыі працы, высуне, безумоўна, рад яшчэ няўлічаных намі дадатковых крыніц росту прадукцыйнасці, як напрыклад: мерапрыемствы па барацьбе з бракам і стратамі, рабочыя прапановы і вынаходства і т. д. і т. п.

Такім чынам, гэтыя два апошнія фактары мы павінны ў пэўнай меры ўлічыць (не беручы іх поўнасцю) у агульным выніку магчымага прыросту прадукцыйнасці.

Робячы напраўку на перакрыццё гэтых апошніх фактараў, умоўна возьмем $\frac{1}{3}$ процанта прыросту прадукцыйнасці, атрыманыя намі ў раздзелах «Соцпаборніцтва і ўдарніцтва», «Рэзультатыўныя формы аплаты працы». У рэзультате мы атрымаем наступную арыентацыйную зводку прыросту прадукцыйнасці працы ў другую пяцігодку па ўсіх улічаных намі фактарах:

Фактары:	Проц. прыросту прадукц. працы
1. Далейшая механізацыя і рацыяналізацыя аграгатаў	24
2. лепшае выкарыстанне рабочага часу	33,8
3. Перабудова зарплаты; соцпаборніцтва, ударніцтва і інш.	12,3
4. Павышэнне кваліфікацыі і звязанне цякучасці	10
5. Павелічэнне выхаду торфу (у вагавым выражэнні) за лік паніжэння вільготнасці залежаў	10
	90,1

1) Азначым, што спосаб звычайнага арыфметычнага складання без усякіх а. а. а. і паправак на узаемадзеянне фактараў прымяняецца радамі аўтараў, гл. Н. Буланевіч «К пытанням аб крыніцах росту прадукцыйнасці ў другой пяцігодцы», час. «Пытанні працы» № 6 за 1933 г. Н. Огнесў, Гіберман, Гольдберг «Перспектывы прадукцыйнасці працы», там-жа, № 7.

Акругляючы, прыймаем прырост дзённай прадукцыйнасці на 90 проц.

Ітак, у вагавых адзінках рост прадукцыйнасці на 90 проц. дазволіць дасягнуць к 1937 г. выпрацоўкі на аднаго рабочага за 8-гадзінную змену 1,9 тоны, замест адной тоны ў 1933 г. і 0,902 тоны ў 1932 г.

Выпрацоўка-ж у цэглах павысіцца толькі на 80 проц. і замест 962 цэгля на чалавека-дзень (за 8 гадз. валавой работы) у 1933 г. узрасце на працягу другой пяцігодкі да 1.732 цэгля.

Прыймаючы пад увагу ўплыў фактараў лепшага выкарыстання і падоўжання сезона, зніжэння прагулаў і зніжэння процанта нявыхадаў, мы атрымаем разлік сезоннай выпрацоўкі на аднаго тарфяніка к канцу другой пяцігодкі. Лік адпрацаваных тарфянікам дзён (за вылікам выхадных) складаў у сярэднім у 1932 г.—85, у 1933 г.—103 (дзякуючы надзвычайнаму зацягванню сезона); мы-ж на 1937 г. лік дзён за сезон прымаем роўным 82 (бо 16 дзён з 98-мі пойдучь на выхадныя).

	1932 г. 1933 г. 1937 г.			Прог. 1937 г.	
				к 32 г.	к 33 г.
Дзённая выпрацоўка 1 тарфяніка (у цэглах)	912	962	1732	189,9	180,0
Дзённая выпрацоўка ў тонах	0,9	1,0	1,9	211,1	190,0
Сезонная выпрацоўка на 1 тарфяніка ў тыс. цэгля	77,5	99,1	144,9	186,9	146,2
Сезонная выпрацоўка ў тонах	76,7	103,1	159,4	207,8	154,6
Колькасць чал. за сезон на тысячу тон	13,0	9,7	6,3	48,5	64,9

УВАГА: 1. Рабочы дзень за 1932 і 1933 гг. ачышчан ад звыш-тэрміновых і прыведзен к 8-мі гадзіннай працягласці (на аснове даных планавага аддзела Белторфа).

2. Сезон за 1932 і 1933 гг. узят па яго фактычнай працягласці, а на 1937 г.—98 календарных дзён.

Трэба падкрэсліць, што зробленая намі спроба вызначыць магчымы размер прыросту прадукцыйнасці работ па здабычы машына-фармаважнага торфу на працягу другой пяцігодкі не ўскрывае ўсіх без выключэння шматлікіх крыніц росту прадукцыйнасці, якія могуць і павінны быць выкарыстаны торфапрамысловаю.

Таму і атрыманы намі процант павелічэння дзённай прадукцыйнасці, так сама як і процант павелічэння сезоннай выпрацоўкі на аднаго тарфяніка, нельга лічыць гранічным.

У заключэнне гэтага раздзелу зробім падлік магчымай сярэдняй выпрацоўкі брыгады за змену к канцу другой пяцігодкі.

Прыймаючы склад брыгады ў 23 чал. (улічваючы скарачаны лік рабочых у сувязі з механізацыяй), будзем мець выпрацоўку брыгады за змену 39 836 цэглаў, акругляючы—40 тысяч. Трэба падкрэсліць, што такая сярэдняя норма выпрацоўкі на машына-змену к канцу другой пяцігодкі ў поўнай меры рэальна, і ўжо зараз лепшыя удар-

ныя брыгады дасягаюць яе. Напр., брыгада т. Клячкова, Бычкова на торфазавадзе «Большэвік»; брыгада т. Лавшук «Закран. мох», т. Жура—торфазавад імя Гея, якія ў сезоне 1933 г. у радзе выпадкаў давалі па 40.000 і больш цаглін за 8-гадзінную змену. Гэтага вынікага ўзроўню можна дасягнуць праз поўнае выкарыстанне ўсіх тых фактараў павышэння прадукцыйнасці працы, што былі прааналізаваны вышэй. Бараньба за дасягненне гэтай нормы павінна быць распачата ўжо ў сезоне 1934 г.

Рэзалюцыі XVII з'езда партыі па дакладах т. Молатава і Куйбышава гавораць аб механізацыі ў другой пяцігодцы звыш 70 проц. торфаздабычы. Адсюль следзе, што галоўнейшым фактарам забяспечэння росту прадукцыйнасці торфапрамысловасці БССР ў другой пяцігодцы з'яўляецца карэнная тэхнічная рэканструкцыя: з'яўдзенне новых, менш працаемых і больш эканомных спосабаў торфаздабычы (гідраторфа, багера, фрэзера).

Выкарыстанне ўсіх гэтых фактараў у торфапрамысловасці БССР можа даць рост прадукцыйнасці «у такіх размерах, пры якіх прадукцыйнасць працы робіцца рашаючым фактарам выканання намечанай праграмы павелічэння прадукцыі ў другой пяцігодцы» (з пастановы XVII з'езда ВКП(б)).

3 вопыту палітыка-масавай работы перадавога ў БССР палітаддзела Хойніцкай МТС

Минулы палітаддзельскі год для калгасаў зоны дзейнасці Хойніцкай МТС быў годам стварэння праднасылак, якія забяспечылі вясною 1934 г. магчымасці далейшага магутнага разбегу ў барацьбе за большэвізацыю калгасаў, за заможнае жыццё калгаснікаў.

Минулы сельскагаспадарчы год значна ўзняў матэрыяльны ўзровень калгасаў і калгаснікаў. Усе калгасы забяспечылі сябе добра якасным насеннем. Абсалютная большасць калгасаў атрымала на працадзень калгасніка ад 2,5 да 5 кгр. зернавых, не лічачы бульбы і іншых культур.

Калгасы маюць у сваім распараджэнні 1586 плугоў, 120 селялак, 2500 з лішнім працаздольных коняў, у патрэбнай колькасці бораны і іншы сельгасінвентар.

Разбуінены і створаны моцныя брыгады, падобраны асноўным ядрам склад брыгадзіраў. За змны перыяд праведзена вялікая работа па перападрыхтоўцы брыгадзіраў, старшынь калгасаў, жывеліводаў, канюхоў, трактарыстаў і т. д. Усе гэтыя працэсы праходзілі ў жорсткай барацьбе з класава-чуждымі элементамі, у барацьбе з контррэвалюцыйнай работай класавага ворага, накіраванай на разлажэнне калгасаў знутры.

25 старшынь калгасаў, 15 членаў праўлення, 22 бухгалтары, 42 конюхі, 28 кладаўшчыкоў, 29 брыгадзіраў, 143 чал. радавых калгаснікаў былі выкінуты з калгасаў зоны дзейнасці Хойніцкай МТС. Палітадзел у барацьбе за ачыстку калгасаў шырока выкрываў кожны факт вяржак дзейнасці кулацтва, накіраваны на развал калгасаў, змагаўся супроць гультаяў і фвачоў, апіраючыся ў сваёй рабоце на масы калгаснікаў, у асобе якіх меў дружнае падтрыманне.

Крок за крокам палітадзел умацоўваў дысцыпліну ў калгасах, змагаўся з расхлябанасцю, безгаспадарнасцю, на кожным участку калгаснай вытворчасці наводзіў большэвіцкі парадак. На месца вычышчаных шкоднікаў калгаснага будаўніцтва было вылучана каля 250 чал. калгаснага актыва, які вырас у барацьбе з класавымі ворагамі, у барацьбе за арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне калгасаў. 25 старшынь, 41 канюх, 31 брыгадзір, 22 рахункаводы, 28 кладаўшчыкоў і т. д. вылучаны ў рэзультате ўпорнай, кропатливай работы. Створана паўтаратысячная армія калгаснага актыва з калгаснікаў, старыкоў, вопытнікаў, з соцень моладзі, жанчын-калгасніц. Гэты актыў ствараўся пад няўсылнай увагаю палітадзела, навучан ім на ударнай рабоце, на практычных справах па ўмацаванні калгасных брыгад, на засыпцы і праверцы якасці насення, у барацьбе за здаровае каленне, за

ўстаноўленне парадку на малочна-таварных фермах, у барацьбе за датэрміновы рамонт сельгасінвентара.

У першых лічбах красавіка 51 калгас зоны дзейнасці Хойніцкай МТС ўступіў у веснавую кампанію. Ён сябе прыступлі арганізавана, па-большэвіцку.

Узброены вопытам мінулага года, калі завяршыўся рэарганізацыйны перыяд для калгасаў Хойніцкага раёна, прарабіўшы вялікую работу па выправленню недахопаў, перашкаджаўшых паспяховай рабоце, палітдзел дабіўся таго, што з першых-жа дзён на калгасных палях праяўляецца найвялікшая актыўнасць калгасных мас — чэсна праца, дысцыпліна, арганізаванасць.

У першы дзень выхад у поле калгаса «Чырвоны араты» тры калгаснікы брыгады комсамольца Пінчука спазніліся на 10 мінут. Неадкладна быў скінут срод. Брыгада паграбавала прыцягнуць да адказнасці спазніўшыхся, прымусіла іх даць калгаснае слова, што падобныя факты больш не паўтарацца.

Хойніцкі палітдзел дабіўся малых поспехаў у арганізацыйным і палітычным умацаванні калгасаў.

Палітдзелыцы на чале са сваім начальнікам з першых-жа дзён здолелі павярнуць ім рэч да палітмасаванай работы партыйцаў, комсамольцаў, каманды склад калгасаў, брыгадзіраў, старшын, калгасных актыў. Масавы-палітычная работа не здана на волю спецыяльна вылучаным людзям — ёю займаюцца ўсе. Малаю сілай сапраўдным памочнікам палітдзела і партыйнай арганізацыі ва ўсёй рабоце быў і ёсць комсамол гэты атрад з 177 комсамольцаў, аб'яднаных у 24 пярвочных арганізацыях і ў 7 калгасах (адзіночкі). Яны першымі адкапчаліся і былі актыўнымі праводнікамі ўсіх пачынаў палітдзела. Яны ініцыятары свята калгаснай працы, культпахода, інспекцыі па якасці. Яны вылучаюць чыяцоў, арганізоўваюць рэдкалегію ў брыгадах, уручаюць сцяжкі палітдзела лепшым сеяльшчыкам, плугарам, трактарыстам, арганізоўваюць турткі самадзейнасці, культпаходы за абсталяванне хат-чыталень, за культурны быт, праездзяць сярод калгаснікаў падпіску на газеты, арганізоўваюць дошкі тэмпаў, навін, чырвоныя і чорныя дошкі.

У калгасах комсамольцы на рашаючых участках. Пяць старшын, калгасаў, 2 намеснікы, 27 брыгадзіраў, 16 канюхоў, 19 працуюць на СТФ і МТФ (з іх 11 загадчыкаў), 70 чал. у паляводных брыгадах (з іх 53 працуюць звенневодамі), 17 на сеялах, 19 трактарыстаў, рахункаводы, уочотчы — такова значэнне ў калгаснай вытворчасці комсамольскай арганізацыі зоны дзейнасці Хойніцкай МТС.

Сада комсамол у тым, што ён здолеў падрыхтаваць моцных кіраўнікоў пярвочных арганізацый праз месячныя курсы сакратароў ячэек, здолеў вылучыць групу арганізатараў сярод брыгаднай моладзі, здолеў уцягнуць не адну сотню беспартыйнай моладзі ў работу на рашаючых участках калгаснай вытворчасці. 106 маладых дзяўчат працуюць памочнікамі брыгадзіраў, 68 чал. конюхамі, 26 брыгадзірамі паляводных брыгад, 12 комсамольска-маладзёжнымі звенневымі на свінафермах, плугарамі, сеяльшчыкамі.

Увесь палітдзел адчувае ў комсамоле і сярод моладзі агромнюю сілу. Работа комсамолу — справа не аднаго памочніка начальніка па комсамолу, а ўсяго палітдзела. «Малалікасць партыйнай арганізацыі, наяўнасць такой сці пярвочных комсамольскіх арганізацый і комсамольцаў прымусіла нас, усіх работнікаў палітдзела, моцна працаваць з комсамолам, на іх апірацца ва ўсёй нашай рабоце».

Якія-ж формы і метады масава-палітычнай работы ўкаранне палітаддзел у кожны калгас? Зімы перыяд палітаддзел выкарыстаў для арганізацыі вучобы. На 17 калгасах агразаатэхгурткамі ахоплены 353 калгаснікі. У парадку лекцый і на гуртках распрацаваны такія тэмы.

а) розныя віды ўгнаенняў і іх ўжыванне;

б) пасеўны матар'ял, яго падрыхтоўка, захаванасць і значэнне для павышэння ураджаю:

Слухачы гурткоў прыцягнуты былі да складання планаў веснавой сяўбы ў калгасах.

У 18 калгасах прыведзены ў парадак хаты-чытальні, арганізавана 20 шаф з бібліятэчкамі, закуплена і прасунута ў калгасы на некалькі тысяч рублёў кніг, рэгулярна праводзіліся нарады МТС, канферэнцыі старыкоў-вопытнікаў, 2 канферэнцыі моладзі, куставыя семінары калгаснага актыва жанчын, кожны работнік палітаддзела чытаў даклады лекцый па гаспадарча-палітычных і аграімічных пытаннях. Да гэтай работы прыцягваліся аграномы і калгасныя актыўны.

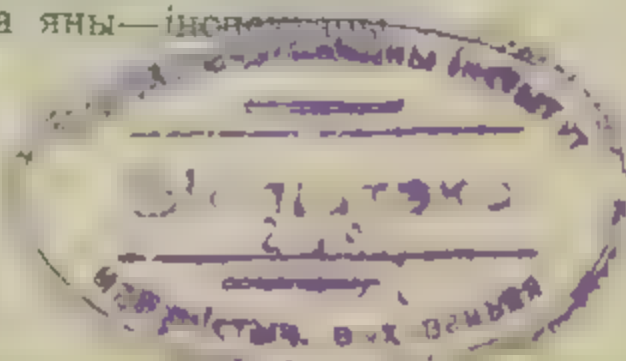
Па ініцыятыве комсамольскіх ячэек, як-бы ў завяршэнне зімняй работы і наметкі практычных мерапрыемстваў падрыхтоўкі ж вясне, праведзена было свята калгаснай працы. З вялікім інтарэсам і ўздыхам рыхтаваліся калгаснікі да свята, выканаўшы ўсе дзяржаўныя заданні. На вечарах з удзелам аднаасобнікаў былі заслуханы даклады стэршыні, калгасаў аб выніках гаспадарчага года, выступленні лепшых калгаснікаў-ударнікаў, атрымаўшых высокую даходнасць. Свята зачытаваліся культурнымі вечарамі ва ўсіх калгасах зоны дзейнасці МТС, прэміяваннем лепшых ударнікаў і абгаварэннем плана падрыхтоўкі да веснавой пасеўнай кампаніі.

Напярэдадні падрыхтоўкі да вясны палітаддзел вылучыў 200 жанчын калгасніц і правёў участковыя курсы па падрыхтоўцы пам. брыгадзіраў і кіраўніц санпастов. Проведзена вялікая работа па складанню калгасных і брыгадных вытворчых планаў сяўбы.

У калгасных брыгадах на час веснавой сяўбы арганізаваны звенні, падабраны кіраўнікі. 700 звенняў створана ў калгасах зоны дзейнасці МТС. Яны паказваюць узоры работы. Звяно Краўчэнка ў калгасе «КІМ» перавыконвае норму ворыва, на яго сеяльцы красуецца чырвоны сцяжок палітаддзела. Звяно Краўчэнка ў калгасе «Комінтэрн» дае высокую якасць, раней ўсіх выходзіць на работу выконвае норму.

З самага пачатку палітаддзел стаў на правільны шлях арганізацыі звенняў па прынцыпу правядзення ўсяго цыкла сельскагаспадарчых работ на веснавы перыяд: падрыхтоўка глебы, ворыва, сяўба і бараханаванне.

Па ініцыятыве комсамольскай ячэйкі ў калгасе «КІМ» арганізаваны былі інспекцыі якасці. Кожная брыгада на сваім сходзе абрала трох інспектараў, якія аформлены былі на агульным сходзе калгаса, і вылучаю старшы інспектар—тав. Краўчэнка. Ячэйка звярнулася з лістам да ўсіх комсамольскіх ячэек і калгасаў зоны дзейнасці МТС. Начальнік палітаддзела ў той-жа дзень адобрыў ініцыятыву калгаса «КІМ», і ў рэзультатце ў кожным калгасе зараз-жа арганізаваліся інспекцыі па якасці, у кожнай брыгадзе—група інспектараў, выпрацавана памятка, што ім рабіць. У гэтай арміі з 800 чал. сабрана ўсё лепшае, што ёсць у калгасе. Тут і старыкі, і моладзь і жанчыны. Гэта яны—інспекцыі

ў калгасе «КіМ» на чале са старшым інспектарам Краучэнка—з прыдзірлівасцю правяраюць кожную праробленую работу. Гэта яны інспектары ў калгасе Чырвоны прамень» выявілі недасеў у 13 кгр. зуса. У калгасах Зара Ленина», «Асоавяхім», «Селянін» і ў радзе іншых яны самі паказваюць прыклад лепшай работы на калгасных палях, правяраюць кожны кавалак апрацаванай зямлі, праяўляюць гаспадарчую клопатлівасць. У іх, кіраўнікоў, на рукаве красуецца павязка з надпісам: «Калгасны інспектар па якасці».

Вартасць палітаддзела ў тым, што ён не толькі стварыў гэты д.х., а штодзённа арганізоўвае і дапамагае ў рабоце. 15 красавіка нарада калгасных інспектароў якасці падагуляла работу і дала далейшую зрадку. На калгасных палях, у брыгадах вы можаце сустрэць дагэту нябачаны ў весцы саніост: калгасніца з чырвоным крыжам на рукаве, з аптэчкай гатова аказаць вам першую меддапамогу.

Некалькі соцень чырвоных чыцоў вылучаны ў брыгадах і зв'язках з калгаснага актыва. Гэта—граматныя калгаснікі, большасць з іх моладзь. Да кожнага чыця прымацавана гр. па калгаснікаў, сярод якіх чтец праводзіць гутарку аб прачытаным, займаецца падпискам на газеты. У яго абавязак уваходзіць не толькі чытаць газеты на калгасным двары, на полі, але і пасля работы—на-даму. Чыцы расклеіваюць газетны матар'ял на дошках навін; яны-ж клопоцяцца аб своєчасовай дастаўцы газет. Чтец, гэты агітатар з асяроддзя камаснік, гаворыць з імі праз газету—самую вострую зброю нашай партыі «Калгасная ільчоўка» пашырана ў кожнай брыгадзе па распрацаванаму палітаддзелам макету. У кожнай брыгадзе на агітальным сходзе абрана рэдкалегія, у кожным зв'язе—карэспандэнт. У дапамогу ім прызначаны наставнікі—старшыя піонеры. Вакол газеты ствараюць румыны актыўны людзін. Яна мае ў сваім распаратжэнні друкаваныя палітаддзелам паведамленні ударнікам, з партрэтамі Ленина і Сталіна. Гэтыя ганаровыя паведамленні рэдкалегія пасылае на дом лепшым ударнікам калгаса, а таксама вывешвае на відным месцы. Для гутарак і прагульшчыкаў рэдкалегія мае папярэджалныя паведамленні, якія пасылаюцца на дом з напамінаннем аб дрэўнай, нячэснай працы паведамленне вывешваецца на відным месцы. У гэтым—арганізуючая сіла брыгадных газет.

На сеялках, трактарах, плугах мы сустракаем чырвоныя сцяжкі іх заваявалі лепшыя з лепшых, якія далі добрыя тэмпы і якасць у рабоце. Сцяжок палітаддзела плугар, сеяльшчык, трактарыст заваяваў упорнай работай. Вялікае значэнне ў масавай рабоце маюць дошкі тэмпаў. Чырвоныя і чорныя дошкі зроблены прыгожымі клопатлівай рукою, абаронены ад ветра, дажджу.

З комсамольцаў і моладзі раённага цэнтры палітадзел арганізаваў агітбрыгаду ў 26 чал., якая 7 раз выязджала ў калгасы. У сваіх вясёлых песнях і частушках брыгада бічуе гультаяў, прагульшчыкаў, наладжвае танцы пад аркестр. Усё гэта ажыўляе калгасную працу робіць яе радаснай і дапамагае палітаддзелу ў рабоце. Агітбрыгады дапамагаюць агітфургону, які раз'язджае з калгаса ў калгас з літаратурай, іх папаўняюць гурткі калгаснай самадзейнасці, якія ствараюцца ў калгаснікаў—плясую, спеваю, музыкантаў, расказчыкаў.

Небезудзельным застаецца і грэцкае пакаленне—піонеры. У калгасах «Чырвоны арты», «Селянін», «КіМ» і інш. яны распавсюджваюць газеты, шэфтуюць над маладняком, выпускаюць сямейныя газеты, дапамагаюць брыгадзірам весці ўлік працадзён і работы.

Правільная пастановкі і добрай якасці ў масаван рабоце можна дабіцца толькі тады, калі да справы падыходзіць не шаблонна. Паспех у масаван рабоце палітаддзел забяспечыў тым, што сн ведае людзей, іх работу і недахопы, знаходзіць у іх рабоце галоўнае, выхоўвае масы, добра арганізуе праверку выканання. Палітаддзельцы ідуць у калгасы, ведаючы слабыя бакі кожнага, ведаючы людзей, на якіх апіраюцца, ведаючы дзе і што трэба выправіць, каму даручыць і на каго арыентавацца ў рабоце. У гэтым сіла іх стылю ў рабоце, у гэтым сакрэт поспехаў.

Няправільна было-б думаць, што ў пастаноўцы масаван-направа работы Хойніцкага палітаддзела, у рабоце на ўсіх участках калгаснага будаўніцтва няма недахопаў. Адзначаны вопыт маюць многія калгасы—адны больш, другія менш,—накоплены формы і метады работы, але патрэбна далейшая ўпорная работа палітаддзела, каб зрабіць іх набыткам кожнага калгаса, кожнай брыгады. Калгасы «Баявік», «Хваля рэвалюцыі», «Чырвоная зорка», «XVII з'езд партыі (новы калгас)», «Чырвоная змена», «Ланцускага» з'яўляюцца першым звяном на агульным фоне гаспадарча-палітычнага становішча калгасаў зоны МТС. Узняць іх на ўзровень лепшых калгасаў раёна—гэта задача палітаддзела. Над гэтым трэба мацней папрацаваць.

Проста-такі недапушчальны пастаўлена агразаатэхнічная прапаганда. За зіму яна разгарнулася, а з наступленнем вясны ўзмацнілася. Работа гурткоў не стала арганічнаю, живою справай кожнага калгаса. Аўладанне-ж агразаатэхнікай з'яўляецца па сутнасці тою галоўнаю зброяю, вядучай вясню, якая дае магчымасць паставіць калгасы на новую, вышэйшую ступень будаўніцтва буйнай гаспадаркі. Аўладаць агразаатэхнікай—гэта значыць закрываць яшчэ адзін шлях для пранікнення класавага ворага на гэты участак для падрыву калгаснай вытворчасці.

Трэба дабіцца, каб кожны калгаснік аўладаў пытаннямі арганізацыі працы, нормамі выпрацоўкі, вытворчым планам брыгады арганізацыяй звенняў і іх работы.

Наяўнасць моцнай тэхнічнай базы ў Хойніцкай МТС дае поўную магчымасць калгасам гэтай зоны аўладаць машыннаю тэхнікай трактарамі, сеялкамі, жніўкамі, малатарнямі.

Калі-б трактарны парк і прыцэпны інвентар працавалі з поўнай магутнасцю, то пасеўкампанія праходзіла-б лепш. Таму падабраць на машыны лепшых людзей, моцна працаваць з імі, дабіцца, каб яны поўнасцю аўладалі машынамі—справа чэсці МТС, кожнага калгаса, палітаддзела.

Створаную работай Хойніцкага палітаддзела вялікую ролю актыва трэба зрабіць поўнацэннай, баявою арміяй, паставішы агразаатэхпрапаганду ў цэнтр увагі.

У калгаснай масе вяліка жаданне вучыцца. Малады калгаснік, м.г. МТФ калгаса «КіМ» т. Бельскі, які многа працаваў над сабін, тав. Качура з калгаса «Чырвоны алат», тав. Кулыпенка з калгаса «Чырвоная паляна»—гэта энтузіясты, якіх можна і трэба выкарыстаць для пастаноўкі агразаатэхпрапаганды ў калгасах. Такіх можна знайсці ў кожным калгасе. Трэба толькі мець пэўную арганізатар-

скую здольнасць, каб паставіць справу на належную вышыню. Хойніцкія партыіцы, комсамольцы і калгасны актыў павінны першымі ў Беларусі здаць аграцэхэкзамен на «вельмі добра». Таму, не робячы летніх перапынкаў, трэба тэрмінова і шырокім фронтам разгарнуць справу аграцэхэвучобы ў калгасах.

Хойніцкі палітаддзел першым дабіўся поспехаў у справе жывёлагадоўлі, у доглядзе каня. У калгасах зоны МТС наведзен неабходны элементарны парадак, у МТФ, СТФ і стайнях падабраны ў асноўным чэсныя людзі, здольныя да жывёлагадоўлі. Час ісці далей. Ад прымытунага парадку ў стайнях і фермах перайсці на ўзорную пастаноўку справы па ўсіх правілах зоатэхнікі, укараніць прагрэсіўную аплату працы для работнікаў жывёлагадоўлі, дабіцца, каб на стайні для кожнага каня заведзена была таблічка з яго клічкай, пародай, узростам, каб коні расстаўлены былі паводле іх укармленасці, уведзен правільны рацыён кармлення. Гэта-ж адносіцца да МТФ і да СТФ. У першую галаву трэба дабіцца, каб людзі, якім калгас даверыў важнейшы ўчастак—жывёлагадоўлю, аўладалі сваёй прафесіяй.

Неадкладная задача палітаддзела—узняць цэлай сістэмай мер арганізацыйнага і палітычнага парадку новавылучаных кіраўнікоў калгаснай вытворчасці на такі ўзровень, каб яны не застылі на адным месцы, а безупынна рухаліся уперад. Трэба ўцягваць іх у грамадска-палітычнае жыццё, стварыць участковыя школы актыва, сачыць, каб яны працавалі над газетай, прасунуць ім бібліятэчкі.

З большай рашучасцю трэба ўзяцца за культурную работу ў вёсцы, бо пачаты зімою культурны паход не набыў належнага размаху, не стаў арганічнаю справай калгаса.

Ад хаты перайсці на барацьбу за чысты калгасны двор, азялёненую вуліцу, добра абсталяваную чытальню, бібліятэку. Дабіцца, каб у кожным калгасе была летняя пляцоўка для культурнага адпачынку, каб кожны калгаснік меў радыё. Усе гэта—неадкладныя задачы з усёй сумы работ па барацьбе за заможнае жыццё калгаснікаў.

Узняць масава-палітычную работу на вышэйшую ступень можна толькі тады, калі з усёй сілай будзе пастаўлена пытанне аб павышэнні ролі партарганізатара ў калгасе і ў брыгадзе. Гэта вялікая задача для палітаддзела, бо партарганізацыя немалаліка, і складаецца галоўным чынам з партарганізатараў і кіраўнікоў калгасаў. Малалікасць партарганізацыі павінна быць пакрыта павышэннем якасці кожнага члена партыі і кандыдата. Комсамольскія арганізацыі—іхні памочнікі палітаддзела ў правядзенні ўсіх мерапрыемстваў дабіліся ў гэтай справе бяспрэчных поспехаў.

Створаны ўсе ўмовы для таго, каб кожная комсамольская першачная арганізацыя ў бліжэйшы час магла стаць сапраўды арганізуючай сілай у калгаснай вытворчасці. Для гэтага трэба вучыць і яшчэ раз вучыць кожнага комсамольца, дапамагчы піонерскім атрадам стаць моцна на ногі, даць ім добрых кіраўнікоў. Умацаваўшы партыіную арганізацыю і яе прыводныя рэмені—комсамол і піонераў зрабіць іх здольнымі стаць на ўзровень арганізатара вялікай арміі калгаснага актыва. Хойніцкі палітаддзел здолее ў бліжэйшы час дабіцца такіх тэмпаў у рабоце, каб забяспечыць выкананне гістарычных рашэнняў XVII з'езда партыі.

4 мая калгасы зоны дзейнасці Хойніцкай МТС перавыканалі план другой большэвіцкай вясны 2-й пяцігодкі значна раней і якасна лепш, чым у мінулым годзе; па большасці калгасаў праведзена радковая сяўба.

Вясенне-пасеўнай кампаніяй палітадзел як-бы падвёў вынікі сваёй гадавой работы, упартай большэвіцкай барацьбе на калгасных палях, у стайні, на малочна-таварных фермах, на свіна-фермах.

На сяўбе правяралася армія лепшых людзей калгаснай вёскі, высунутых палітадзелам для кіраўніцтва калгасамі, правяралася і метады работы самога палітадзела.

Выхаваныя палітадзелам кадры—партыяцы, комсамольцы, калгасны актыў, а разам з імі маса калгаснікаў—перашлі ў вышэйшы клас.

Роля комсамола і калгаснай моладзі зоны дзейнасці Хойніцкай МТС у завяршэнні пасеўнай кампаніі—агромна.

Паводле звестак з 21 калгаса, дзе працуюць пярвічныя арганізацыі ЛКСМБ, усе 69 паляводчых брыгад былі ахоплены міжбрыгадным і ўнутрыбрыгадным соцпаборніцтвам. З 235 звенняў спаборнічала 168. Індывідуальным спаборніцтвам па сяўбе былі ахоплены 556 чал., з іх моладзі—438 чал.

Па гэтых калгасах быў праведзен заклік маладых ударнікаў сяўбы. З закліканых 269 чал.—257 паказалі сябе сапраўднымі ўдарнікамі.

З пасланных лепшым ударнікам 293 «чырвоных вестак» моладзь атрымала 169.

З разасланных 136 «папярэджанняў» за недахопы ў палявой рабоце (спазненні, дрэнная якасць) на моладзь прыпадае 37.

З занесеных 364 чал. на чырвоныя дошкі гонару, моладзі—187 чал. З 217 чал. інспектароў па якасці—46 чал. моладзі.

На пасеўнай кампаніі працавала 39 комсамольска-маладзёжных звенняў, якія паказвалі лепшыя ўзоры работы.

За час сяўбы выпушчана 354 брыгадныя газеты-штодзёнкі.

У 16 калгасах сіламі комсамола праведзена пашпартызацыя коняй. Арганізавана 8 ячэек «Прыяцель каня», якімі ахоплены 74 чал. моладзі.

За час сяўбы праведзена 5 грамадска-комсамольскіх судаў над бракаробамі.

Гэтыя даныя гавораць аб той вялікай сіле, якую прадстаўляе сабой на вытворчасці калгасная моладзь, кіруемая партыяй.

Хойніцкі палітадзел канкрэтна ўзяўся за выкананне ўказанняў тав. Сталіна аб рабоце сярод моладзі, і гэта мела безумоўна агромнае значэнне ў забяспечанні поспеху на пасеўным фронце.

Праз 7 дзён пасля сканчэння веснавой сяўбы, калі калгасы Хойніцкай МТС рыхтаваліся падвесці вынікі, маланкаю пранеслася вестка, што ў ліку 110 лепшых начальнікаў палітадзелаў МТС, якіх урад Саюза ССР узнагародзіў за самаадданую работу ў кіраўніцтве калгасным будаўніцтвам, значыцца і начальнік палітадзела Хойніцкай МТС тав. **КАМЕНШТЭЙН**.

Кожны калгас, кожны калгаснік адчуваў у гэтай узнагародзе сваю частку, свой вытворча-палітычны гонар. Кожнаму калгасніку

жыва ўспамінаўся прайдзены год, бяссонныя ночы начальніка палітаддзела, калі трэба было арганізаваць уборку ўраджаю 1933 г., асабліва ў калгасах, дзе быў прарыў; успаміналіся праведзеныя палітаддзельцамі сходы ў калгасах, калі трэба было вырваць з карэннем кулацкія элементы; успомніўся паход калгаснікаў пад кіраўніцтвам палітаддзела за культурную калгасную хату, гутаркі палітаддзельцаў з калгаснікамі аб задачах партыі. Успомнілі пра гэта і тыя, хто ў свой час нядобрасумленна адносіўся да калгаснай працы (зараз ужо ўдарнікі)—з якой справядлівай жорсткасцю «адчытвалі» іх палітаддзельцы і начальнік палітаддзела ў асаблівасці.

Наш начальнік палітаддзела ўзнагароджан ордэнам Леніна. А гэта абавязвае працаваць яшчэ лепш—на выдатна.

Сяўба скончана. Пачынаецца другі, рашаючы этап барацьбы за высокі ўраджай.

Ордэн Леніна абавязвае працаваць па-ленінску. Палітаддзел і калгасы Хонніцкай МТС павінны паслужыць прыкладам для астатніх палітаддзелаў, райкомаў, калгасаў Беларусі.

Палітаддзел Хонніцкай МТС перадавы палітаддзел, перадавы барацьбіт за большэвіцкія калгасы, за заможнае і культурнае жыццё калгаснікаў.

Па-большэвіцку арганізаваць вывучэнне рашэнняў XVII з'езда партыі

У партыйных арганізацыях КП(б)Б разгарнулася агромная работа па прапагандзе гістарычных рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) сярод камуністаў, комсамольцаў, самых шырокіх мас рабочых і калгаснікаў.

Цэлы рад партарганізацый (Менск, Барысав, Слуцк) ужо сёння, на аснове паглыбленага вывучэння рашэнняў з'езда партыі і даклада правадыра партыі т. Сталіна, маюць вялікія дасягненні ў галіне разгортвання партасветы, выканання гаспадарча-палітычных задач на прадпрыемствах, у калгасах.

Менская партарганізацыя з пачатку лютага месяца шырока арганізавала вывучэнне рашэнняў XVII партз'езда ў сямі партасветы.

Менскі ГК прапрацоўку рашэнняў з'езда здолеў увязаць з палепшаннем работы партыйнай асветы. Наведванне школ і гурткоў дасягае 85-90 проц. Арганізавана сістэматычная вучоба заводскага партактыва, рэгулярна працуюць семінары: группартторпаў на 105 чал., сакратароў парткомаў—50 чал., інструктароў гаржома—12 чал.

Шырока разгорнута работа сярод беспартыйных рабочых. Прапрацоўка даклада т. Сталіна на даму праводзілася ў 300 рабочых. Арганізаваны для вывучэння рашэнняў з'езда спецыяльныя партшколы рабочых: на фабрыцы «Усход»—4, друкарні імя Сталіна 2 і заводзе «Большэвік»—2 і т. д.

Дом партактыва прыступіў да арганізацыі сістэматычнай работы з прапагандыстамі, наладжвае лекцыі для партактыва па пытаннях XVII з'езда.

У выніку паглыбленай прапаганды гістарычных рашэнняў XVII з'езда партыі мы маем агромны рост палітычнай, вытворчай актывінасці камуністаў і самых шырокіх мас беспартыйных рабочых і калгаснікаў. Менская партарганізацыя на аснове перабудовы партработы, палепшання канкрэтнага кіравання арганізацыі, шырокай прапаганды рашэнняў XVII з'езда партыі ўжо зараз мае рад дасягненняў у галіне выканання гаспадарча-палітычных задач: пазыка другога года другой пяцігодкі размешчана паспяхов. Менскі раён ідзе ў ліку перадавых па веснавой сяўбе.

Значна палепшылася работа прадпрыемстваў: завод імя Моталава ў снежні выконваў план на 90 проц., за апошнія тры месяцы перавыконвае. Завод «Ударнік» выконваў план на 77 проц., зараз—на 101 проц.; з'езд «Большэвік». Варашылава» таксама перавыконваюць план.

Па-большэвіцку разгарнула прапрацоўку рашэнняў з'езда партыі Барысавская партарганізацыя. Побач з вывучэннем матэрыялаў з'езда

ў гарадской сеці партасветы. Барысаўскі РК КП(б)Б шырока разгарнуў новыя формы вучобы на весцы: прапрацоўка даклада т. Сталіна на кватэрах калгаснікаў (ахоплена 188 кватэр); работа кароткатэрміновых 2—5 дзённых курсаў для партыйнага калгаснага і савецкага актыва, праз якія ў лютым і сакавіку прашло 2300 чал. У выніку прапрацоўкі матар'ялаў з'езда 500 гаспадарак уступілі ў калгасы, паспяхова праводзіцца веснавая сяўба. Барысаўскі раён займае зараз першае месца па ходзе сяўбы ў БССР.

Заслугуе ўвагі вопыт Барысава ў арганізацыі тэарэтычных канферэнцый па матар'ялах з'езда. Такія канферэнцыі, арганізаваныя барысаўскім райкомам пры вячэрнім комвузе, дала выдатныя рэзультаты.

У Слуцкай партарганізацыі рашэнні з'езда вывучаюць 425 чал., па сеці партыйнай асветы працве 40 паліттуркоў. Праведзены спецыяльныя курсы: прапагандыстаў, партторгаў, старшын сельсаветаў, калгасаў, якімі ахоплена 380 чал. У працэсе прапрацоўкі 7000 калгаснікаў узялі канкрэтныя абавязацельствы па рэалізацыі рашэнняў з'езда і даклада правадыра — т. Сталіна. Слуцкі раён ідзе ў радах перадавых у правядзенні веснавой сяўбы.

Гістарычныя рашэнні XVII з'езда партыі і асабліва пастаўленая т. Сталіным задача — «узняць тэарэтычны ўзровень партыі на належную вышыню, ўзмацніць ідэалагічную работу ва ўсіх звеннях партыі, весці нястомную прапаганду ленінізма ў радах партыі» — унеслі агромныя змены ва ўсю сістэму пастаноўкі партыйнай прапаганды. Рашэнні з'езда і асабліва даклад т. Сталіна вывучаюць зараз не толькі члены і кандыдаты партыі, але і самыя шырокія славя рабочага класа і калгаснікаў. Сеці партыйнай асветы вышла далёка за свае звычайныя рамкі. На многіх прадпрыемствах і ў калгасах да вывучэння даклада т. Сталіна, апрача членаў і кандыдатаў партыі, прыцягнуты амаль усе рабочыя і калгаснікі.

Менская, Барысаўская, Слуцкая партарганізацыі здолелі па-большэвіцку арганізаваць у масах прапаганду рашэнняў партз'езда, увязаўшы яе з выкананнем канкрэтных гаспадарча-палітычных задач і таму дабіліся агромных поспехаў.

Многія партарганізацыі не зразумелі аднак таго выключнага значэння, якое мае прапаганда рашэнняў з'езда для перабудовы ўсёй работы, для паспяховага выканання гаспадарча-палітычных задач, не гледзячы на неаднакортныя папярэджанні ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б, не здолелі па-большэвіцку арганізаваць глыбокае вывучэнне рашэнняў партз'езда сярод камуністаў і шырокіх мас рабочых і калгаснікаў.

Што-ж мы маем у гэтых партарганізацыях?

Клічэўскі раён. Паглыбленая прапрацоўка рашэнняў з'езда ў сеці партасветы не арганізавана. Большасць школ распалася. З трох школ па ленызму распаліся дзве, з 13 кандыдацкіх распалася сем. Сопартшколы ў Клічаве і суўгасе «Острова» спынілі работу.

Талачынскі раён. Прадаваўшыя ў зімні перыяд 14 кандыдацкіх школ і ВСПШ. І пачатковая школа па ленызму спынілі работу, не скончыўшы праграм і не пераклучыўшыся на прапрацоўку рашэн-

няў з'езда партыі. Рашэнні з'езда заслуханы былі толькі на партсходах.

Лёзненскі раён. З 673 чал. рабочых фабрыкі імя К. Маркса вучобай ахоплена толькі 5—7 чал. Прафоргі Стах, Левін, Скрабаў, Шылаў, Чэрнышоў нічога не зрабілі для паглыбленага вывучэння рашэнняў у цэхах і брыгадах сярод рабочых.

Жлобінскі раён. На вінакурным заводзе «Пярэвічы» рашэнні з'езда зусім не прапрацоўваліся; на працягу двух месяцаў не было ні аднаго схода. Не арганізавана вывучэнне рашэнняў з'езда і ў самотужных арцелях.

З прыведзеных фактаў трэба заключыць, што паасобныя партыйныя камітэты, сакратары парткомаў не перабудаваліся для непасрэднага аператыўнага кіраўніцтва прапрацоўкаю рашэнняў партз'езда; паасобныя райкомы ўсё яшчэ самаадстараняюцца ад гэтай работы. У Магілёве, напр., райком партыі ўсклаў агульнае кіраўніцтва і праверку ходу прапаганды рашэнняў з'езда партыі па раёну на аднаго інструктароў РК—быўшага заг. культпропаддзела. Такім чынам сакратар РК, яго намеснік гэтай справай непасрэдна не займаюцца.

У Рэчыцы справа прапаганды ўсё яшчэ застаецца манаполія партгабінета. Кіруючыя ўказанні аддзела культуры і прапаганды ленынізма ЦК КП(б)Б з рэзалюцыямі шакіроўваюцца загадчыку партгабінетам.

ЦК КП(б)Б у сваіх рашэннях ўжо неаднокраць асуджаў гэтыя зусім няправільныя тэндэнцыі. Аднак, партыйныя камітэты радзі арганізацыі не выконваюць дырэктыв ЦК КП(б)Б, не перабудоўваюць сваё кіраўніцтва партыйнай прапаганды аднаведна з рашэнняў партз'езда.

У рашэннях XVII з'езда вельмі востра пастаўлена пытанне аб перабудове партыйнай работы па-новаму. У цэнтры ўвагі павінны стаць клопаты аб члене партыі, аб павышэнні яго ідэйна-палітычнага узроўню, дзелавой вытворчай кваліфікацыі. Комуніст, які не адрэадуў гэтымі якасцямі, не можа быць палітычным і вытворчым важным мас, не можа быць прапагандыстам ідэй марксізма-ленінізма, рашэнняў партыі.

Аднак, многія гэтага не зразумелі і мала займаюцца пытаннямі ідэйна-палітычнага ўзбраення комуністаў. На бюро парткомаў і райкомаў, рэдка абгаварваюцца пытанні партвучобы, работы паасобных школ, прапагандыстаў.

Гэта няправільная тэндэнцыя знаходзіць сваё адлюстраванне і ў рабоце інструктароў горрайкомаў. З Віцебска, напр., сігналізуюць аб тым, што інструктары ідэйна-палітычным выхаваннем, работай сесі партасветы не займаюцца. Зусім зразумела, што такія раёны недапушчальна адстаюць і ў выкананні гаспадарча-палітычных задач (веснавая сяўба, рэалізацыя пазыкі і інш.). Адстаюць перш за ўсё таму, што не перабудаваліся ў адпаведнасці з рашэннямі XVII з'езда партыі, не паставілі ў цэнтры ўвагі работу з жывым членам і кандыдатам партыі, не павышаюць іх ідэйнай узброенасці, а таму комуністы вельмі часта не могуць раскрыць манеўраў класавага ворага, накіраваных на зрыў веснавой сяўбы, рэалізацыі пазыкі другой пяцігодкі і іншых гаспадарча-палітычных кампаній.

Гэтыя раёны не здолелі арганізаваць паглыбленай прапрацоўкі рашэнняў XVII з'езда партыі сярод рабочых і калгаснікаў, не здолелі

давесці рашэнні з'езда партыі і даклад т. Сталіна да свядома ці кожнага рабочага, калгасніка.

ЦК КП(б)Б у рашэнні ад 21-IV пастанаўіў:

«Прызнаць прапрацоўку рашэнняў з'езда партыі і прамовы т. Сталіна з боку РК—Клічаў, Жлобін, Рэчыца, Лёзна, Талачын—нездавальняючай.

За зусім нездавальняючую работу па прапагандзе рашэнняў з'езда, адсутнасць кіравання работай секі партасветы сакратарам Клічаўскага, Рэчыцкага, Талачынскага РК КП(б)Б паславіць на від...

Папярэдзіць усе партарганізацыі аб недапушчальнасці згортвання работы секі партасветы ў сувязі з наступленнем летняга перыяду».

Гэта рашэнне Цэнтральнага Камітэта з'яўляецца перасцярогай для ўсіх партарганізацый супроць недадзялі прэпаганда рашэнняў XVII з'езда партыі, супроць згортвання работы па партасвеце на летні перыяд.

Памыткі мінулых год, калі партыйная вучоба ў летні перыяд зрывалася, школы і гурткі згортвалі работу, не павінны быць дапушчаны ў гэтым годзе, ідэіна-палітычнае выхаванне радоч партыі і шырокіх беспартыйных мас—не сезонная справа, а штогодзенная задача кожнай партарганізацыі. Секі партыйнай асветы павінна працаваць бесперапынна крутлы год як у горадзе, так і у вёсцы.

ЦК ВКП(б) у сваім рашэнні ад 23-V—32 г. падкрэсліваў:

«У сувязі з наступленнем лета некаторыя партарганізацыі, наперакор рашэнню ЦК аб бесперапыннай вучобе на працягу ўсяго года, ліквідуюць секі партасветы, згортаюць работу па марксісцка-ленінскай вучобе да восені. ЦК прапануе чаццяспечыць бесперабойную работу секі марксісцка-ленінскай вучобы на працягу ўсяго лета».

Перад КП(б)Б стаяць агромныя задачы па рэалізацыі рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б ва ўсіх галінах сацыялістычнага будаўніцтва—паспяховае правядзенне веснавой сяўбы, уборкі, паставкі сельгаспрадуктаў на рынку, выхавання промфінтэрана і іншых асаблівых палітычных кампаній. Таму патрэбна сістэматычная работа па ідэіна-палітычнаму выхаванню, і ўсякія стробы зярнуць на летні перыяд павінны знайсці самы рашучы адпор.

Школы і гурткі ў летні час павінны поўнасцю закончыць праграмы і адначасова прадаваць далейшае вывучэнне рашэнняў XVII з'езда партыі, не здавальняючыся ўжо праробленым. Тым больш, што рад партарганізацыі абмежаваўся толькі дакладамі аб выніках з'езда на партсходах, сходах рабочых і калгаснікаў. Для глыбленай прапрацоўкі рашэнняў XVII з'езда партыі трэба шырока арганізаваць вывучэнне паасобных твораў класікаў марксізма-ленінізма як у школах і гуртках, так і індывідуальна. Прыкладаў такой работы ў партарганізацыях КП(б)Б пакуль не маем.

Чаму не арганізаваць вывучэння такіх работ Маркса, як «Крытыка Готцман праграмы», Леніна «Дзяржава і рэволюцыя», «Эканоміка пераходнага перыяду», Сталіна «Яшчэ раз аб сацыялізме кратычным ухіце», «Аб нацыянальным пытанні» і т. д. Водыт гэтай работы ў іншых арганізацыях (Масква, Ленінград) дае

выдатныя рэзультаты, і мы гэты вопыт павінны сёлета шырока развіць у партарганізацыях БССР.

У летні перыяд работу па прапагандзе ленінізма і рашэнняў XVII з'езда партыі мы не можам абмежаваць толькі работай шкот і гурткоў. Побач з нармальнай работай секі партасветы, трэба шырока арганізаваць лекцыі і даклады як для камуністаў, так і шырокіх мас рабочых і калгаснікаў па асобных пытаннях марксізма-ленінізма, рашэннях XVII з'езда партыі. Мы павінны арганізаваць сістэматычнае правядзенне з рабочымі, калгаснікамі гутарак, чытку газет. Менск вопыт арганізацыі палітдзён, культурнага адпачынку на прадыемствах трэба шырока выкарыстаць. Палітдні пажадана праводзіць на адкрытым паветры—у парку, садзе, лесе, на лузе і т. д.

На вёсцы асноўныя работы канцэнтруюцца ў брыгадзе камгаса, соўгаса. Таму ўвесь цяжар прапаганды трэба перанесці сюды. Тут павінны працаваць брыгадныя палітшколы, праводзіцца гутаркі, даклады. Тут неабходна мець літаратуру, газеты і т. д.

Бараньба за высокую якасць партыйнай прапаганды, бараньба за падбор прапагандыстаў, за арганізацыю работы з імі павінна стаяць у цэнтры ўвагі. Для прапагандысцкай работы трэба шырока выкарыстаць партактыў, забяспечыць прапагандыстаў неабходнай літаратурай, газетамі «Звязда», «Правда», часопісамі «Большэвік», «Прапагандыст». Партыйныя камітэты абавязаны сістэматычна правяраць якасць прапаганды, бязлітасна змагаючыся са спробамі зганьбіць партыйную прапаганду, падмяніць глыбокую вучобу параднай шуміхай, батбатнёй.

У аснову нашай далейшай работы па прапагандзе ленінізма і вывучэнню рашэнняў XVII з'езда партыі павінна быць пакладзена зноўнае рашэнне ЦК ВКП(б). Яно чотка і ясна таворыць аб тым, як партыя разумее марксісцка-ленінскае выхаванне, якой павінна быць ідэяная ўзброенасць большэвіка. ЦК ВКП(б) у гэтым рашэнні агудзіў неўласцівыя, чуждыя духу большэвізма і традыцыям партыі формы прапаганды:

У некаторых краях і абласцях глыбокае вывучэнне рашэнняў XVII партз'езда падмяняецца паказною шуміхай і фармальным зазубрываннем асобных палажэнняў. Сур'ёзная вучоба падмяняецца спартыўным азартам, арганізацыяй «палітбаёў», «палітблаў», «палітвіктарын», «палітлатарэй», «палітвудачак». Распаўсюджваюцца стандартныя пытанні для правядзення «палітбаёў», часта абсалютна няпрамацныя, выпускаемыя «партгабінетамі» без прагляду і зацверджання культпропамі і парткомам. Партыйцаў прывучаюць даваць шаблонныя адказы на заданыя распаўсюджваемыя шаблонныя пытанні, а культпропы, абавязаныя кантраляваць гэтую справу, стаяць у баку».

Гэта рашэнне цалкам адносіцца і да партарганізацый КП(б)Б.

У раёзе партарганізацый (Гомель, Полацк, Талачын, Сянно і інш.) глыбокае вывучэнне рашэнняў XVII з'езда і даклада т. Сталіна і секі партасветы падмянілі паказною шуміхай—правядзеннем палітбаёў. У Гомелі, напр., быў праведзены адзіны дзень палітбаёў ва ўсіх пярвічных партарганізацыях. У Талачыне рашэнні з'езда ў секі партасветы не прапрацоўваліся, бо школы і гурткі распаліся, а палітбой

правялі. У Сяне камуністаў на палітбой выклікалі, а вывучэння матар'ялаў з'езда ў сеці партасветы не арганізавалі, таму таварышы паказалі сваё незнаёмства з рашэннямі з'езда.

У Крычаве на цэментным заводзе практыкавалі «палітвудачку». Удзельнікі гэтай гульні, якая ганьбіць прапрацоўку рашэнняў з'езда, закідвалі вудачку і цягнулі ёю пытанні. У залежнасці ад адказу на пытанне атрымлівалі ўзнагароду: папросы, мыла, цукеркі; за няправільны адказ—лапаць.

Паасобныя эпізоды гэтай гульні на цэментным заводзе апісаны ў прысланай нам карэспандэнцыі:

«На сцэне рабочы Абрамовіч. Кручок ляціць у лаветра і пагружаецца за перагародку. Брагім сочыць за паллаўком. У зале шэлчуць—кліе, кліе. Брагім хутка падхапляе вуду, зьімае з кручка паперку і чытае коткі трэба рэкамендацыі для ўступлення рабочаму ў партыю? «Не ведаю»—мнецца на месцы Брагім. Закідвае вуду другі раз... Падхапляе вуду, і ў лаветры на, кручку павіс вялікі сталганы мокры лапаць».

Вось да якіх вульгарных метадаў прапаганды рашэнняў з'езда партыі дакачліся партработнікі Крычаўскага цэментнага завода Крычаўскі РК КП(б)Б яшчэ да гэтага часу на дапушчаныя скажэнні не рэагаваў.

У Сенненскім раёне мела месца зусім недапушчальная, зневажлівая ўсё агромнае значэнне рашэнняў з'езда практыка грашоватага прэміявання. За ўсваенне рашэнняў з'езда калгасніка Мусіловіча прэміявалі 20-цю рублямі, Стрыжнёва і Мурашку—па 10 руб.

ЦК КП(б)Б у рашэнні ад 21-IV асудзіў такія метады прапаганды і пастанавіў:

«Указаць сакратару Сенненскага РК т. Ленцнеру, Крычаўскага РК т. Куліковічу аб нерэагаванні на зусім недапушчальныя формы прапрацоўкі рашэнняў XVII з'езда»

Стандартныя апытальнікі прымяняліся ў вельмі многіх партарганізацыях. Менскі Дом Комасветы выдаў такі апытальнік і разаслаў большасці раёнаў. У Полацку, Віцебску, Барысаве, Магілёве былі распрацаваны свае апытальнікі. Па гэтых апытальніках прывучалі камуністаў зазвбрываць паасобныя пытанні і адказваць на іх. У Бабруйску (Песакамбінат) пры здачы залікаў умудраліся нават не адпавядаць сутнасці пытання, а проста прапаноўвалі адказаць на 10, 12, 13 пытанне.

Неабходна тэрмінова знішчыць гэтыя скажэнні. Неабходна арганізаваць вывучэнне рашэнняў з'езда партыі па сутнасці, а не пачаснай сувязі з практыкай работы на кожным канкрэтным участку сацыялістычнага будаўніцтва.

Умацаванне партыйных школ, як асноўнай формы прапаганды тэнізма, удумчывы, уважлівы падыход да кожнага слухача, снабжэнне школ літаратурай, глыбокае веданне прапагандысцкіх кадраў і меты падбор іх, сапраўдная штодзённая правёрка выкавання воль адзнакі сапраўднай перабудовы партыйнага кіраўніцтва справай прапаганды.

Не гнацца за паказнымі эфектамі, а ўдзяляць сур'ёзную ўвагу якасці большэвіцкай прапаганды. Узорна арганізаваць марксіска-ленінскае выхаванне—такімі задача.

Ленін у барацьбе за пролетарскі інтэрнацыяналізм¹⁾

„Мы праціўнікі нацыянальнай варожасці, нацыянальнай розні, нацыянальнай адасобленасці... Мы міжнароднікі, інтэрнацыяналісты. Мы імкнемся к цеснаму аб'яднанню і поўнаму зліянню рабочых і сялян усіх нацый свету ў адзіную сусветную Савецкую Рэспубліку“ (ЛЕНІН).

Прайшло 10 год са дня смерці найвялікшага мысліцеля, арганізатара і правадыра нашай партыі і сусветнай пролетарскай рэвалюцыі—Владзіміра Ільіча Леніна. Пад сцягам ленінізма камуністычная партыя павяла пролетарыят і працоўных сялян к далейшым заваевам сусветнага Кастрычніка. Гады без Леніна—гэта гады новых трыумфаў марксізма-ленінізма, таржэства камуністычных ідэй вялікіх настаўнікаў і правадыроў сусветнага пролетарыята—Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна.

Ачышчаючы шлях рэвалюцыйнай барацьбы ад ныцікаў, малавераў, апартуністаў, перараджэнцаў, рознага роду і масцей нацыяналістаў, нацыянал-апартуністаў, ад усяго чуждага марксізму-ленінізму і пролетарскай рэвалюцыйнасці, наша партыя на справе даказала сваю вернасць ленінскаму завету інтэрнацыяналізма: «Правесці максімум ажыццявімага ў адной краіне для развіцця, падтрымання, абуджэння рэвалюцый ва ўсіх краінах» (Ленін).

Гэтым максімумам з'явілася пабудова ўжо на працягу першай пяцігодкі фундамента сацыялістычнай эканомікі, разгром апошняга капіталістычнага класа—кулацтва, ператварэнне асноўных мас сялянства ў калтаснікаў, у моцную апору савецкай улады на вёсцы, канчатковае умацаванне СССР на сацыялістычным шляху. З поспехам пройдзен першы год 2-й пяцігодкі, асноўнай палітычнай задачай якой з'яўляецца: «Канчатковая ліквідацыя капіталістычных элементаў і класаў наогул, поўнае знішчэнне прычын, параджаючых класавую рознь і эксплуатацыю і перамаганне перажыткаў капіталізма ў эканоміцы і свядомасці людзей, ператварэнне ўсяго працоўнага насель-

¹⁾ Артыкул прызначаўся к 10-годдзю смерці Леніна.

ніцтва ў свядомых і актыўных будаўнікоў бяскласавага соцыялістычнага грамадства».

І гэтым партыя ўмацавала СССР як базу сусветнай пролетарскай рэвалюцыі, ушчэнт разграміла контррэвалюцыйную трацкісцкую тэорыю аб немагчымасці пабудовы соцыялізма ў адной краіне, дала для рабочых усіх краін свету найвялікшы ўзор пролетарскага інтэрнацыяналізма.

Бліжэйшы саратнік Леніна і яго далейшы прадаўжальнік тав. Сталін, выгока трымаючы сцяг ленінізма, сцяг пролетарскага інтэрнацыяналізма, верна і цвёрда вядзе наш партыю і увесь сусветны пролетарыят па шляху, намечанаму Марксам, Энгельсам, Леніным, ператвараючы ў жыццё іх заветы.

Адной з найвялікшых перамож, з якой партыя прышла к 10 гадавіне са дня смерці Леніна і к XVII з'езду, з'яўляецца перамога ленінскай нацыянальнай палітыкі.

Ленін і Сталін, як прыводзілі і гэрэтыкі пролетарскай рэвалюцыі, заўсёды выступалі непрымымаемымі барацьбамі за пролетарскі інтэрнацыяналізм, як палітыку і светапогляд пролетарыята ў нацыянальным пытанні. У новай гістарычнай абстаноўцы, прыстасоўна к апошніму этану развіцця капіталізма, к фазе імперыялізма Ленін і ў гэтай галіне ў гэтым нацыянальным пытанні—з'яўся геніяльным прадаўжальнікам вучэння Маркса—Энгельса. І ў пытанні аб рэвалюцыйным інтэрнацыяналізме пролетарыята Ленін не толькі «адраізаў» рэвалюцыйны змест марксізма, замураваў яго апарчымістам. На інтэрнацыяналізм (Сталін), але і карніваўчы нацыяналізм і соцыялізм ставіў рознага толькі і масцен, іх спробы ідэіна і палітычна разаброць пролетарыят, ператварыць Маркса ў буржуазнага дэмакрата, Леніна ўнес у скарбніцу марксізма новыя ідэйныя і навуковыя заваёвы рэвалюцыйнай тэорыі і практыкі пролетарыята. Леніну належыць выключная роля ў пастаючым нацыянальным пытанні ў эпоху імперыялізма, у глыбокім і ўсебаковым тэарэтычным абгрунтаванні паслядоўна рэвалюцыйнай лініі пролетарыята ў гэтай галіне, лініі, якая строга ўлічвае ўсю разнастайнасць канкрэтна-гістарычных умоў і ставіць зварашэнне нацыянальнага пытання ў непарыўную сувязь з карэннымі задачамі пролетарскай рэвалюцыі. У ленінізме поўнааслоўна раскрываецца ўсё навуковае багацце і рэвалюцыйны змест марксава вучэння аб пролетарскім інтэрнацыяналізме. Вострая магутная зброя пролетарыята—пролетарскі інтэрнацыяналізм, выкаваная Марксам—Энгельсам, знайшла сваё поўнае ўсебаковае абгрунтаванне і развіццё, і ў руках Леніна і Сталіна (большэвікоў) ператварылася ў наймацкішую баявую сілу пролетарскай барацьбы з сусветным капіталізмам за сусветны камунізм.

Тое новае, што дана Леніным па нацыянальна-каланіяльнаму пытанню, тав. Сталін сцісла фармуляваў у наступных словах:

«Маркс і Энгельс, аналізуючы ў свой час падзел у Ірландыі, у Індыі, у Кітаі, у краінах Цэнтральнай Еўропы, у Польшчы, у Венгрыі,—далі асноўныя, адпраўныя ідэі па нацыянальна-каланіяльнаму пытанню. Ленін у сваіх працах базаваўся на гэтых ідэях. Новае ў Леніна ў гэтай галіне заключаецца ў тым, што:

а) ён сабраў у адзінае гэтыя ідэі ў стройную сістэму поглядаў

аб нацыянальна-каланіяльных рэволюцыях у эпоху імперыялізма б) звязаў нацыянальна-каланіяльнае пытанне з пытаннем аб звяржэнні імперыялізма; в) абвясціў нацыянальна-каланіяльнае пытанне састаўною часткай агульнага пытання аб міжнароднай пролетарскай рэволюцыі». Сталін, «Пытанні ленінізма», стар. 266.

Марксісцка-ленінская лінія ў галіне нацыянальнага пытання адметна паслядоўным правядзеннем прынцыпа партыйнасці, разглядам нацыянальна-каланіяльнага пытання з пункту погляду класавых інтарэсаў пролетарыята, яго канцовых рашаючых задач. Для ленінізма нацыянальнае пытанне не існуе як асобнае самастойнае самаўлеючае пытанне. Ленінізм разглядае нацыянальнае пытанне канкрэтна, гістарычна—так, як яно выступае перад пролетар. масамі ў частку агульна-дэмакратычнага руху ў буржуазна-дэмакратычнай рэволюцыі і як частку агульна-сацыялістычнага руху ў рэвалюцыі пролетарскай.

«Асноўная сутнасць большэвіцкага падыходу к нацыянальнаму пытанню,—па словах т. Сталіна,—зключаецца ў тым, што большэвік заўсёды разглядаў нацыянальнае пытанне ў непарыўнай сувязі з рэвалюцыйнай перспектывай». Ленін заўсёды падкрэсліваў падпарадкаванне значэння нацыянальнай палітыкі агульна-дэмакратычнаму і сацыялістычным задачам пролетарыята. У інтарэсах класавай барацьбы пролетарыята ён рашуча і да канца адстойваў пролетарскі інтэрнацыяналізм, абсалютную салідарнасць інтарэсаў пролетарыята ўсёх краін і нацыянальнасцей у іх сумеснай барацьбе з міжнародным імперыялізмам. І ў гэтым—істотны змест пролетарскай лініі ў галіне нацыянальнай палітыкі.

«... Признаючи раўнапраўе і роўнае права на нацыянальную дзяржаву, яны (пролетарыяты і і.) вышэй за ўсё цэніць і ставіць **саюз пролетарыяў усіх нацый**, ацэньваючы пад кутом погляду **класавай барацьбы** рабочых усякае нацыянальнае патрабаванне, усякае нацыянальнае аддзяленне» (Ленін).

Поўная салідарнасць і цяснейшае адзінства рабочых усіх краін дыктуецца класавым прыгнечаным палажэннем пролетарыята ў капіталістычным грамадстве і адзінствам сусветна-гістарычных яго задач. Незалежна ад сваёй нацыянальнай прыналежнасці, пролетарыі ўсіх краін маюць адзіны рашаючы інтарэс, гэта—зруйнаванне ўлады капітала, заваяванне палітычнай улады, як першай умовы вызвалення пролетарыята, знішчэнне ўсякай эксплуатацыі і прыгнечання праз устанавленне бяскласавага камуністычнага грамадства ва ўсім свеце. Перад тварам гэтых найвялікшых задач Маркс—Энгельс абвясцілі інтэрнацыянальны заклік: «Пролетарыі усіх краін, злучайцеся!», які стаў сцягам рэвалюцыйнай барацьбы наншырэйшых мас сав. Бальвым заклікам іх аб'яднання ў адзіную сусветную сілу.

Кіруючыся класавымі інтарэсамі пролетарыята, камуністычная партыя дабіваецца саюза пролетарыяў і поўпролетарыяў усіх краін. У гэтых-жа інтарэсах яна выступае самым непрымным і паслядоўным барацьбітом з нацыянальна-каланіяльным прыгнечаннем, іау-чаючы да сябе мільёныя масы працоўных прыгнечаных, залежных і поўзалежных, няроўнапраўных нацый. Для гэтых задач яна бязлітасна змагаецца з нацыяналістычнымі перажыткамі і забабонамі, і ў першую чаргу з буржуазным нацыяналізмам, які ўсяляк змагаецца раз'яднань рабочых, узмацняе нацыянальную розніцу і на-

вісць і такім чынам абясціліць пролетарыят і ўмацаваць дыктатуру буржуазіі. З няменшаю сілай партыя змагаецца з нацыянал-апартунізмам унутры сваіх радоў, як найбольш тонкім відам нацыяналізма, які азначае спаўзанне з пазіцыі інтэрнацыяналісцкай палітыкі пролетарыята на пазіцыі нацыяналісцкай палітыкі буржуазіі.

Ленін нястомна падкрэсліваў:

«Інтарэсы рабочага класа і яго барацьба супроць капіталізма патрабуюць поўнай салідарнасці і цяснейшага адзінства рабочых усіх нацый, патрабуюць адпору нацыяналістычнай палітыцы буржуазіі, якой-бы там ні было нацыянальнасці».

Прынцып нацыяналізма—буржуазны прынцып, пры дапамозе якога буржуазія прыкрывае эксплуатацыйную сутнасць свайго класавага панавання. З гэтым прынцыпам няўхільна звязана нацыянальная грызня і нацыянальнае прыгнечанне. Соцыялістычны прынцып—прынцып пролетарскага інтэрнацыяналізма, які да канца агаліе ўсю фальш і ліцамер'е, буржуазнай пропаведзі аб «адзінстве нацыянальных інтарэсаў», «народнай цывілізацыі», нацыянальнай выключнасці, адасобленасці і адстойвае абсалютную салідарнасць класавых інтарэсаў пролетарыята ўсіх краін і нацый, іх поўную непрымырную процілегласць інтарэсам буржуазіі «сваёй» і «чужой».

Свае класавыя інтарэсы буржуазія імкнецца прадставіць у якасці агульных інтарэсаў усяго грамадства, надаць ім агульнанародны надкласавы характар. «Законам буржуа павінны ўмець надаваць усеагульны выраз іменна таму, што яны пануюць, як клас» (Маркс). Зрываючы нацыяналістычную маску буржуазіі і яе ідэолагаў, Ленін з усёй сілай выпячваў палажэнне, што «пры ўсякім сапраўды сур'ёзным і глыбокім палітычным пытанні групы ідзе па класах, а не па нацыях». Ленін блізліста бачваў усякія спробы прымірэння са «сваёй» буржуазіяй і раз'яднання пролетарыяў розных краін. Лозунг «абароны бацькаўшчыны», высунуты соцыял-шавіністамі ў час імперыялістычнай бойні 1914 г. для Леніна знаменаваў поўнае адмаўленне ад пункту погляду пролетарыята і пераход на пункт погляду імперыялістычнай буржуазіі.

У адказ на імперыялістычную вайну Ленін, кіруючыся класавымі інтарэсамі пролетарыята, высунуў соцыялістычны лозунг ператварэння вайны імперыялістычнай у вайну грамадзянскую. Гэта быў адзіна правільны лозунг, які заклікаў пролетарыят на барацьбу з буржуазіяй, на скарыстанне вайны ў сваіх класавых інтарэсах «штурма капіталізма», аб'ектыўныя прадпасылкі для чаго былі створаны самім характарам імперыялістычнай эпохі. Толькі ў такой форме пролетарыят мог адстаяць сваю класавую лінію, не паддацца патрыятычнаму чаду і забяспечыць інтэрнацыянальную салідарнасць.

З пазіцыі пролетарскага інтэрнацыяналізма Ленін да канца чыкрыў рэакцыйную сутнасць лозунга «нацыянальна-культурнай аўтаноміі», які прапаведваўся «ўсімі буржуазнымі партыямі яўрэйства» і цэлым радам дробна-буржуазных нацыяналістычных плыней. Ленін паказаў, што гэты лозунг культывуе фальшывую здань ілюзіі «нацыянальнага» адзінства пролетарыята і буржуазіі. «... Соцыялісты не абмяжоўваюцца агульна-дэмакратычнымі патрабаваннямі. Соцыялісты змагаюцца з усімі і ўсякімі, грубымі і тонкімі праявамі буржуазнага нацыяналізма. Іменна такою праявай і з'яўляецца лозунг «нацыянальна-культурнай аўтаноміі», які злучае пролетарыят і бур-

жуазно адной нацыі і раз'яднае пролетарыят розных нацый». Выкрываючы нацыяналістычную фальш бундыстаў і украінскіх нацыяналістаў аб надкласавасці культуры. Ленін развіў тэзіс аб двух нацыях і двух культурах у кожнай нацыі. «Калі справа ідзе аб пролетарыяце, гэта проціпаставленне украінскай культуры ў цэлым вялікаруускай культуры, таксама ў цэлым, азначае самае бессаромнае здрадніцтва інтарэсаў пролетарыята на карысць буржуазнага нацыяналізма. Ёсць дзве нацыі ў кожнай сучаснай нацыі. Ёсць дзве нацыянальныя культуры ў кожнай нацыянальнай культуры. Ёсць вялікаруская культура Пурышкевічаў, Гучковых і Струве,—але таксама ёсць вялікаруская культура, характарызуемая імёнамі Чэрнышэўскага і Плетханава. Ёсць такія-ж дзве культуры ва ўкраінстве, як і ў Германіі, Францыі, Англіі, у яўрэяў і т. д.». Тут-жа Ленін падкрэсліваў, што пролетарская партыя стаіць «за інтэрнацыянальную культуру дэмакратычнага да канца і сацыялістычнага пролетарыята».

Вядомыя «тэорыі» контррэвалюцыйных нацдэмаў аб бяскласавасці беларускай нацыі, аб барацьбе беларускай і рускай культуры з'яўляюцца новым выданнем буржуазнага нацыяналізма, запазычаны з арсенала рэакцыянага нацыяналізма. Гэтыя тэорыі былі прызваны і абгрунтаваць «нацыянальнае адзінства» беларускага народу і стужылі змудзілі мнэ нацдэмакратаў адрынуць Савецкай Беларусі ад СССР і рэстаўрацыі капіталістычных парадакаў. Кіруючыся ласкавымі ўзмахамі барацьбы за пролетарскі інтэрнацыяналізм, партыя разграміла новыя манеўры беларускіх, украінскіх і інш. нацыяналістаў.

У міжнародным характары пролетарскага руху, у інтэрнацыянальным адзінстве яго барацьбы, у свядомасці і арганізаванасці гэтай барацьбы ў сусветным маштабе пад кіраўніцтвам Комінтэрна—гэта і магутнасць пролетарыята. Міжнародная салідарнасць рабочых усіх краін, адзінства палітычных і тактычных планаў іх барацьбы з'яўляецца важнейшай гадзінніцай перамогі сусветнай пролетарскай рэвалюцыі. Перамога ў такой рэвалюцыі, як у рамках адной асобнай зямлі краіны, так і ў сусветным маштабе, патрабуе стварэння адзінага рэвалюцыйнага фронту пролетарскай барацьбы.

Гэты бок сацыялістычнага руху Ленін з усёй сілай выпячваў перад партыяй пролетарыята. Ён пісаў:

«Капітал ёсць сіла міжнародная. Каб яе перамагчы, патрэбны міжнародны саюз рабочых, міжнароднае брацтва іх».

«Канчаткова перамагчы можна толькі ў сусветным маштабе і толькі намаганнямі рабочых усіх краін».

І далей:

«толькі адкідваючы ўсе дзікія і глупыя нацыянальныя забабоны, толькі зліваючы ў адзін саюз рабочых усіх нацый, можа рабочы клас стаць сілай, даць адпор капіталу і дабіцца сур'ёзнага палепшання жыцця».

Ленін з выключнай увагай адносіўся да пытанню аб'яднання рабочых у адзіную інтэрнацыянальную армію пролетарыяту усіх краін, незалежна ад дзяржаўных меж, нацыянальных або расавых адзнак, полу або прафесіі. Ленін з'явіўся ідэйным натхніцелем і арганізатарам баявога міжнароднага таварыства рабочых—III Комуністычнага Інтэрнацыянала, пад сцягам якога змагаецца сусветны пролетарыят, разгортваюцца і нарастаюць нацыянальна-каланіяльныя рэвалюцыі ў

Кітай, Індыі і інш. Ім была выкрыта апартуністычнае здрадніцкае нутро II Інтэрнацыянала. Ленін паказаў, што с.-д. партыі II Інтэрнацыянала перасталі існаваць як рабочыя партыі, ператварыліся ў прамых здраднікаў усім прынцыпам камунізма і інтэрнацыяналізма, поўнасьцю перайшлі на пазіцыі буржуазнага нацыяналізма, сталі градажымі лакеямі імперыялізма.

Ён нястомна папярэджаў ад славеснага дэкларацыйнага прызнання інтэрнацыяналізма і зобавення інтэрнацыянальных абавязкаў на справе.

Вядома, што соцыял-шавіністы, цэнтрысты на Захадзе (Кауцкі), у Расіі (Троцкі), асабліва «праславіліся» жангліраваннем сцягам інтэрнацыяналізма, сваім ліцамерным, крывадушным прызнаннем раўнапраўя нацыі і інтэрнацыянальнай салідарнасці рабочых. Ленін да канца выкрыў ілжывыя маневры соцыял-імперыялістаў тыпу Каўцкага, Гайндмана, Шэйдэмана, Троцкага і інш., якія на справе дапамагалі разбойніцкай палітыцы імперыялістычнай буржуазіі.

«Каўцкіяны, пісаў Ленін,—кывадушна прызнаюць самавызначэнне. У нас, у Расіі, Троцкі і Мартаў на словах абодва за самавызначэнне, як і Кауцкі, а на справе?... якімі-б ні былі іх суб'ектыўныя намеры, яны сваімі ўхіленнямі падтрымліваюць рускі соцыял-імперыялізм».

Няўхільная барацьба з машэніцкімі шавіністычнымі прадзелкамі «сваеі» буржуазіі ў хітарэсах інтэрнацыянальнай барацьбы сусветнага пролетарыята вось чаго перш за ўсё патрабаваў Ленін ад соцыялістаў прыгнечаных нацыі і на гэтым асятку правіраў іх інтэрнацыяналізм і соцыялізм.

«Не той інтэрнацыяналіст, хто клянецца і божыцца, што ён інтэрнацыяналіст, а толькі той, хто сапраўды па-інтэрнацыяналісцку эмагэецца са сваёй буржуазіяй, са сваімі соцыял-шавіністамі, са сваімі каўцкіянкамі» (Ленін).

Ленінская тактыка барацьбы з буржуазным нацыяналізмам вялікадзяржавных нацыі і нацыі прыгнечаных базавалася на глыбокім навуковым аналізе эпохі імперыялізма, для якой характэрны карэчны падзел нацыі на пануючыя і прыгнечаныя. Ленін зрабіў поўныя метадалагічныя і палітычныя вывады з марксава патажэння «не можа быць свабодным народ, які прыгнечае іншыя народы». Толькі на аснове паслядоўнай большэвіцкай барацьбы з буржуазіяй і з усімі формамі яе панавання, у тым ліку і нацыянальна-каланіяльным прыгнечаннем, з яе унутранай і знатворнай палітыкай, можна адстаяць адзіны міжнародны фронт пролетарскай рэвалюцыі. Усякі, хто ў той ці іншай форме адмахваецца ад класовай барацьбы са «сваёй» буржуазіяй, тым самым парывае ўзы салідарнасці з сусветным пролетарыятам, той здраджвае справе інтэрнацыяналізма і соцыялізма.

Ленін высузаў такія шляхі і метады барацьбы за пролетарскі інтэрнацыяналізм, ідучы па якіх пролетарыят пазасоўных краін забяспечвае сябе ад нацыянальнай абмежаванасці, нацыянальнага эгаізма.

«Дробна-буржуазны нацыяналізм,—пісаў Ленін, абзяшчае інтэрнацыяналізмам прызнанне раўнапраўя нацыі і толькі, захоўваючы (не кажучы ўжо аб чыста славесным характары такога прызнання) недатыкальным нацыянальны эгаізм, тым ча-

сам як пролетарскі інтэрнацыяналізм патрабуе, па-першае, падпарадкавання інтарэсаў пролетарскай барацьбы ў адной краіне інтарэсам гэтай барацьбы ў сусветным маштабе; па-другое, патрабуе здольнасці і татоўнасці з боку нацыі, якая ажыццяўляе перамогу над буржуазіяй, і, і, на найвялікшыя нацыянальныя афяры для звяржэння міжнароднага капітала» (Ленін, т. XXV, стар. 288—289).

Прыклад такога паслядоўнага і да канца рэволюцыйнага інтэрнацыяналізма — інтэрнацыяналізм рускіх большэвікоў, які «з'яўляецца узорам пролетарскага інтэрнацыяналізма для рабочых усіх краін» (Сталін). Вядомы спробы ворагаў пролетарыята — трацкістаў гэтага перадавога атрада контррэволюцыйнай буржуазіі і іх кантрабандыстаў — абвінаваціць рускіх большэвікоў і іх правадыроў, Леніна і т. Сталіна, у прымірэнстве да міжнароднага апартунізма з «фракцыйных» меркаванняў, у «нацыянальнай абмежаванасці» і забавіцы інтарэсаў сусветнай пролетарскай рэволюцыі. Ленінскую ідэю магчымасці пабудовы соцьялізма ў адной краіне, бліскуча распрацаваную т. Сталіным, трацкісты таксама не задумаліся абвясціць адмаўленнем ад задач міжнароднай пролетарскай рэволюцыі. Усе гэтыя паклёпы на ленінізм і на нашу партыю т. Сталіным выкрыты і разгромлены дашчэнтку ў яго шматлікіх працах, і ў прыватнасці ў лісце ў часопіс «Пролетарская рэволюцыя».

Інтэрнацыяналізм рускіх большэвікоў добра вядомы пролетарыям усёго свету, рабочым масам усіх краін, і яны не дадуць абмануць сябе прафесіянальным паклёпнікам і фальсіфікатарам. Яны добра ведаюць, што, па-першае, рускія большэвікі заўсёды сябе разглядалі, як атрад сусветнай арміі камунізма, сазнаючы сваю адказнасць і ролю і добра разумеючы, што «руская рэволюцыя была і застаецца вузлавым пунктам сусветнай рэволюцыі, што карэнныя пытанні рускай рэволюцыі з'яўляліся разам з тым (і з'яўляюцца зараз) карэннымі пытаннямі сусветнай рэволюцыі» (Сталін).

Па-другое, інтэрнацыяналізм рускіх большэвікоў заключаецца ў тым, што яны паставілі перад сабой задачу ажыццяўлення пролетарскай дыктатуры ў надзвычай цяжкіх умовах, свядома ідучы на найвялікшыя афяры і перамагаючы гіганцкія труднасці, і вывелі рускі пролетарыят на пазіцыі авангарда міжнароднага рэволюцыйнага пролетарыята.

Па-трэцяе, перамогу соцьялізма ў нашай краіне большэвікі заўсёды разглядалі «не як самамэту, не як нешта самадаўлеючае, а як дапамогу, як сродак, як шлях да перамогі пролетарскай рэволюцыі ў іншых краінах» (Сталін). Інтарэсы рэволюцыі ў Расіі яны заўсёды падпарадкоўвалі задачам развіцця пролетарскай рэволюцыі ва ўсім свеце.

Нарэшце, рускія большэвікі з'яўляюцца непрымірымі і паслядоўнымі барацьбітамі супроць міжнароднага апартунізма і соцьял-фашызма, правадыроў буржуазнага нацыяналізма сярод рабочых мас, праводзілі лінію на разрыў, на раскол з апартунізмам і ў Расійскай соцьял-дэмакратычнай партыі і ў II Інтэрнацыянале.

У гэтым — найвялікшы гераізм і інтэрнацыяналізм рускага пролетарыята, яго ленінскага большэвіцкага авангарда. Гэтай рэволюцыйнай здольнасцю і татоўнасцю «ісці на найвялікшыя нацыянальныя афяры для звяржэння міжнароднага капітала» заражаюцца пролетары і поўпролетары усіх краін у сваёй барацьбе.

Палітыка прыгнечання нацыянальнасцей,—указваў т. Ленін перад вайной 1914 г.,—ёсць палітыка раздзялення нацый. Яна разам з тым ёсць палітыка сістэматычнага разбэшчвання народнай свядомасці. На процістаўленні інтарэсаў розных нацый, на атручванні свядомасці цёмных і забітых мас пабудаваны ўсе разлікі чорнасоценцаў» (Ленін, т. XVII, стар. 321).

Тав. Сталін у сваім дакладзе на XVII з'ездзе партыі бліскуча ўскрыў «крэні нацыяналізм у эканамічнай палітыцы» буржуазіі, які ставіць у парадак дня новую імперыялістычную вайну, як сродак новага перадаву свету і сфер уплыву на карысць буйнейшых імперыялістычных акул. Ёркімі паказчыкамі гэтага нацыяналізма з'яўляюцца: ліхаманкавая барацьба за знешнія рынкі, знішчэнне апошніх рэштак свабоднага гандлю, забаронныя і мытныя пошліны, гандлёвая вайна, вайна валют, дэмінінг і інш. Акупацыя Манчжурый і далейшыя захватніцкія планы Японіі з новаю сілай абвясцілі аб барацьбе за Вялікія акіяны і паслужылі новым штурпком к росту ваенна-морскіх узбраенняў імперыялістычных магнатаў ЗША, Японіі, Англіі, Францыі. Каланіяльныя прэтэнзіі Германіі, яе выхад з Лігі нацый і кульцівіраванне ідэі рэванша яшчэ больш падліваюць масла ў агонь будучых супярэчнасцей імперыялізма, які задыхаецца ў лісках сусветнага эканамічнага крызіса.

У сувязі з гэтым т. Сталін падкрэсліў: «зноў, як і ў 1914 г., на першы план высоўваюцца партыі ваяўнічага імперыялізма, партыі вайны і рэванша».

Адначасова ва ўнутранай палітыцы пануючыя класы капіталістычных краін знішчаюць апошнія рэшткі парламентарызма і буржуазнай дэмакратыі і пераходзяць к метадам адкрытага тэрору захавання сваёй дыктатуры і падрыхтоўкі тылу будучай вайны.

«Шавінізм і падрыхтоўка вайны,—указваў тут-жа т. Сталін,—як асноўныя элементы знешняй палітыкі, абузданне рабочага класа і тэрор у галіне ўнутранай палітыкі, як неабходны сродак для ўмацавання тылу будучых ваенных фронтаў,—вось што асабліва займае сучасных імперыялісцкіх палітыкаў».

У агульных рысах «паварот ад дэмакратыі к палітычнай рэакцыі», характэрны для паміраючага загінаючага капіталізма, быў ўскрыт Леніным ужо пры аналізе эпохі імперыялізма, калі ён ўказваў, што «свабоднай канкурэнцыі адпавядае дэмакратыя. Манаполіі адпавядае палітычная рэакцыя». «Асабліва абвастраецца таксама,—тут-жа падкрэсліваў Ленін,—нацыянальнае прыгнечанне і імкненне к анексіям, г. зн. к парушэнню нацыянальнай незалежнасці». Зараз перад тварам нарастаючага рэвалюцыйнага крызіса, калі ў масах спее «ідэя штурма» капіталізма, гэта рэакцыя прымае такія агалцелыя формы як фашызм, які злучае соцыяльную дэмагогію і крывавы тэрор ва ўнутранай палітыцы з крайняй імперыялістычнай агрэсіўнасцю і шавінізмам у сферы знешняй палітыкі.

У гэтай сувязі т. Сталін указаў, што

«Перамогу фашызма ў Германіі трэба разглядаць не толькі як адзнаку слабасці рабочага класа і рэзультат здрады соцыял-дэмакратыі рабочаму класу, расчысціўшай дарогу фашызму. Яе трэба разглядаць таксама як адзнаку слабасці буржуазіі, як адзнаку таго, што буржуазія ўжо не ў сілах уладарыць ста-

рымі метадамі парламентарызма і буржуазнай дэмакратыі, з прычыны чаго яна вымушана звярнуцца ва ўнутранай палітыцы да тэарэтычных метадаў кіравання, як адзнаку таго, што яна не ў сілах больш знайсці выхад з цяперашняга становішча на базе мірнай знешняй палітыкі, з прычыны чаго яна вымушана звярнуцца да палітыкі вайны».

Імперыялістычныя войны, безумоўна, маюць патрэбу ў нацыяналістычным асяпленні і патрыятычным чадзе мас, у прапаведзі «нацыянальнага адзінства» і «месіянізма», ў арганізацыі міжнароднай нянавісці і розні. Зараз гэты механізм шавіністычнай прапаганды і гвалтоўнасці разбэшчана дэманстравецца перад усім светам фашыстамі — гэтымі найбольш рэакцыйнымі, найбольш шавіністычнымі і найбольш імперыялістычнымі элементамі фінансавога капітала.

Сучасныя фашысцкія «тэарэтыкі» з дубінкаю ў руках, тыпу Розенберга, Шпенглера і інш., для абгрунтавання сваіх імперыялістычных замыслаў не грэбаюць ніякім тэарэтычным хламам. У сваёй крывавай расправе з сацыялістычным рухам германскага пролетарыята яны аднолькава аргументуюць і ад «арыскай расы» і ад «нямецкага духу». Чыстата «нямецкай крыві» і прагнасць «нямецкага духу» (чытан фашысцкага духу) абвешчаюцца жывіцельнымі крыніцамі аднаення «нацыянальнай Германіі» і яе культуртрэгерскай ролі на міжнароднай арэне. Фашысцкая сістэма шавіністычнай прапаганды ва многім перавышае чорнасоценную палітыку рускага царызма з яго яўрэйскімі пагромамі і нацыянальнай разнёй.

Жывельны заалагічны нацыяналізм дапаўняецца культываваннем містычнага нацыяналізма, які набывае самыя дзікія, агідныя формы шавіністычнага фанатызма.

Для гэтага шырока скарыстоўваецца гегельскі «абсалютны дух», мадэрнізаваны адпаведна рэакцыйным імперыялістычным вадзеленням. Мадэрнізацыя немінуча, паколькі «нямецкі дух» фашысцкага тыпу мала падобен да гегелеўскага «абсалютнага духу». Падобна гегелеўскаму, ён не намеран замякнуцца ў вузкіх рамках прускай манархіі і вечна самалюбавецца і назіраць свае ўласныя паклёты ў аблачэнні прускай манархіі. Яму сняцца кашмарныя ідэалы катаніяльнага прыгнечання на прасторах Усходняй Еўропы.

Акрамя таго, «нямецкі дух» ўжо не з'яўляецца абстрактным духоўным выражэннем зямных інтарэсаў, а прадстаўляе сабой ваяўнічае мілітарысцкае выражэнне згаладалых апетытаў імперыялістычных акул, якія са злопыханнем адхіснуты Верслем на задні план, спяшаюцца абгрунтаваць фашысцкую дыктатуру, распаліць нацыянальную нянавісць і разню з тым, каб падрыхтаваць новую імперыялістычную вайну і ў першую чаргу інтэрвенцыю супроць СССР.

Расісцкая тэорыя Гітлера, згодна якой «народнасць ляжыць... ў крыві» прапаведвае выключную «чыстату» і «перавагу» «нямецкай паўночнай галіны» «арыскай расы» перад астатнімі ніжэйшымі расамі, асабліва «славянамі».

Пры гэтым фашысты разлічваюць забіць двух зайцаў: па-першае, раскалоць салідарнасць пролетарыята з яго ідэяй класовай барацьбы і камунізма, ўстанавіць сацыяльны мир у рамках «адзінай расы», уцягнуць у крывавую справу маналістычнага капітала дробную буржуазню і нават рабочых, а, па-другое, аб'яднаць пад згодай нямецкага фашызма ўсе нямецкія народы, а таксама падпарадкаваць у якасці

сваіх калоній «ніжэйшыя расы», і ў першую чаргу «славянскія народы».

Затым зусім зразумела імперыялістычнае сваяцтва душ «нямецкай расы» з панмангольскай ідэяй «расавай агульнасці», якая таксама заклікана абпрунтаваць агрэсіўную палітыку японскага імперыялізма ў Кітаі, Манчжурый, Манголіі і т. д.

XIII пленум ІККІ даў вычарпальную характарыстыку фашысцкай рэакцыі, ускрыў яе карэнні і задачы. Пленум мабілізаваў секцыі Комінтэрна на рашучую, непрымірымую барацьбу з фашызмам. Адначасова пленум яшчэ раз заклікаў доўгалетняе здрадніцтва соцыял-фашыстаў, якія расчысцілі шлях для фашызма. На працягу доўгіх гадоў яны атручвалі класавую свядомасць пролетарыяў перадавых краін нацыяналістычнай агрутай, тапілі рабочы рух у крыві. У пасляваенны час, калі ім капіталістамі былі ўручаны партфелі міністраў, яны верна неслі сваю службу «вучоных халопаў» і паліцэйскіх граміл эксплуатаатарскіх класаў. І зараз, калі буржуазія адмаўляецца ад метадаў буржуазнай дэмакратыі і ўжывае метады адкрытага тэрору, яны прадаўжаюць лакействаваць.

І каб да канца давесці вернасць свайму гаспадару, яны ў перыяд апошніх схватак капіталізма з соцыялізмам імкнуцца адшукаць нейкую функцыю, карысную для буржуазіі.

Вуснамі сваіх гавароў Вельсаў, Кауцкіх і інш. яны абвясцілі: «прыспасавацца». Прыспасобіцца к фашысцкаму рэжыму—у гэтым сэнсе жыцця соцыял-фашыстаў. Апошнія падзеі ў Германіі, у Аўстрыі паказалі, які смурод можа яшчэ пукаць гэты труп соцыял-фашызма.

Для распальвання зварынага нацыяналізма і лютай расправы з рэвалюцыйным соцыялістычным інтэрнацыянальным рухам пролетарыята буржуазія мабілізуе ўвесь апарат свайго духоўнага і матэрыяльнага панавання: дзяржаўныя органы класавага гвалту, прэсу, школу, царкву, буржуазныя і дробна-буржуазныя партыі, у тым ліку і соцыял-фашыстаў. І тут буржуазія, як і ўсе прыгнятаючыя класы, як тэта неаднокраць указваў Ленін, для аховы свайго панавання адчувае патрэбу ў двух соцыяльных функцыях: функцыі ката і функцыі папа. Калі ката павялічваюць, падаўляюць пратэст і абурэнне прыгнечаных, то пап прызван маляваць перспектывы жыцця жыхароў і пакут пры капіталізме, сеяць ілюзіі аб «мырным саюзе роўнапраўных нацый» пры капіталізме, заклікаюць да класавата прымірэння і супрацоўніцтва пролетарыята са «сваёй» буржуазіяй, паралізоўваюць баявы настрой і рэвалюцыйную рашучасць пролетарыята, дэзарганізуюць, расколваюць адзінства радоў сусветнага пролетарыята.

Ленін з усёй сілай класавай нянавісці і палкасцю пролетарскага рэвалюцыянера ўказваў, што Каўцкі—гэты «першакласны ліцамер і віртуоз у справе прастытуавання марксізма»—«ператварыў марксізм у самую агідную і тупавумную контррэвалюцыйную тэорыю, у самую брудную папоўшчыну».

Кроўныя інтарэсы пролетарыята патрабуюць найвялікшай згуртаванасці і арганізаванасці яго барацьбы з сусветным імперыялізмам. Іменна зараз, больш чым калі-б там ні было, набывае выключнае значэнне пытанне аб сумесных арганізаваных выступленнях пролетарыята па ўсіх пытаннях класавай барацьбы, пытанне аб кіравніцтве Комуністычнага Інтэрнацыянала гэтай адзінай цэнтралізаванай

міжнародній партії пролетаріята, баявога штаба і організатора міжнародної соціалістичної революції—сусветным рухам пролетаріята. Задача сусветнага пролетаріята і яго авангарда—Комуністичнага Інтэрнацыянала: проціпаставіць палітыцы нацыянальнай нянаві і варожасці, палітыцы прымірэння пролетаріята са «сваёй» буржуазіяй і раз'яднення пролетаріята розных краін—палітыку згуртавання класавых сіл пролетаріята. Ад комуністичных партій патрабуецца ўменне ўвязаць барацьбу за соцыялізм з паслядоўна рэволюцыйнай праграмай у нацыянальным і каланіяльным пытаннях

(Канец будзе)

КАНСУЛЬТАЦЫІ

РАШЭННІ XVII ПАРТЗ'ЕЗДА—У МАСЫ

КУТОК ПРАПАГАНДЫСТА

Узняць арганізацыйную работу да ўзроўню палітычнага кіраўніцтва¹⁾

Арганізацыйнае пытанне ў большэвіцкай партыі заўсёды іграла выключную ролю. Наша партыя, партыя новага тыпу, рэзка адрозніваецца ад партый буржуазнага толку.

Самая пастаноўка ў нас арганізацыйнага пытання непасрэдна выцякае са зместу дыктатуры пролетарыята, са зместу задач соцыялістычнага будаўніцтва, неабходнасці ўцягнуць у гэта будаўніцтва мільённыя масы працоўных. Ленін і Сталін у сваіх творах неаднокраць падкрэслівалі, што пасля перамогі над буржуазіяй, пасля заваявання ўлады галоўная і самая цяжкая задача—гэта задача арганізацыі новых адносін паміж людзьмі.

Ленін гаварыў:

«Для паспяховага кіраўніцтва неабходна, акрамя ўмення пераканаць, акрамя ўмення перамагчы ў грамадзянскай вайне, ўменне практычна арганізаваць. Гэта—самая цяжкая задача, бо справа ідзе аб арганізацыі па-новаму самых глыбокіх, эканамічных, асноў жыцця дзесяткаў і дзесяткаў мільёнаў людзей. І гэта—самая ўдзячная задача, бо толькі пасля яе вырашэння (у галоўных і асноўных рысах) можна будзе сказаць, што Расія стала не толькі савецкай, але і соцыялістычнай рэспублікай» (т. XXII стар. 442).

Яквы-ж асноўныя арганізацыйныя прынцыпы нашай партыі?

Гэта—дэмакратычны цэнтразм, адзінства на прынцыповай партыйнай аснове, жалезная свядомая дысцыпліна, апора ў правядзенні ўсіх мерапрыемстваў на масы.

У межах гэтых асноўных прынцыпаў наша партыя заўсёды ўмела глыбока маневраваць, падпарадкоўваючы арганізацыйнае будаўніцтва, формы і метады практычнай работы палітычным задачам, інакш кажучы арганізацыйнае будаўніцтва заўсёды было на службе у партыі. Усюды мы бачым цяснейшую сувязь паміж правільнай лініяй партыі і арганізацыйнымі мерапрыемствамі па яе ажыццяўленню.

Гэта юпалучэнне палітыкі і арганізацыйнай работы бліскуча выражаны ў дакладзе тав. Сталіна на XVII з'ездзе партыі. Тав. Сталін з выдатным тэхнічным майстэрствам спалучыў пытанні глыбокай тэорыі, мудрай палітыкі і пытанні арганізацыйнай практыкі. Гэта адзінства тэорыі і практыкі, адзінства палітыкі і канкрэтных арганізацыйных мер для вырашэння новых задач і ёсць гоі стыль работы, які нам патрабуецца.

¹⁾ перапрацаваная радыёлекцыя.

У перыяд грамадзянскай вайны партыя патрабавала ад сваіх членаў беспракаснага выканання ваенных загадаў, беззаветнай барацьбы на фронтах супроць белагвардзейцаў і інтэрвентаў. Арганізацыйная работа ў гэты перыяд была накіравана на фармаванне інавацыйных жае. іх пралетарскай дысцыплінай баявых атрадаў і армій і хуткую перабудку іх для разгрому ворагаў на шматлікіх ваенных фронтах.

У першы перыяд нэпа Ленін вучыў партыю ўменню так адступіць, каб лягчы было разбегчыся для скачка ўперад для далейшага наступлення. Партыя рэалізавала вучыцца «культура гандляваць», змагацца з усякага роду ўхіламі, ачышчацца ад прахадзімцаў і мазурыкаў, змагацца з бюракратызмам і комунізмам.

Далей, краіна перайшла ад перыяду аднаўлення да перыяду сацыялістычнай рэканструкцыі, ад палітыкі выцяснення кулака да палітыкі перадачы кулацтва як класа на аснове суцэльнай калектывізацыі.

І гэтыя правільныя арганізацыйныя прыпынкі забяспечылі разгром усякіх ўхілаў і фракцыі, забяспечылі адзінства і маналітнасць рабоў партыі, стойкасць яе ў баях за праграму першай пяцігодкі. Арганізаваць работу ў перыяд першай пяцігодкі, калі шырокім фронтам рэзга, дала сацыялістычная рэканструкцыя, аказалася не менш цяжкім, чым арганізаваць перамогу ў Кастрычніку або ў перыяд грамадзянскай вайны.

Сутнасць арганізацыйнай перабудовы ў рэканструкцыйны перыяд вызначыў на XVI з'ездзе партыі тав. Сталін. Ён указаў на неабходчасць

«арганізаваць перабудову ўсёй практычнай работы профсаюных, кааперацыйных, саветскіх і ўсякіх іншых масавых арганізацый, прыстасова да запатрабаванняў рэканструкцыйнага перыяду; стварыць у іх ядро з найбольш актыўных і рэвалюцыйных работнікаў, адцягнуўшы і ізаляваўшы апартуістычныя, традывінісцкія, бюракратычныя элементы; выгнаць вон з іх чуждыя і перарадзіўшыяся элементы і высунуць новых работнікаў знізу. Мабілізаваць самую партыю для арганізацыі усеі справы наступлення; умцаваць і адтачыць партыйныя арганізацыі».

Кручыўся гэнымі ўказаннямі, партыя правяла сур'ёзныя меры на палепшэнне работы ўсіх арганізацый. Напоўнім найбольш буйныя з гэтых арганізацыйных мерапрыемстваў гэта:

Ліквідацыя акруг, стварэнне новых раёнаў і арганізацыя па тэрыторыі МТС і саўгасаў, нобілізацыя кіравніцтва да вёскі і калгаса. Арганізацыя новых абласцей і разбуйненне некаторых абласцей і краёў;

Разбуйненне наркаматаў, галоўных кіравніцтваў і трэстаў, набліжэнне кіравніцтва да нізавых вытворчых звянаў;

Правядзенне чысткі саветскіх, паспаларных органаў і скарачэнне іх штатаў; ліквідацыя, у мэтах барацьбы з канцэлярыска-бюракратычным метадам кіравніцтва і абязлічжай, функцыяналікі ў вугальнай прамысловасці і чыгуначным транспарце;

Перасоўка лепшых інжынерна-тэхнічных работнікаў з апаратаў і канцэлярыі непасрэдна на вытворчасць;

Разбуйненне профсаюзаў, узмацненне ролі ЦК вытворчых саюзаў, перабудова сістэмы снабжэння.

Адным з апошніх важнейшых мерапрыемстваў партыі з'яўляецца стварэнне палітаддзелаў на чыгунках і на водным транспарце і ўвядзенне партторпаў у вугальнай і іншых галінах прамысловасці.

Зусім выключнае значэнне ва ўмацаванні партыі і палепшэнні арганізацыйнай работы мелі і маюць чыстка партыі і разгортванне самакрытыкі.

Самакрытыка пераўзброіла многія нашы арганізацыі. Яна з'явілася тым інструментам, які дапамог ускрыць недахопы і арганізаваць работу лепш.

Іменна ўсімі гэтымі большэвіцкімі арганізацыйнымі мерамі, а не самацёкам, была забяспечана перамога партыі ў перыяд першага пяцігодкі.

Апрочнае, рашаючае значэнне мае арганізацыйнае пытанне на сучасным этапе будаўніцтва сацыялізма, калі сацыялістычны ўклад «з'яўляецца непадзелна пануючай і ідэяна камандуючай сілай на ўсёй народнай гаспадарцы» (Сталін).

Было-б тлывокай памылкаю думаць, што перамога ў выкананні гэтай вялікай праграмы сацыялістычных работ, якую прыняў XVII з'езд, прыдзе сама па сабе, самацёкам. Так могуць думаць толькі бюракраты, канцэлярысты. Барацьбу за выкананне рашэнняў з'езда партыі трэба арганізаваць. Тав. Сталін вучыў нас таму, што партыя не можа абмежавацца выпрацоўкай генеральнай лініі. Яна павінна яшчэ **правараць** з дня у дзень правядзенне генеральнай лініі на практыцы. Яна павінна **кіраваць** правядзеннем генеральнай лініі, паляпшаючы і удасканальваючы ў ходзе работы прынятыя планы гаспадарчага будаўніцтва, выпраўляючы і **папярэджваючы** памылкі.

Асабліва павучальны ў гэтых адносінах урок перабудовы кіравніцтва вугальнай прамысловасці. На гэтым прыкладзе мы наглядна можам павучыцца ў ЦК партыі, як трэба праводзіць генеральную лінію партыі на практыцы.

Тав. Сталін высунуў 6 гістарычных умоў: пытанні рабочай сілы, зніжэнне ўраўнялак у зарплате, абязлічкі ў рабоце, стварэнне новай вытворча-тэхнічнай інтэлігенцыі, правільнае выкарыстанне строю, умацванне сацыялістычнага гаспадарства. А праз некаторы час ЦК партыі прыняў пастанову аб перабудове вугальнай прамысловасці. ЦК нанёс удар перш за ўсё па канцэлярска-бюракратычнаму метадзе кіравання. Ён даб'ўся перакідкі кваліфікаваных інжынерна-тэхнічных сіл непасрэдна на вытворчасць—у шахты, у забой. Бязпачатная вайна была абвешчана функцыянацы і абязлічцы ў кіравніцтве вугальнай прамысловасцю, ураўнілаўцы—у зароботнай плаце шахцерам. ЦК партыі накіраваў групы вопытных і аўтарытэтных большэвікоў для непасрэднай дапамогі ў перабудове работы арганізацыі вугальнага Данбаса, з выключнай рашучасцю і хуткасцю ЦК партыі перасек усе спробы сабатаваць указанні партыі аб перабудове работы па вуглю і даб'ўся, нарэшце, зруху к лепшаму ў вугальнай прамысловасці.

Або вазьміце арганізацыйныя мерапрыемствы па лініі перабудовы сельскай гаспадаркі. Тав. Сталін высунуў генеральны лозунг зрабіць калгасы большэвіцкімі, а катэгорыяў заможнымі. Рычагом правядзення гэтага лозунга ў жыццё з'явіліся палітаддзелы МТС і саўгасаў.

вопыт як х быў пазней перанесен на чыгуначны транспарт. Партыя адабрала ў палітаддзелы лепшых большэвікоў. Тав. Кагановіч асабіста знаёміўся з работнікамі, пасылаемымі ў палітаддзелы. І тут, як і ва ўсёй сваёй рабоце, ЦК кіраваўся геніяльнай думкай Леніна аб тым, што галоўнае ў арганізацыйнай рабоце гэта падбор, людзей і праверка выканання.

На новых асцягах ЦК партыі быў пабудаван сельскагаспадарчы адзел. Ён пабудаван на аснове поўнага выгнання функцыяналізму па вытворча-тэрытарыяльнаму прынцыпу. У ім сканіце правадзіцца падбор і падрыхтоўка кадрў для сельскай гаспадаркі і палітыка-масавае работ.

Усім зараз вядомы гіганцкі поспех палітаддзелаў.

Сакрэты іх поспехаў—у правільнай арганізацыі калгасных мас, у апоры на актыўна-ініцыятыўны, у жывым, канкрэтным і апэратыўным кіраўніцтве сельскай гаспадаркай, ва ўменні ўнікаць у дэталі вытворчасці, ва ўменні вылучаць выдатных, чэсных калгаснікаў і ва ўменні разгледзець справы ісе сацыялістычна-аграрна-навіж калгасамі, унутры калгасаў і між наасобнымі людзьмі.

І ўсё-ж гэтыя дэталі не з'яўляюцца перабудовай партыі па-новому. Арганізацыйна-практычная работа ўсё яшчэ адстае ад патрабаванняў новых гіганцкіх задач, высоуваемых партыяй.

Адставае арганізацыйна-практычная работа ад патрабаванняў палітычнай лініі партыі востра і ярка ўскрыта ў дакладзе тав. Кагановіча на XVII з'ездзе партыі.

На гэтым, якія-ж гэта асноўныя недахопы арганізацыйнай работы?

Галоўнейшымі з іх з'яўляюцца:

Канцэлярска-бюракратычныя метады кіраўніцтва і няўважлівасць да нізавых савецка-гаспадарчых і партыйных органаў; дача «агульных», абстрактных дырэктыў і шматлікіх загадаў замест канкрэтнага кіраўніцтва і вывучэння дэталей работы.

Перакладванне абавязку праверкі выканання і падбору кадрў на малакваліфікаваных работнікаў.

Разбуханне штатаў цэнтральных і сярэдніх звенняў савецкага і гаспадарчага апарата, адцягваючае з вытворчасці ў канцэлярыі значную колькасць інжынерна-тэхнічных работнікаў.

Функцыянальная пабудова апарата, расканцэнтраванне справы кіраўніцтва ў дзесятках аддзелаў і сектараў і, як вынік гэтага,— адсутнасць апэратыўнага кіраўніцтва.

Крайняя слабасць адміністрацыйна-арганізацыйнай адказнасці і абязлічка кіравання пад прыкрыццём «калепільнасці» кіраўніцтва.

Адкрытыя і скрытыя парушэнні жалезнай дысцыпліны партыі.

Небяспека ўсёх гэтых канцэлярска-бюракратычных метадаў кіраўніцтва заключаецца, між іншым, у тым, што яны распаўсюджаны. І ў Наркамземе, і ў Наркамсоўгасе, і на транспарце і ў органах тавараправодзячай сетцы ўцягнутыя гэтыя канцэлярска-бюракратычныя прыёмы кіраўніцтва.

Адкуль у нас у Савецкім саюзе гэтая хвароба?

Яна з'яўляецца адным з найбольш цяжкіх форм адставання ад старога царскага Расіі.

У царській Росії бюрократизм наогул лічыўся не хваробай, а чармальнаю з'явай, з якой і барацьбы не вялося. І рапрауды ён быў неідэмнаю часткай буржуазна-прыгонніцкага дзяржаўнага апарата.

Кастрычніцкая рэволюцыя раз'іла бюракратычную машыну, але жывыя носьбіты бюракратызма—бюракраты засталіся. Засталася грабнейшая сялянская гаспадарка, якая жывіць бюракратызм. Стары бюракраты, засечаны ў новым савецкім антраце, прымятаюць сабе так і шкодніцтва. Партыя і ўрад уцягвалі ў кіраванне дзяржавай мільёны працоўных.

Аднак, барацьба з бюракратызмам, з векавымі налыкамі мінулага шчэ далёка не закончана. Бюракратызм застаецца, шчэ, як і да гэтага, мінулага ў свядомасці людзей.

У чым-жа канкрэтна выражаецца канцэлярска бюракратычнае мегадкіраўніцтва?

У агульнасці, абстрактнасці, у падмене жывой справы і сапраўднага ў забавенні насущных патрэб і інтарэсаў рабочага класа і сацыялістычнага сялянства.

Людзі, заражаныя бюракратызмам, не змагаюцца за сацыялізм, а толькі «пужаць», адбываюць «павіннасць».

Многія сапраўдныя барацьбіты за справу рабочага класа, энтузіясты сацыялістычнага будаўніцтва, творцы вялікай справы камунізму.

Бюракраты, адбываючы павіннасць, не жадае ісці на вытворчасць, не перамяшчаюцца ў канцэлярыю, не хварэе душою за вытворчасць, не гарыць на рабоце. Інакш кажучы, праяўляе чыноўніцкія адносіны да работы.

Бюракратызм асабліва небяспечны таму, што ён прадстаўляе сабой зручную форму для маскіроўкі дзеянняў класавых ворагаў. А бюракратычныя поспраткі апрачаюцца апартуніст, не вераючы ў гэмпы сацыялістычнага будаўніцтва. Носьбіт канцэлярска-бюракратычных метадаў кіраўніцтва праяўляе знешне згоду з генеральнай лініяй партыі, а ў той-жа час втыкае, апарывае і павольна гармозіць прадуманне гэтай лініі ў мяцеж.

Акрамя неапраўданых бюракратаў, канцэлярыстаў ёсць у нас яшчэ і такі тып работнікаў, які таксама гармозіць справу, скоўваюць жыццё работнікаў, не даюць актыўнасці мас рухацца ўперад. Пра гэты тып нягодных работнікаў вобразна гаварыў у сваім дакладзе І. Сталін.

Т. в. Сталін заявіў з поваду «вяльмож», што «іх трэба зыхастання знімаць з кіруючых пастоў, не гледзечы на іх заслугі ў мінулым». Што-ж датычыць балбатуноў, то ў адносіх іх тав. Сталін сказаў: «Балбатунам не месца на апэратыўнай рабоце».

Сурэзнейшым тормазам выканання праграмы «сацыялістычнага будаўніцтва» з'яўляецца такое параджаўнае бюракратызма, як функцыяналка. Яна выражаецца ў неграмадзянскім шмацкіх сектараў і аддзелаў, ва ўстанаўленні бясконцай колькасці інстанцый, у якіх не разбіраюцца, хто за што адказвае. Пры функцыяналцы змазваецца роля адзінаначальніка, ствараецца атмасфера безадказнасці. Яркім узорам такой нягоднай сістэмы функцыянальнай пабудовы работы з'явіўся Наркамзем, дзе існавала 29 кіраўніцтваў і 202 сектары, прычым кожны сектар ведаў усім СССР. Для таго, каб вырашыць якое-небудзь пытанне, трэба было прайсці праз дзесятак сектараў.

Функціоналка канцелярска-бюракратычныя метады кіравніцтва, падмена канкрэтных аператыўнай работы балбатнёю тэме не толькі у цэнтральных апаратах. Гэтыя хваробы гняздзяцца і ў нізавых партыйных, масавых арганізацыях.

Якім чынам ліквідаваць усе гэтыя хваробы і падняць арганізатыву і практычную работу так, каб яна задавальняла гіганцкім узрослым запросам сучаснага перыяду—перыяду другой п'яцігодкі?

Рашэнні XVII з'езда яшчэ больш глыбока развіваюць і канкрэтызуюць у новых умовах дзейнасці арганізацыйныя прынцыпы большавіцкай партыі. Для выкарчавання канцелярска-бюракратычных метадаў кіравніцтва, знішчэння функцыяналізму, забяспечання канкрэтных і аператыўнага кіравніцтва XVII з'езд партыі прапалаваў кіравання наступнымі палажэннямі:

Першае—парайсці ад «агульнага» і абстрактнага кіравніцтва да канкрэтнага кіравніцтва, ад «агульных» рэзалюцыі да аператыўных рашэнняў, аснаваных на вывучэнні і веданні дэталяў і тэхнікі справы, да пэўнай жывой сувязі з нізавымі звянямі: вытворчасці і кіравніцтва (цэх, участак, прадпрыемства, калгас, вёска, МТС, саўгас і т. п.);

Другое—узвясці асабістую адказнасць кіраўнікоў за даручаную ім справу, якая пачынаецца і кінца савецкай лініі ліквідаваць функцыяналізм і аб'явіць у рабоце, устанавішы строгае адзінаначалле;

Трэцяе—устанавіць сістэматычную дакладную праверку выканання ініцыятыў партыі і ўрада з тым, каб праверкай выканання займаўся асабіста кіраўнік арганізацыі, установы, прадпрыемства і каб праверка выканання забяспечвала ўмацаванне партыйнай і савецкай дысцыпліны;

Чацвёртае—забяспечыць перасоўку кваліфікаваных работнікаў з апарата і канцелярыі непасрэдна на вытворчасць, скарацішы апараты кіравніцтва, палепшышы ластавоўку размяшчэння работнікаў, абавязавшы кіраўніка установы і прадпрыемства асабіста кіраваць гэтай справай.

XVII з'езд партыі ў сваіх рашэннях падкрэсліў, што прынцып вытворчых ячэек, аб'яднаных па тэрытарыяльнаму прызнаку (раса, абласць, нацрэспубліка) аказаўся недастатковым у новых умовах. Напрабавалася аб'яднанне пераходнай партыйнай арганізацыі па **вытворчаму прынцыпу**. Адсюль стварэнне палітаддзелаў МТС, саўгасаў і транспарта, адсюль парторты на важнейшых участках сацыялістычнага будаўніцтва, адсюль-жа знішчэнне функцыянальных аддзелаў у аб'ёмах, крайкомах і ЦК ВКП(б) і стварэнне замест іх цэласных вытворча-гальных аддзелаў.

Асобая увага ў рашэннях з'езда удзелена перабудове нізавых партыйных арганізацыяў. У кожным прадпрыемстве або установе, калгасе **партарганізацыя будзе так: партарганізацыя прадпрыемства—партарганізацыя цэха (або участка аддзела)**. Партыйныя ячэйкі ператвараюцца ў партыйныя арганізацыі з парткомам на чале, а ў цэхах, зменах, аддзяленнях цэхавыя арганізацыі з партыйным арганізатарам на чале. «У сваю чаргу ўнутры цэхавых участкаў і т. п. арганізацыяў могуць стварацца партыйныя групы па брыгадах, агрэгатах, прадпрыемствах» і т. п. Гэта значыць, што партыйныя групы не абавязкова ствараюцца на кожным агрэгате, на кожным участку, іх трэба ствараць на тых агрэгатах і участках, дзе ёсць у гэтым неабходнасць. Набліжэнне партыйнага кіравніцтва да паасобных работнікаў, катлашнікаў да непасрэднага вытворчага звыяна, дзе фактычна вырашэцца поспех справы і дзе знаходзіцца канцовае выражэнне праграмы вялікіх сацыялістычных работ, веданне даручанай справы, уніканне ў

дэталі вытворчасці, — у гэтым уся соль перабудовы работы. Навы парадак арганізацыі работы ўстаноўлен і ў савецкіх арганізацыях. Яны таксама, пачынаючы ад нізавых звенняў да народных камісарыятаў уключна, перабудоўваюцца на вытворча-тэрытарыяльнай аснове. Ліквідуюцца распыленае кіраўніцтва, абязлічка і безадказнасць.

Чоткасць работы апарата патрабуе ў першую чаргу поўнапраўнага кіраўніка ў кожным даным звяне, будзь-то брыгада, цэх, трэст ці наркамат. Гэтай поўнапраўнасці, поўнага адзінаначалля не было дагэтуль і партыя патрабуе, каб адгэтуль кожны кіраўнік **сам** кіраваў падборам кадраў свайго апарата, **сам** вызначаў мінімум тых ведаў, якімі той ці іншы работнік павінен аўладаць, **сам** правяраў якасць работы сваіх падначаленых, выкананне імі дырэктыў партыі і ўрада, нарэшце, **сам** без перашкод і тормазаў «калеіляльнасці», атэртыўна, як адзінаначальнік, кіраваў і апаратам і падначаленымі вытворчымі звянямі.

Далейшае палепшанне работы савецкага апарата мяркуе прымяненне ўсе новых і новых мас да кіравання апаратам. Неабходна мадылізаваць творчую ініцыятыву і самадзейнасць мас супроць бюракратызма нашых устаноў і арганізацый. Шляхі ўцвягнення мас у кіраўніцтва дзяржавай вядомы. Першы шлях — гэта **советы** рабоча-сялянскіх дэпутатаў і іх **секцыі**. Партыйны з'езд папрабаваў пашырыць сёньнішніх **секцый** **советаў** і **дэлегацкіх груп** на прадпрыемствах, у вёсках, а ў вялікіх гарадах арганізаваць **параенныя ўчастковыя групы дэпутатаў** **советаў**, пры гэтым асобую ўвагу звярнуць на ўцвягненне ў работу **советаў і іх секцый жанчын-актывістак работніц і калгасніц**.

Апромяная задатка ўскладзена на **профсаюзы**, як найбольш масавую, услед за саветамі, арганізацыю пролетарыята. Профсаюзам перадаюцца ўсе правы нізавых органаў РСІ на прадпрыемстве і кіраўніцтва кантрольнымі органамі пры орс'ах, ЗРК, гарпо, райпо. Гэта азначае шматнае ўзрастанне ролі профсаюзаў, выцякаючае з асноўнай іх задатка, пастаўленай Леніным: «Профсаюзы — школа камунізма».

Для палепшання работы апарата ў рашэннях па арганізацыйных пытаннях з'езд прапанаваў таксама:

«аднавіць іспраўдаўшую сябе практыку арганізацыі «лёгкай кавалерыі» комсамола, паспяхова ўскрываўшай бюракратычныя недахопы апарата. Узняць якасць работы ячэек комсамола ў дзяржустановах та палепшанню дзяржаапарата».

Асобая ўвага ў дакладзе т. Сталіна і ў рэзалюцыі партз'езда па дакладу т. Кагановіча ўдзелена пытанням кантроля, праверкі выканання дырэктыў партыі і ўрада.

РСІ па сваёй арганізацыі ўжо не можа задаволіць патрабавання добра пастаўленай праверкі выканання. РСІ была на месцы, калі некалькі год назад можна было разлічваць на магчымасць **інспектавання** работы ўсіх наркаматаў і гаспадарчых арганізацый. Зараз гаспадарчая работа разраслася, стала складанай і няма магчымасці інспектаваць яе з аднаго цэнтра. Зараз трэба **не інспектаваць, а кантраляваць выкананне рашэнняў з'езда**. Патрэбна такая арганізацыя, якая магла-б канцэнтраваць сваю ўвагу на праверцы выканання рашэнняў **цэнтральных устаноў**.

У мэтах умацнення кантроля над выкананнем рашэнняў з'езд партыі прыняў палажэнне аб арганізацыі Партыйнага кантроля пры ЦК ВКП(б) і аб Камітэ савецкага кантроля пры СНК СССР, створаных замест ЦКК і Наркамата РСІ.

Асноўнай задачай Камісіі партыйнага кантроля з'яўляецца кантроль за выкананнем рашэнняў з'ездаў партыі і пастановаў ЦК ВКП(б) па усіх пытаннях партыйнай, савецкай і гаспадарчай работы, праверка выканання кожнай пастановы паасобку.

Асноўнай задачай Камісіі савецкага кантроля, па палажэнню, з'яўляецца сістэматычная, канкрэтная і апэратыўная праверка фактычнага выканання важнейшых рашэнняў урада усімі звянамі савецкага і гаспадарчага апарата зверху данізу.

На месцах ствараюцца абласныя ўпаўнаважаныя партыйнага і савецкага кантроля, якія працуюць незалежна ад мясцовых арганізацый і падпарадкоўваюцца непасрэдна Цэнтральнай камісіі партыйнага або савецкага кантроля. Камісіяй даны вялікія правы. Яны маюць права ўстаноўляць парадкі і пастановы партыі і урада даваць абавязковыя ўказанні ўсёму савецкаму і гаспадарчаму органам у межах адпаведных саюзных або аўтаномных рэспублік, краёў і абласцей.

Перабудова арганізацыйнай работы нельга адарваць ад ідэйнага узброення члена партыі. Наадварот. Трэба непарывна звязваць рэвалюцыйную тэорыю і практыку.

Назваваючы яшчэ большы патрабаванні да кожнага партыйца, да кожнага члена арганізацыі партыі таварыша, партыя выконвае вялікую задачу. Леніна, данае ім яшчэ на другім з'ездзе партыі: «Мы назімаем старацца ўзяць веды і значэнне члена партыі вышэй, вышэй і вышэй».

Ідэйнае узброенне, лепш арганізаваць працу—такава задача.

XVII з'езд даў канкрэтную праграму перабудовы ўсёй работы партыі, работы сталінскім стылем. Гэта неабходна для паспяховага выканання задач сацыялістычнага будаўніцтва ў другую пяцігодку.

ЦК партыі ўжо заслухаў некаторыя даклады партарганізацый аб выкананні імі пастановаў XVII з'езда ў галіне партыйнага будаўніцтва. ЦК партыі адзначае, што перабудова партыйных арганізацый, асабліва першых, фактычна яшчэ не разгарнулася, а ў паасобных выпадках нават нездавальняюча.

Чым выклікана такая ацэнка? Тым, што ў радзе месц перабудоўваюцца механічна, перабудову па сутнасці часта падмяняюць шуміхай, мяняецца шылда, форма, а змест застаецца ранейшы. Скарачэнне, скарачэнне, паседжанні парткома пад знакам барацьбы з паспехам і мітуснёю, а замест гэтага склікаюць яшчэ ў большай колькасці ўсякага роду іншыя нарады толькі пад рознымі назвамі. Змяняюць колькасць пратаколаў, а замест гэтага прыдумваюць розныя спісы, нарады, рапарты і т. п. пісаніну.

Некаторыя партарганізацыі, праводзячы перабудову, забываюць пра жывых людзей. Тым часам, дух рашэнняў XVII з'езда мяркуюць за ўсё клопаты аб членах партыі, клопаты аб кожным паасобку члена партыі, аб чым вышэй яго дэмнага культурна-палітычнага узроўню, аб веданні яго інтарэсаў, настрояў.

Перабудова мяркуюць павышэнне авангарднай ролі кожнага камуніста ў брыгадзе, павышэнне яго ролі ў безумоўным выкананні вытворчага плана.

А для гэтага патрабуюцца, каб людзі былі правільна падобраны, правільна расставлены, каб яны добраахвотна выконвалі ўскладзеную на іх работу, каб яны павышалі свае тэарэтычныя і тэхнічныя веды, каб перадавікі перадавалі свой вопыт адстаючым.

Сутнасць перабудовы заключаецца ў тым, каб зрабіць усю работу больш апэратыўнай, каб лепш была пастаўлена выхаваўчая работа,

каб былі рашуча выкінуты з практыкі штамп, схематызм, усякая канцэляршчына, засланяючая жывога чалавека, і каб былі створаны ўсе ўмовы для павышэння арганізатарскай ролі на вытворчасці кожнага камуніста.

Перабудоўвацца трэба сур'ёзна, па сутнасці. Толькі тады мы сапраўды па-большэвіцку выканаем гістарычныя рашэнні XVII з'езда нашай партыі.

Рэкамендуецца прачытаць наступную літаратуру па гэтых пытаннях:

СТАЛІН—Даклад на XVI з'ездзе ВКП(б), глава III, раздзел «Пытанні арганізацыйнага кіраўніцтва».

КАГАНОВІЧ—Даклад на XVII з'ездзе ВКП(б). Главы першая і другая цалкам і ў трэцяй главе раздзелы 1, 2, 3 і 4.

Рэзалюцыя XVII з'езда ВКП(б)—«Арганізацыйныя пытанні» (партыйнае і савецкае будаўніцтва).

Пастанова ЦВК і СНК СССР Аб арганізацыйных мерапрыемствах у галіне савецкага і гаспадарчага будаўніцтва» (надрукавана ў «Правде» і «Известиях ЦИК» 16 сакавіка гэтага года).

Перадавыя «Правды»: ад 1/III—«За оперативный действенный контроль», ад 17/III—«По настоящему взяться за перестройку аппарата», ад 31/III—«Вдумчиво, серьезно перестроить партийную работу», артыкул тав. Зандэль — «Организационный вопрос на нынешнем этапе, змешчаны ў «Правде» 9 красавіка артыкул т. Фейгіна—«О новом человеке и типе большевика» «Правда» ад 17 мая 34 г., № 134 і артыкул Б. Панамарова «Устав партии», змешчаны ў «Правде» ад 26 мая 34 г.

Кніжная паліца

МАРКС К. Наёмная праца і капітал. 2-е белар. выданне, выпраўленае і дапоўненае паводле рускага выдання 1933 г. Інстытута Маркса-Энгельса. Чытка пры ЦК ВКП(б).

Менск, Партвыдавецтва, 1934 г., стар. 62, ц. 65 к.

«Наёмная праца і капітал» прадстаўляе сабою лекцыі, чытаныя Марксам у 1847 г. у Нямецкім рабочым саюзе ў Бруселі. Яны былі ўпершыню надрукаваны ў 1849 г. у «Новай рэйнскай газеце». Кніга з'яўляецца самай даступнай з работ Маркса, якая перадае сутнасць яго эканамічнага вучэння.

Побач з брашурай «Заработная плата, цана і прыбытак» гэта работа служыць незамянімым дапаможнікам для вывучэння «Капітала» Маркса.

Маркс найвышэй ясна паказвае, тым, што капіталістычнае грамадства працівіць сабою «грандыёзную ўстанову для эксплуатацыі атрымліваць большасці народу мізэрнай і безупынна змяншаючайся меншасцю». Сваім аналізам капіталізму Маркс наглядна паказвае, што няма і не можа быць іншага шляху для вызвалення пролетарыята ад капіталістычнага рабства, апрамя шляху пролетарскай рэвалюцыі, якая ўстанаўляе дыктатуру пролетарыята.

Усе выкладанне Маркса, яго аналіз немінучасці абсалютнага і адноснага збыднення пролетарыята пры капіталізме, яго даследаванне самых глыбокіх супярэчнасцей, раздзіраючых капіталістычнае грамадства з'яўляецца найцешчэй зброяй у барацьбе супроць усякіх скажэнняў, супроць усякага апашлення і вульгарызацыі марксізма з боку ўсіх фальсіфікатараў марксізма, апартуністаў усіх масцей. Кнізе прыданы ўводзіны Энгельса да «Наёмнай працы і капітала», напісаныя ім у красавіку 1891 г.

У дадатку змешчана работа Маркса «Заработная плата». Гэты рукапіс прадстаўляе сабою заметкі, паслужыўшыя матэрыялам для часткі лекцый Маркса, якія ляглі ў аснову «Наёмнай працы і капітала». У кнізе ёсць прадметны ўказальнік і ўказальнік імён.

ЛЕНІН В. І. Аснаванне Комуністычнага інтэрнацыянала. Прамовы, гаворкі, артыкулы.

Менск, Партвыдавецтва, 1934 г., ст. 43, ц. 35 к.

У брашуры змешчаны рад прамой і артыкулаў Вадзіміра Ільіча, якія адносяцца да перыяду першага кангрэса Комунітарна. Змешчаны тут артыкул «Трэці інтэрнацыянал і яго месца ў гісторыі», і тэзісы Леніна аб буржуазнай дэмакратыі і дыктатуры пролетарыята, з'яўляюшыяся ў арсенале сучаснага большэвізма, як адзін з асноўных чына-

грамных дакументаў, — падгульняюць цэлую эпоху барацьбы Леніна і большэвікоў супроць міжнароднага апартунізма.

У гэтых і дэкларацый аб буржуазнай дэмакратыі і дыктатуры пролетарыята і артыкуле «III Інтэрнацыянал і яго месца ў гісторыі» Ленін да канца ўскрывае сапраўны гвар буржуазнай дэмакратыі і паказвае, як упершыню ў свеце савецкая ці пролетарская дэмакратыя стварыла дэмакратыю для мас, для працоўных, для рабочых і дробных сялян, падавіўшы «свабоду» эксплуатавараў, адняўшы ў іх «свабоду» эксплуатаваць.

Гэта — бліскучыя дакументы трыумфа Кастрычніцкай рэвалюцыі, якая была рашаючай перамогай ленінізма, перамогай Комуністычнага Інтэрнацыянала.

21 умова прыёму ў Комуністычны Інтэрнацыянал.

Менск, Партвыдавецтва, 1934 г., ст. 36, ц. 35 к.

Умовы прыёму ў Комуністычны Інтэрнацыянал», выпрацаваныя II кангрэсам Комінтэрна ў 1920 г. пад непадзільным крэдытам Чэкава зьяўляюцца адным з важнейшых і гістарычных дакументаў міжнароднага большэвіцкай партыі ў барацьбе за дыктатуру пролетарыята, якую вядуць нашы брацкія кампартыі. «21 умова» застаецца і цяпер гэтым дзень рашаючай і непарушнай дырэктывай.

Асабліва артыкул О. Пятніцкага падае гісторыю ўзнікнення «21 умовы» і барацьбы Комінтэрна за іх ажыццяўленне. У дадатку змяшчае ўрывак з тэзсаў В. І. Леніна аб асноўных задачах II кангрэса Комуністычнага Інтэрнацыянала».

Ленін В. І. Спрэчныя пытанні. Адкрытая партыя і марксісты. Менск, Партвыдавецтва, 1934 г., ст. 20, ц. 15 к.

Брашура зьяўляецца зборнікам артыкулаў В. І. Леніна, надрукаваных у «Правде» у 1913 г. супроць ліквідатару, які адмаўляўся ад падпісання ад неалеальнай рэволюцыйнай партыі пролетарыята і прапагандаваў замяніць яе бюсформеным аб'яднаннем, стварэннем шырокай і адкрытай партыі ў рамках легальнай законнасці.

Разбіраючы рашэнні партыі аб ліквідатарстве, якое кваліфікаваў, як буржуазны ўплыў на пролетарыят, небяспечнае ўхіленне ад марксізма, Ленін устанаўлівае, што інтарэсы буржуазнай контррэвалюцыі патрабуюць разбурэння і роспуску нелегальнай рэволюцыйнай партыі рабочага класа. Ленін падкрэслівае, што ліквідатары здрадзілі марксізма, дробна-буржуазныя інтэлігенты, паставыя буржуазіяні неспці ліберальную распусту ў рабочае асяроддзе.

Ленін В. І. Што рабіць?

Менск, Партвыдавецтва, 1934 г., ст. 150, ц. 75 к.

Брашура «Што рабіць?» — адна з тых работ Леніна, без якіх немагчыма вывучэнне ленінізма і гісторыі партыі. У ёй з выключнай поўнатай і чоткасцю ізложана ленінскае вучэнне аб партыі. Напісаная ў перыяд абвостранай барацьбы іскруцаю з эканамістамі, яна застаецца і цяпер зноў злобадзеным і актуальным дакументам.

Гэта работа Леніна адыграла вялікую ролю ў справе разгрому эканамістаў, стварэння адзінай, згуртаванай, цэнтралізаванай партыі. Адстойваючы ад апартуністаў ідэю цэнтралізаванай пролетарскай арганізацыі, В. І. Ленін змагаецца за партыю новага тыпу, партыю авангард рабочага класа, узброеную рэволюцыйнай тэорыяй

Браштура крытыкуе погляды апартуніста Бернштэйна, і яго рускіх паслядоўнікаў—«легальных марксістаў» і «эканамістаў», выкрывае тэорыю «стыхійнасці» у рабочым руху, паказвае, што рабочая маса не можа самастойна без партыі-авангарда, узброенай рэвалюцыйнай тэорыяй, аўладаць ідэямі навуковага соцыялізма, што камуністычная ідэалогія не вырастае стыхійна.

Разам з тым, ільч распрацоўвае план стварэння агульна-рускай партыйнай газеты, які на сутнасці з'яўляўся часткай плана стварэння партыі новага тыпу.

ЦЭТКИН КЛАРА. Заветы Леніна жанщинам всего мира.

Москва, Партиздат, 1934 г., ст. 80, ц. 6 р. 25 к.

Гэта кніга раз'ясняе ленінскія палажэнні аб карэнных зняволенні жанчыны і аб шляхах яе вызвалення.

Аўтар падкрэслвае, што прыватная ўласнасць на сродкі вытворчасці асноўная прычына жаночай няроўнасці і прыгнечання, што з паліцэлам грамадства на класы жанчына стала ўдвая прыгнечанай: капіталам і бытавымі ўмовамі. Цэлым радам канкрэтных прыкладаў і фактаў К. Цэткін ілюструе палажэнне Леніна аб тым, што пролетарская рэвалюцыя можа перамагчы толькі пры ўмове удзелу ў ёй жанчын.

Кніга змяшчае масу фактычнага матар'ялу аб велізарных поспехах жаночага руху ў Савецкай саюзе, а побач паказаны—гэтыя, дробствы, шматкое становішча працоўнай жанчыны ў краінах капітала. У кнізе многа добра зробленых здымкаў жанчын—удзельніц рэвалюцыйных падзен і жанчын-ударніц сацбудаўніцтва, а таксама здымкі з пакутнага жыцця жанчыны ў краінах фашызма.

Гэту кнігу Клара Цэткін прызначыла для жанчын Германіі, але прыходзіць да ўсіх фашыстаў перанакладзіць выхад кнігі ў свет. Там спавязаныя на пачатку кнігі Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна. У нас гэту выдатную кнігу неабходна выкарыстаць для галосных чытак у шырокіх масах, а таксама як прэмію лепшым работніцам і калгасніцам.

ОКАНО. Рэвалюцыйная барацьба працоўных мас Японіі.

Менск, Партвыдавецтва, 1934 г., ст. 34, ц. 20 к.

Прамова на XIII пленуме ВККІ. Аналізуючы расстаноўку класавых сіл у Японіі, тав. Окано паказвае, што кіруючы клас пры падтрымцы соцыял-дэмакратыі, якая фашыізуецца, мабілізуе ўсе свае сілы для вайны супроць СССР, супроць рэвалюцыйнага руху.

Окано спыняецца на росце ўплыву і сіл японскай кампартыі, на яе антываеннай барацьбе, рабоце на прадпрыемствах, у вёсцы, арміі і сярод рэвалюцыйнага моладзі. Не гледзячы на шатэны тэорыі рэпрэсываў кампартыі Японіі і партыі, настойліва і цвёрда рыхуюцца і рашаючых класавых баёў, няўхільна пашыраючы свой уплыў у масах.

КИРОВ С. Ленинградские большевики между XVI и XVII съездами ВКП(б).

Доклады и речи 1930—33 г. Лениздат, 1934 г., ст. 413, ц. 2 р. 60 к., пер. 1 р.

Кніга прысвечана выступленням т. Кірава—кіраўніка ленинградскіх большэвікоў і аднаго з лепшых аратараў і трыбунаў нашай партыі.

ты—па розных пытаннях за перыяд з 1930 па 1933 гг.: на XVI з'ездзе партыі, на ленинградскім партактыве аб выніках XVI з'езда, аб выніках снежаньскага (1930 г.), ліпеньскага (1931 г.), вераснёўскага (1932 г.) і студзеньскага (1933 г.) пленумаў ЦК ВКП(б). Дзве прамовы прысвечаны рабоце ў весцы. Заключэння зборнага выступленнем на ленинградскім актыве комсамола аб задачах комсамола. Гэтыя прамовы т. Кірава—члена палітбюро ЦК ВКП(б) трэба ведаць партактыву.

Брыгада Бібліяграфічнага інстытута
БССР імя ЛЕНІНА¹⁾.

¹⁾ У папярэднім № 8 час. „Б.Б.“ пад раздз. „Кніжная паліца“ гэты подпіс выпаў.

ПАСТАНОВЫ ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б

Аб пастанове ЦВК СССР пра ўзнагароду ордэнам Леніна работнікаў палітаддзелаў МТС і соўгасаў БССР

Пастанова ЦК КП(б)Б

1. ЦК КП(б)Б вітае начальнікаў і работнікаў палітаддзелаў МТС і соўгасаў—г. г. ВАЙМАНА (Рагачоўская МТС), БАНГАЙЦІСА (Случкая МТС), КАМЕНШТЭЙНА (Хойніцкая МТС) і БУРАВУ (нач. палітаддзела соўгаса імя Святрдова). ўзнагароджаных ЦВК СССР ордэнам Леніна.

2. Работнікі палітаддзелаў, атрымаўшыя гэту высокую ўзнагароду, заслужылі яе за ўзорную арганізацыю справы сацыялістычнай перабудовы сельскай гаспадаркі на даручаных ім участках. Асноўныя ўмовы поспехаў гэтых таварышоў заключаюцца ў тым, што яны здолелі па-большэвіцку мабілізаваць і ўзначаліць масы, згуртаваць іх на выкананне задач партыі ў справе сацыялістычнай рэканструкцыі вёскі, паказалі на справе высокія ўзоры канкрэтнай, апэратыўнай работы. Сваёй работай гэтыя работнікі дабіліся вялікага аўтарытэту сярод працоўных мас калгаснай вёскі. Яны цалкам апраўдалі тую велізарнейшую палітычнага значэння задачу, якую паставіла партыя перад палітаддзеламі—быць партыйным вокам у вёсцы, быць арганізатарам новага жыцця ў вёсцы.

3. ЦК КП(б)Б у асабліваці падкрэслівае неабходнасць глыбокага вывучэння становага вопыту арганізацыйнай і палітыка-масавай работы ўзнагароджаных работнікаў з тым, каб гэты вопыт палажыць у аснову штодзённай работы ўсіх палітаддзелаў МТС, соўгасаў і партыйных арганізацый.

Сакратар ЦК КП(б)Б ГІКАЛО.

Аб структуры пачатковай і сярэдняй школы ў СССР

(Пастанова СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б))

1. У мэгах забяспечання чоткай арганізацыйнай структуры і парадку ў школе ўстанавіць агульныя для ўсяго СССР тыпы агульна-асветнай школы: пачатковая школа, няпоўная сярэдняя і сярэдняя школа.
2. У пачатковай школе мець 4 класы (з 1-га па 4-ты ўключна), у няпоўнай сярэдняй—7 класаў (з 1-га па 7-ы ўключна), у сярэдняй—10 класаў (з 1-га па 10-ты ўключна).
3. Існуючыя ў школах групы перайменаваць у класы, устанавіўшы парадкавы лік ад 1-га класа да 10-га.
4. Існуючую ў радзе школ для дзяцей 7-гадавога ўзросту так званую нульвую групу перайменаваць у падрыхтоўчы клас.
5. Прапанаваць Дзяржплану СССР прадставіць у СНК СССР літэн паскоранага развіцця сеткі сярэдніх школ.
6. Устаноўць, што скончыўшыя няпоўную сярэдняю школу маюць права пераважнага паступлення ў тэхнікумы, а скончыўшыя сярэдняю школу маюць права пераважнага паступлення ў вышэйшыя навучальныя ўстановы.
7. Загадчыкамі пачатковых школ назначаць у далейшым толькі тых педагогаў, якія пасляхова скончылі педагогічны тэхнікум, маюць 3-х гадовы стаж педагогічнай работы і атрымалі належную атэстацыю з боку адпаведных мясцовых органаў народнай асветы.
8. Загадчыкаў пачатковымі школамі назначаць наркомасветы саюзных і аўтаномных рэспублік па прадставленню мясцовых органаў народнай асветы.
9. Загадчыкаў няпоўнымі сярэднімі і сярэднімі школамі іменуваць дырэктарамі.
10. Дырэктарамі няпоўных сярэдніх і сярэдніх школ назначаць у далейшым толькі тых педагогаў, якія пасляхова скончылі вышэйшую педагогічную навучальную ўстанову і маюць 3-гадовы стаж педагогічнай работы.
11. Дырэктароў няпоўных сярэдніх і сярэдніх школ назначаць наркомасветы саюзных і аўтаномных рэспублік.
12. Забараніць асоб, якія маюць спецыяльную педагогічную асвету, назначаць на іншую, не па спецыяльнасці, работу.

Старшыня Савета Народных
Жамісараў Саюза ССР В. МОЛАТАЎ.

Сакратар Цэнтральнага
Камітэта ВКП(б) І. СТАЛІН.

Аб выкладанні грамадзянскай гісторыі ў школах СССР

(Пастанова СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б))

Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) канстатуюць, што выкладанне гісторыі ў школах СССР паставлена нездавальняюча. Падручнікі і само выкладанненосяць адцягнены схематычны характар. Замест выкладання ГРАМАДЗЯНСКАЙ ГІСТОРЫІ ў жывой, цікавай форме з выкладаннем важнейшых падзей і фактаў у іх храналагічнай паслядоўнасці, з характарыстыкай гістарычных дзеячоў,—вучням падносяць абстрактныя азначэнні грамадска-эканамічных фармацый, падмяняючы такім чынам звычайнае выкладанне грамадзянскай гісторыі адцягненымі соцыялагічнымі схемамі.

Раішаючыя ўмовы ґрунтоўнага засваення вучнямі курса гісторыі з'яўляецца захаванне гісторыка-храналагічнай паслядоўнасці ў выкладанні гістарычных падзей з абавязковым замацаваннем у памяці вучняў важных гістарычных з'яў, гістарычных дзеячоў, храналагічных дат. Толькі такі курс гісторыі можа забяспечыць неабходную для вучняў даступнасць, нагляднасць і канкрэтнасць гістарычнага матэрыялу, на аснове чаго толькі і магчымы правільны разбор і правільнае абгульненне гістарычных падзей, якія падводзяць вучня к марксісцкаму разуменню гісторыі.

У адпаведнасці з гэтым Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) пастанаўляюць:

1. Падрыхтаваць к чэрвеню 1935 г. наступныя новыя падручнікі па гісторыі:

- а) гісторыя старажытнага свету;
- б) гісторыя сярэдніх вякоў;
- в) новая гісторыя;
- г) гісторыя СССР;
- д) новая гісторыя залежных і каланіяльных краін.

2. Зацвердзіць наступны спіс членаў груп па складанню новых падручнікаў па гісторыі:

Гісторыя старажытнага свету: праф. КАВАЛЁЎ С. І. (кіраўнік), акад. НІКОЛЬСКІ Н. М., СВАНІДЗЕ А. С. і праф. МІНУЛІН А. В.

Гісторыя сярэдніх вякоў: праф. КОСМІНСКІ Е. А. (кіраўнік), праф. ГУКОЎСКІ А. І., ТРАХТЭНБЕРГ О. В., МАЛЫШЭЎ А. І.

Новая гісторыя: акад. ЛУКІН Н. М. (кіраўнік), праф. ФРЫДЛЯНД Г. С., праф. ДАЛІН В. М., праф. ЗАЙДЭЛЬ Г. С. і дацэнт ЕФІМАЎ А. В.

Гісторыя СССР: проф. ВАНАГ Н. Н. (кіраўнік), праф. ГРЭКАЎ Б. Д., праф. ПАНКРАТАВА А. М., праф. ПІАНТКОЎСКІ С. А.

Новая гісторыя залежных і каланіяльных краін: РАДЭК К. Б. (к-раўнік), ГАБІДУЛІН Х. З., праф. КОНРАД Н. І., МУХАРДЖЫ А. С., ГОДЭС М. С., КОКІН М. Д., МАД'ЯР Л. І., МІФ П. А. і РОТШТЭЙН Ф. А.

3. У мэтах падрыхтоўкі кваліфікаваных спецыялістаў па гісторыі аднавіць з 1 верасня 1934 г. гістарычныя факультэты ў складзе Маскоўскага і Ленінградскага універсітэтаў з кантынгентам асення і прыёму на кожным з факультэтаў па 150 чалавек, устанавіўшы тэрмін навучання 5 год.

Старшыня Савета Народных
Камісараў Саюза ССР В. МОЛАТАЎ.

Сакратар Цэнтральнага
Камітэта ВКП(б) І. СТАЛІН.

Аб выкладанні географіі ў пачатковай і сярэдняй школе СССР

(Пастанова СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б))

Совет Народных Комиссараў СССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) устанавляюць, што выкладанне географіі ў пачатковай і сярэдняй школе страдае істотнымі недахопамі буйнейшым, з якіх зьяўляюцца адцягненасць і сухасць выкладання, недастатковасць фізика-геаграфічнага матэрыялу, слабая арыентацыя па карце, перагружка выкладання падручнікаў па географіі статыстыка-эканамічным матэрыялам і агульнымі схемамі, з прычыны чаго вучні выходзяць з школы, не маючы часта элементарных географічных ведаў.

Для ўстранення ўказаных недахопаў СНК СССР і ЦК ВКП(б) лічаць неабходным перагледзець праграмы і падручнікі па географіі для пачатковай і сярэдняй школы, прапанаваўшы наркомасветы саюзных рэспублік кіравацца наступнымі палажэннямі.

1. У выкладанні географіі ў пачатковай школе (3-ці і 4-ты класы) забяспечыць замацаванне ў памяці вучняў асноўных географічных назваў (краін, рэк, марэй, гор, гарадоў і т. п.) і грунтоўнае веданне географічнай карты ў межах, устаноўленых праграмай, дабывшыся буйнай натляднасці, даступнасці, папулярнасці і цікавасці выкладання.

2. У выкладанне географіі ў сярэдняй школе ўнесці наступныя змены:

а) у праграме 5-га класа абмежавацца фізічнай географіяй і захаваць устаноўлены аб'ём праграмы, але спрасціць змест, прыстаўляўшы яго да ўзросту вучняў 5-га класа;

б) у праграме 6-га класа сканцэнтравана на фізика-геаграфічным аглядзе частак свету (Еўропа, Азія, Амерыка, Афрыка, Аўстралія) з дадаткам асноўных вестак аб важнейшых дзяржавах па кожнай частцы свету (палітычны лад, народная гаспадарка і т. д.), скараціўшы і спрасціўшы вучэбны матэрыял прыстасавана да ўзросту вучняў гэтага класа;

в) у праграме 7-га класа аставіць агульны фізика-геаграфічны агляд СССР значна павялічыўшы яго аб'ём, а таксама агляд СССР па рэспубліках, краях і абласцях, з тым, каб рашуча спрасціць і разгрузіць вучэбны матэрыял праграмы ад эканамічных і статыстычных падрабязнасцей і адначасова пашырыць у гэтых аглядах географічную характарыстыку кожнай з рэспублік, краёў і абласцей (апісанне рэк, азёр, марэй, клімату, флоры і фауны, характарыстыкі насельніцтва, буйнейшых гарадоў, чыгуначных і шасейных дарог і т. д.);

г) па праграме 8-га класа эканамічную географію СССР выкладаць такім чынам, каб, прадпасаўшы ў пачатку агляд размяшчэння прадукцыйных сіл СССР і становішча народнай гаспадаркі, даць за-

тым падрабизную эканоміка-геаграфічную характарыстыку кожнага раёна;

д) у праграму 9-га класа ўвесці эканамічную географію капіталістычных краін

3. Падрыхтаваць новыя падручнікі па географіі к чэрвеню 1935 г. для чаго зацвердзіць наступных аўгараў:

а) ТЕРЭХАЎ П. Г. і ЭРДЭЛІ В. Г.—ПАДРУЧНІК ПА ЭЛЕМЕНТАРНАЙ ГЕАГРАФІІ ДЛЯ 3-га і 4-га КЛАСАЎ ПАЧАТКОВАЙ ШКОЛЫ (у 2-х частках);

б) Праф. БАРКОЎ А.С. і праф. ПАЛАВІНКІН А.А.—ПАДРУЧНІК ПА ФІЗІЧНАЙ ГЕАГРАФІІ ДЛЯ 5-га КЛАСА;

в) ВАРЖАНСКІ С. Л.—ПАДРУЧНІК ПА ГЕАГРАФІІ ЧАСТАК СВЕТА І ВАЖНЕЙШЫХ КРАІН (без СССР) для 6-га класа;

г) праф. БАРАНСКІ Н. Н.—ПАДРУЧНІК ПА ФІЗІЧНАЙ ГЕАГРАФІІ СССР ДЛЯ 7-га КЛАСА;

д) праф. БАРАНСКІ Н. Н.—ПАДРУЧНІК ПА ЭКАНАМІЧНАЙ ГЕАГРАФІІ СССР ДЛЯ 8-га КЛАСА;

е) ВІТВЕР І. А.—ПАДРУЧНІК ПА ЭКАНАМІЧНАЙ ГЕАГРАФІІ КАПІТАЛІСТЫЧНЫХ КРАІН ДЛЯ 9 КЛАСА.

4. Прапанаваць Наркамасветы РСФСР і Дзяржвыдавецтву выдаць у дапамогу настаўнікам географіі хрэстаматыю па географіі, методыку выкладання географіі, бібліяграфічны указальнік кніг і географічны журнал для настаўнікаў.

5. Прапанаваць наркамасветы саюзных рэспублік, пачынаючы з 1934 г., выдаць невялікую серыю кніг для занятнага чытання вучняў па географіі (біяграфіі вялікіх вандроўнікаў, расказы аб жыцці асобных краін і народаў, папулярныя апісанні важнейшых вандраванняў і т. п.).

6. Прапанаваць Дзяржвыдавецтву і Картатрэсту забяспечыць выданне па заяўках Наркамасветы географічных карт, атласаў, карцін, табліц і іншых вучэбных дапаможнікаў па географіі.

Старшыня Савета Народных
Камісараў Саюза ССР В. МОЛАТАЎ

Сакратар Цэнтральнага
Камітэта ВКП(б) І. СТАЛІН.

Аб партыйна-масавай рабоце на торфа-распрацоўках

ЦК ВКП(б), абмеркаваўшы пытанне аб становішчы партыйна-масавай работы на торфараспрацоўках, паставіў увесці на ўсіх буйных торфараспрацоўках са здабычай звыш 100 тыс. тон торфу інстытут парторгаў, непасрэдна падпарадкаваных адпаведным край-комам, абкомам і ЦК нацкомпартый.

Маскоўскаму, Ленінградскаму, Святлоўскаму, Іванаўскаму і Заходняму абкомам, ЦК КП(б)У, ЦК КП(б)Б і Горкаўскаму крайкаму прапанавана падбраць і назначыць на работу ў якасці парторгаў работнікаў з вопытам работы не ніжэй сакратара буйнага райкома.

Асноўнымі задачамі парторгаў ЦК лічыць:

а) Забяспечанне вядучай ролі камуністаў і комсамольцаў на вытворчасці. Парторг павінен дабіцца, каб члены партыі і ВЛКСМ сапрады ўзначальвалі соцпаборніцтва і ўдарицтва, давалі ўзоры соцьялістычных адносін да працы, згуртоўваючы на гэтай аснове кадры сезонных рабочых.

б) Забяспечанне гатоўнасці торфапрадпрыемстваў к прыему рабочых (рамонт і абсталяванне інтэрнатаў, сталовых, лазняў, чырвоных куткоў і т.д.) і арганізацыі сустрэчы прыбываючых ра-бочых.

в) Умацаванне партыйнымі і комсамольскімі кадрамі ўчасткаў і агрэгатаў і правільная расстаноўка ўсіх членаў і кандыдатаў ВКП(б) і ВЛКСМ, якія ёсць на торфапрадпрыемстве, і перакідка большасці з іх непасрэдна на вытворчасць.

г) Разгортванне масавай палітычнай работы сярод рабочых і ІТР, мабілізацыя іх на выкананне плана здабычы, сушка і ўборка торфу, канцэнтраванне асноўную ўвагу на рабоце ў брыгадзе, арганізуючы праз актыў соцпаборніцтва і ударицтва як унутры брыгад, так і паміж брыгадамі, паасобнымі агрэгатамі і ўчасткамі.

д) Вядзенне масавай палітычнай работы у бараках, арганізацыя чырвоных куткоў, тэхвучобы і прамадска-тэхнічных экзаменаў, паліт-гурткоў, школ лікбеза, насценгазет і т. д.

е) Удзел у падборы начальнікаў машын і агрэгатаў, начальнікаў палеў і участкаў, дзесятнікаў, камендантаў пасёлкаў і брыгадзіраў і работа па замацаванні іх на ўвесь сезон.

Улічваючы, што на торфараспрацоўках працуе вялікая коль-касць жанчын, ЦК прапанавалі райкомам, абкомам і ЦК нац-компартый на тых торфараспрацоўках, дзе будуць назначаны парторгі, выдзеліць у дапамогу ім жаноргаў для вядзення масавай палітычнай работы сярод торфяніц.

Аб мерапрыемствах па масавай рабоце сярод калгасніц, работніц соўгасаў і аднаасобніц у перыяд праполачнай і ўборачнай кампаній

Пастанова бюро ЦК КП(б)Б

Маючы на ўвазе, што ў праполачнай і ўборачнай кампаніях ва ўмовах Бетарусі жаночая праца мае велізарнае прымяненне, а ў такіх рэспубліках, як Веткаўскі, Тарахаўскі, Лоеўскі і інш.—рашаючае значэнне, неабходна цяпер-жа пачаць палітычную і арганізацыйную работу сярод жанчын-калгасніц, работніц соўгасаў і аднаасобніц.

ЦК КП(б)Б прапануе:

1. ГК, РК і палітаддзелам павесці неадкладна шырокую работу па падрыхтоўцы да праполкі калгасніц і аднаасобніц, у прыватнасці арганізаваць па калгасах і дзесяцдворках шырокае вытворчае нарады, на якіх абгаварыць усе пытанні, звязаныя з праполкай.

2. З 1 па 10 чэрвеня правесці раённыя злёты ўдарніц-калгасніц і работніц соўгасаў па пытаннях вынікаў сяўбы, ходу праполкі і задач ўборачнай работы, абавязавшы РК і палітадзелы спачатку дакладна падрыхтаваць гэтыя злёты.

15-га чэрвеня склікаць агульнабеларускі злёт лепшых ударніц-калгасніц і работніц соўгасаў, паказаўшых ударную работу па праполцы, шырока прапагандуючы падрыхтоўку к гэтаму злету сярод жанчын-калгасніц і работніц соўгасаў.

Арганізацыю злету даручыць сельгасадзелу ЦК КП(б)Б, Палітсектара ЦК і райкамземаў.

3. Сельгасадзелу ЦК, палітсектару МТС, НКЗ і ЦВК арганізаваць 25 мая радыепераклічку па пытаннях ўдзелу калгасніц і работніц соўгасаў у праполачнай і ўборачнай кампаніях. Прыцягнуць да выступленняў па пераклічцы жанчын—памочнікаў брыгадзрав, звяненых, старшын калгасаў, работнікаў райкомаў, палітадзелаў і райвыканкомаў, рэдактароў раённых і палітадзельскіх газет.

4. Тр. Баскуну, Балину і Гурэвічу ўзяць пад свае асабісты нагляд пытанні снабжэння калгасных ясляў, дзіцячых пляцовак неабходнымі праміславымі, нацыям і прадуктамі харчавання з боку харчовай гандлёвай і кааператывнай сеткі ў перыяд праполачнай і ўборачнай кампаній.

5. Цэнтральным газетам на чале з газетай «Звязда», раённым і палітадзельскім, а таксама ГК і РК КП(б)Б з 20 мая па 1 чэрвеня арганізаваць масавы агляд падрыхтоўкі і стану ясляў і дзіцячых пляцовак, уцягваючы ў агляд і ўзаемаправерку масы калгасніц і аднаасобніц.

6. ЦСПСБ, гар-і райпрофсоветам арганізаваць у перыяд падрыхтоўкі да нарад выезды шэфскіх арганізацый у калгасы і сустрэчы іх

з калгасніцамі і работніцамі соўгасаў. Побач з гэтым •узмацніць шэфства над яслямі, пляцоўкамі і калгаснымі сталоўкамі.

7. Наркаматам асветы і аховы здароўя арганізаваць конкурс на лепшую работу калгасных ясляў і дзіцячых пляцовак у перыяд сельскагаспадарчых работ. Не пазней 25 мая апублікаваць умовы конкурсу.

8. Цэнтральным, раённым і палітаддзельскім газетам устанавіць спецыяльныя полосы паказу работы калгасніц, соўгасніц і перадавых агульна-аднаасобніц у перыяд прапалачных і ўборачных работ. Раённым і палітаддзельскім газетам, а таксама калгасным і брыгадным насценгазетам забяспечыць асвятленне работы жанчын—памочніц брыгадзіраў, звеневых і калгасніц—на старонках калгаснага друку.

Аб рабоце вячэрніх комвузаў

Пастанова бюро ЦК КП(б)Б

ЦК КП(б)Б канстатуе:

Што ў рабоце вячэрніх комвузаў ёсць буйнейшыя недахопы: надзвычай вялікі адсеў слухачоў, недавальняючае наведванне заняткаў, частыя зрывы заняткаў, нізкая якасць вучобы і слабая паспяховасць, у выніку чаго яшчэ да гэтага часу паасобныя комвузы (Гомель), не гледзячы на трохгадовы перыяд існавання, не зрабілі ніводнага выпуску.

Гарадскія і раённыя камітэты партыі недавальняюча кіруюць работай ВКУ. Жлобінскі РК замест таго, каб замацаваць работу комвуза, ставіць пытанне аб яго ліквідацыі.

Сакратары парткомаў лярвічных партарганізацый, парторгі не правяраюць, як наведваюць і як вучацца іх камуністы ў ВКУ, не кіруюць вучобай таварышоў.

ЦК КП(б)Б пастанаўляе:

1. Прапанаваць усім ГК і РК КП(б)Б, асабліва гомельскаму і жлобінскаму, прыняць неадкладныя меры да знішчэння адзначаных недахопаў у рабоце ВКУ, звярнуўшы асаблівую ўвагу на якасць вучобы.

2. Лічыць неабходным арганізацыю для выпускных курсаў комвузаў месячных канферэнцый з вышваленнем ад работы для поўнага сканчэння праграмы і паглыбленай прапрацоўкі асобных раздзелаў пучэбнага плана.

Прапанаваць ГК і РК КП(б)Б—Менск, Віцебск, Гомель, Магілёў, Барысаў, Бабруйск, Полацк, Жлобін—з 1 чэрвеня арганізаваць такія канферэнцыі і правесці ў гэтым годзе арганізаваны выпуск слухачоў другога курса ВКУ.

3. Абавязаць ГК і РК КП(б)Б устанавіць сістэматычны кантроль і праверку работы вячэрніх комвузаў, перыядычна заслухоўваючы загадчыкаў ВКУ на бюро ГК і РК аб рабоце.

4. Прапанаваць ГК і РК КП(б)Б ужо зараз заняцца падрыхтоўкай і камплектаваннем асенняга набору ВКУ за лік заводскага і раённага актыва, звярнуўшы асаблівую ўвагу на палепшанне якасці слухачоў.

Сакратар ЦК КП(б)Б ГІКАЛО.

Галоўлітбел №А 3644.

Тыраж 6.560.

264.000 друк. зм. (5 арк.)

Здана ў набор 20/VI—34 г.

Падпісана да друку 5/VI—34 г.

Набрана на лін. № 6

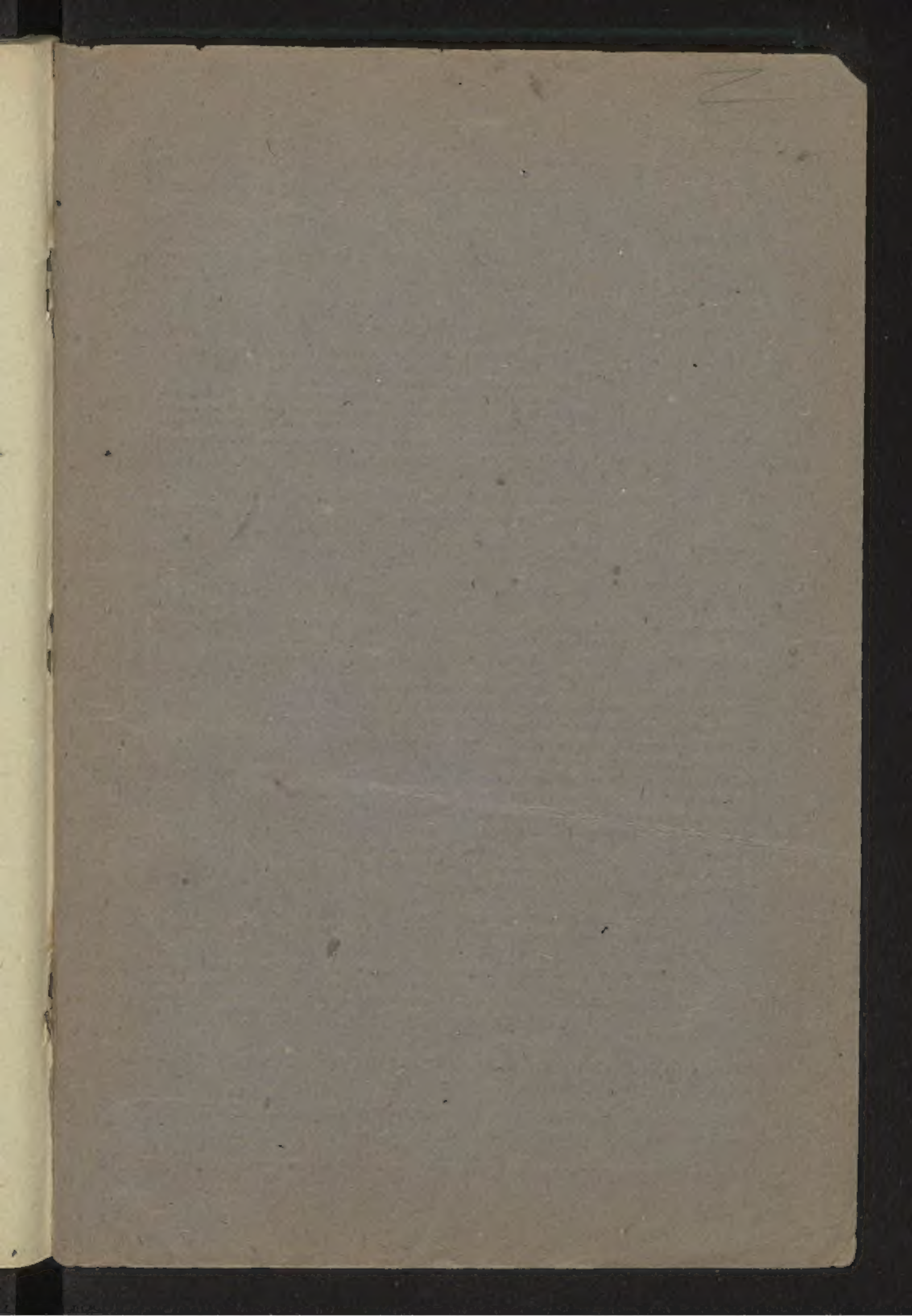
Адк. кар. друк. { А. Мацкевіч
 { З. Варатынская

Рэдкалегія

Мінкін (адк рэдактар

Конік

Злоткін

Пролетары всіх країн, злучайтесь!

Інститут масавага завочнага навучання партактыва пры ЦК КП(б)Б

„У нашай праграме кожны параграф ёсць тое, што павінен ведаць, усвоіць і разумець усякі працоўны“ (ЛЕНІН).

2. Член партыі абавязан:

... б) безупынна працаваць над павышэннем сваёй ідэйнай узброенасці, над усваеннем асноў марксізма-ленінізма, важнейшых палітычных і арганізацыйных рашэнняў партыі і рас-тлумачваць іх беспартыйным масам“ (з статута Ўсесаюзнай Ко-муністычнай Партыі (большэвікоў)).

Інститут у чэрвені—жніўні 1934 г. перадае для членаў і кан-дыдатаў КП(б)Б і шырокага беспартыйнага антыва-

ЦЫКЛЯ РАДЫЁЛЕКЦЫЙ

па пытаннях праграмы і статута Комінтэрна і ВКП(б)

- 11-га чэрвеня — У барацьбе з якімі ворагамі вырас, акрэп і загартаваўся большэвізм (1-я лекцыя).
- 17-га чэрвеня — У барацьбе з якімі ворагамі вырас, акрэп і загартаваўся большэвізм (2-я лекцыя).
- 23-га чэрвеня — Арганізацыйныя асновы большэвізма.
- 29-га чэрвеня — Аб пярвічнай партыйнай арганізацыі.
- 5-га ліпеня — Сусветная сістэма капіталізма і яе нямінукая пагібель.
- 11-га ліпеня — Вучэнне Леніна—Сталіна аб перамозе соцыялізма ў адной краіне.
- 17-га ліпеня — Аграрная праграма ВКП(б).
- 23-га ліпеня — Асновы эканамічнай палітыкі пролетарскай дыктатуры (1-я лекцыя).
- 29-га ліпеня — Асновы эканамічнай палітыкі пролетарскай дыктатуры (2-я лекцыя).
- 5-га жніўня — Нацыянальнае пытанне ў праграмах ВКП(б) і Комінтэрна.
- 11-га жніўня — Роля партыі на сучасным этапе.
- 17-га жніўня — Задачы ідэйна-палітычнай работы партыі.
- 23-га жніўня — Права і абавязкі членаў партыі (Статут ВКП(б)).
- 29-га жніўня — Кантроль выканання на даным этапе.

Працягласць кожнай радыёлекцыі 55 мінут.

Радыёлекцыі гэтага цыкла перадаюцца праз Менскую радыёстанцыю з 19 г. 45 м. да 20 г. 45 м.

Перадачу лекцый слухайце калектыўна ў спецыяльна абсталяваных радыё-аўдыторыях, якія знаходзяцца ў парткабінетах райкомаў, у палітаддзелах МТС і саўгасаў, у калгасах, на буйных прадпрыемствах і т. п. У гэтых радыёаўдыто-рыях арганізуецца кансультацыя прапагандыстаў па пытаннях, звязаных з пра-слуханай лекцыяй.

Пытанні, заўвагі і водзвывы аб праслуханых радыёлекцыях на-кіроўвайце па адрасу:

Менск, вул. К. Маркса, 47-30, Інститут масавага завочнага навучання партантыва пры ЦК КП(б)Б.